T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

"ÖMER CAN KEMAN EĞİTİMİ" METOTLARININ PEDAGOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ: MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN KURUMLAR BAĞLAMINDA ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MELİS BARAN

Tez Danışmanı
PROF. DR. BEGÜM ÖZ

ÇANAKKALE – 2026

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

“ÖMER CAN KEMAN EĞİTİMİ” METOTLARININ PEDAGOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ: MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN KURUMLAR BAĞLAMINDA ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MELİS BARAN

Tez Danışmanı
PROF. DR. BEGÜM ÖZ

ÇANAKKALE – 2026

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Melis BARAN tarafından Prof. Dr. Begüm ÖZ yönetiminde hazırlanan ve **19/01/2026** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan **"Ömer Can Keman Eğitimi" Metotlarının Pedagojik Değerlendirilmesi: Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar Bağlamında Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşleri** başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'**nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	**İmza**
Prof. Dr. Begüm ÖZ (Danışman)	……
Doç. Dr. Rıza AKYÜREK	……
Doç. Dr. Bahadır ÇOKAMAY	……

Tez No : 10791509
Tez Savunma Tarihi : 19/01/2026

……
Prof. Dr. Melis ULU DOĞRU
Enstitü Müdürü

..../…./2026

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Melis BARAN
19/01/2026

TEŞEKKÜR

Bu yüksek lisans tezinin hazırlanma sürecinde bilgi, deneyim ve akademik rehberliğiyle her aşamada bana yol gösteren; yapıcı geri bildirimleri ve yönlendirmeleriyle çalışmanın sağlıklı bir biçimde ilerlemesine önemli katkılar sunan danışmanım Prof. Dr. Begüm Öz'e teşekkür ederim.

Tez süreci boyunca her zaman yanımda olan, desteğini ve ilgisini esirgemeyen annem Selvi Genç başta olmak üzere, vefat eden babam Ufuk Baran'ı saygıyla anarak aileme teşekkür ederim.

Bu süreçte arkadaşlarım olarak moral ve motivasyonlarıyla yanımda olan Sezgin Özen ve Mehveş Altınkılıç'a teşekkür ederim.

Ayrıca araştırmaya gönüllü katılımlarıyla katkı sunan müzik öğretmenliği lisans programlarında öğrenim gören tüm öğrencilere ve katkılarıyla sürece dahil olan değerli hocalarıma teşekkür ederim.

Melis BARAN

Çanakkale, Ocak, 2026

ÖZET

"ÖMER CAN KEMAN EĞİTİMİ" METOTLARININ PEDAGOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ: MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN KURUMLAR BAĞLAMINDA ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİ

Melis BARAN
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Prof. Dr. Begüm ÖZ
19/01/2026, 118

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarında kullanılan Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını, öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda pedagojik, teknik ve müzikal boyutlarıyla incelemektir. Araştırma, karma yöntem yaklaşımı çerçevesinde yürütülmüş; nicel ve nitel veriler eş zamanlı olarak toplanmıştır. Nicel veriler, müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören lisans öğrencilerinden elde edilmiş; nitel veriler ise farklı üniversitelerde görev yapan keman öğretim elemanlarıyla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Nicel verilerin analizinde betimsel istatistikler, nitel verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bulguları, öğrencilerin Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını özellikle temel teknik becerilerin kazandırılması, aşamalı ilerleme ve başlangıç düzeyine uygunluk açısından olumlu değerlendirdiklerini göstermektedir. Buna karşılık, görsel materyal kullanımı, motivasyon, eşlikli çalışma olanakları ve teknolojik destek boyutlarında sınırlılıklar belirlenmiştir. Öğretim elemanlarının görüşleri ise metotların lisans düzeyinde çoğunlukla yardımcı kaynak olarak kullanıldığını; teknik altyapının oluşturulmasında işlevsel olmakla birlikte ileri düzey kazanımlar açısından ek kaynaklarla desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Keman Eğitimi, Ömer Can, Keman Metotları, Pedagojik Değerlendirme

ABSTRACT

PEDAGOGICAL EVALUATION OF "ÖMER CAN VIOLIN EDUCATION" METHODS: STUDENT AND INSTRUCTOR OPINIONS IN THE CONTEXT OF INSTITUTIONS THAT TRAIN MUSIC TEACHERS

Melis BARAN
Çanakkale Onsekiz Mart University
Graduate School of Education
Master's Thesis in the Department of Fine Arts Education
Advisor: Prof. Dr. Begüm ÖZ
19/01/2026, 118

The purpose of this study is to examine the *Ömer Can Violin Education* methods used in higher education institutions that train music teachers, based on the views of students and instructors, within pedagogical, technical, and musical dimensions. The study was conducted within the framework of a mixed-methods approach, and quantitative and qualitative data were collected concurrently. Quantitative data were obtained from undergraduate students enrolled in music education departments, while qualitative data were collected through semi-structured interviews conducted with violin instructors working at different universities. Descriptive statistics were used in the analysis of the quantitative data, and content analysis was employed for the qualitative data. The findings indicate that students evaluate the *Ömer Can Violin Education* methods positively, particularly in terms of developing basic technical skills, providing incremental progression, and suitability for beginner-level instruction. In contrast, limitations were identified regarding the use of visual materials, motivational aspects, opportunities for accompanied practice, and technological support. The views of the instructors reveal that the methods are predominantly used as supplementary resources at the undergraduate level and, while effective in establishing technical foundations, they need to be supported with additional resources to address advanced-level competencies.

Keywords: Violin Education, Ömer Can, Violin Methods, Pedagogical Evaluation

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRİ ONAY SAYFASI i
ETİK BEYANI ii
TEŞEKKÜR iii
ÖZET iv
ABSTRACT v
İÇİNDEKİLER vi
SİMGELER VE KISALTMALAR ix
TABLOLAR DİZİNİ x
ŞEKİLLER DİZİNİ xi
GRAFİK DİZİNİ xii
RESİM DİZİNİ xiii

BİRİNCİ BÖLÜM
GİRİŞ

1.1. Problem Durumu 2
1.2. Problem Cümlesi 3
1.3. Araştırmanın Amacı 3
1.4. Alt Problemler 3
1.4.1. Öğrencilere Yönelik Alt Problemler 3
1.4.2. Öğretim Elemanlarına Yönelik Alt Problemler 4
1.5. Araştırmanın Önemi 6
1.6. Araştırmanın Varsayımları 7
1.7. Sınırlılıklar 8
1.8. Tanımlar 9

İKİNCİ BÖLÜM
KURAMSAL ÇERÇEVE 11

2.1. Çalgı Eğitimi Bağlamında Mesleki Keman Eğitimi 11
2.1.1. Bireysel Çalgı Lisans Programı (Keman) 13

2.2. Keman Eğitiminde Metotların Rolü ve Türkiye'de Kullanılan Başlıca Metotlar ... 14
2.3. Ömer Can'ın Hayatı ve Keman Eğitimine Katkıları ... 16
2.4. İlgili Araştırmalar ... 22
2.4.1. Türkiye'de Keman Metotlarının Kurum Türlerine Göre Kullanımı ... 22
2.4.2. Ömer Can Odaklı Bulgular ... 24
2.4.3. Özengen / Amatör Keman Eğitiminde Metot Kullanımı ... 25
2.4.4. Yakın Alan Çalışmaları (Diğer Çalgılar) ... 26
2.4.5. Sentez ve Boşluk ... 27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YÖNTEM 29

3.1. Araştırmanın Deseni ... 29
3.2. Çalışma Grubu ... 31
3.3. Veri Toplama Araçları ... 35
3.4. Verilerin Toplanması ... 36
3.5. Verilerin Analizi ... 37

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BULGULAR VE YORUMLAR 40

4.1. Öğrencilere Yönelik Bulgular ... 40
4.1.1. Ömer Can Keman Eğitimi Metotları Değerlendirme Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular ... 40
4.1.2. Ölçek Puanlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi ... 43
4.1.3. Öğrencilerin Başlangıçta Yönlendirildikleri Kaynaklar Teması ... 47
4.1.4. Keman Metotlarının Faydalı Yönleri Teması ... 48
4.1.5. Geliştirilmesi İstenen Teknik Beceriler Teması ... 51
4.1.6. Müzikal Beğeni Düzeyleri ve Beklenti Türleri Teması ... 53
4.1.7. Öğrenci Bulgularına Yönelik Kod Buluntu ve Kod Haritası ... 55
4.2. Öğretim Elemanlarına Yönelik Bulgular ... 57
4.2.1. Kaynak Tercihleri Teması ... 57
4.2.2. Farklı Metotlara Yönelim Nedenleri Teması ... 59
4.2.3. Güçlü ve Zayıf Yönler Teması ... 61
4.2.4. Öğrenim Sürecinde Kullanım Tercihleri Teması ... 67

4.2.5. Ömer Can Kitaplarının Öğrenci Profiline Yönelik Kullanımı Teması 74
4.2.6. Teknik ve Müzikal Gelişim Teması 82
4.2.7. Kitaba Yönelik Değerlendirme Teması 89
4.2.8. Öneriler Teması 93
4.2.9. Öğretim Elemanı Bulgularına Yönelik Kod Buluntu ve Kod Haritası 96

BEŞİNCİ BÖLÜM
SONUÇ VE ÖNERİLER 99

5.1. Sonuç 99
5.2. Öneriler 108
KAYNAKÇA 112
EKLER I
EK 1. ETİK KURULU İZNİ I
EK 2. MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİ: YARI YAPILANDIRILMIŞ ANKET FORMU II
EK 3. MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRETİM ELEMANI: YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU V
EK 4. BAŞARI SERTİFİKASI VIII
EK 5. BAŞARI SERTİFİKASI IX
EK 6. BAŞARI SERTİFİKASI X

SİMGELER VE KISALTMALAR

ABD	Ana Bilim Dalı
ÇOMÜ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
GSF	Güzel Sanatlar Fakültesi
MAXQDA	MAXQDA Qualitative Data Analysis Software (Nitel Veri Analiz Yazılımı)
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
MEABD	Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
YÖK	Yükseköğretim Kurulu

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	YÖK (2018) bireysel çalgı (keman) dersi öğretim programı kazanım tablosu	13
Tablo 2	Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının içerik dağılımı	20
Tablo 3	Öğrencilerin tanıtıcı bilgilerine ilişkin dağılım	33
Tablo 4	Öğretim elemanlarının tanıtıcı bilgilerine ilişkin dağılım	34
Tablo 5	Kodlama sürecine ilişkin örnek kod–kategori–tema gösterimi	38
Tablo 6	Araştırmada kullanılan değerlendirme aracının güvenirlik analizi sonuçları	40
Tablo 7	Öğrenci görüşlerinden elde edilen Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme maddelerine ilişkin frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri	41
Tablo 8	Öğrencilerin cinsiyete göre Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme ölçeği puanlarının karşılaştırılması	44
Tablo 9	Öğrencilerin sınıf düzeyine göre Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme ölçeği puanlarının karşılaştırılması	44
Tablo 10	Öğrencilerin Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme ölçeği puanları ile yaş ve keman eğitimi aldığı süre arasındaki Pearson korelasyon analizi sonuçları	45
Tablo 11	Öğrencilerin, öğretim elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını kullanma sıklığına göre ölçek puanlarının karşılaştırılması	46

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa No
Şekil 1	Keman metotlarının faydalı yönleri temasına ait hiyerarşik gösterimi	49
Şekil 2	Geliştirilmesi istenen teknik beceriler temasına ait hiyerarşik kod gösterimi	51
Şekil 3	Müzikal beğeni temasına ait hiyerarşik kod gösterimi	53
Şekil 4	Öğrenci ifade yoğunluğu dağılımı kod bulutu	55
Şekil 5	Öğrenci kodlarının eşzamanlılık ve ilişki yapısı kod haritası	56
Şekil 6	Farklı metotlara yönelim nedenleri temasına ait kodlar	60
Şekil 7	Güçlü ve zayıf yönler temasına ait hiyerarşik kod gösterimi	62
Şekil 8	Öğretim sürecinde kullanım tercihleri temasına ait hiyerarşik kod gösterimi	67
Şekil 9	Ömer Can kitaplarının mesleki keman öğrencilerine yönelik kullanımına ilişkin hiyerarşik kod-alt kod gösterimi	74
Şekil 10	Ömer Can kitaplarının özengen keman öğrencilerine yönelik kullanımına ilişkin olumlu ve olumsuz görüşler kod-alt kod gösterimi	79
Şekil 11	Teknik ve müzikal gelişim temasına ait hiyerarşik kod gösterimi	82
Şekil 12	Kitaba yönelik değerlendirme temasına ait hiyerarşik kod gösterimi	90
Şekil 13	Öneriler temasına ait hiyerarşik kod şeması	94
Şekil 14	Öğretim elemanı ifade yoğunluğu dağılımı kod bulutu	96
Şekil 15	Öğretim elemanı kodlarının eşzamanlılık ve ilişki yapısı kod haritası	97

GRAFİK DİZİNİ

Grafik No	Grafik Adı	Sayfa No
Grafik 1.	Yabancı kaynaklar kategorisine ilişkin kodların frekans dağılımı	47
Grafik 2.	Yerli kaynaklar kategorisine ilişkin kodların frekans dağılımı	48
Grafik 3.	Öğretim elemanlarının yabancı kaynak tercihlerine ilişkin frekans dağılımı	57
Grafik 4.	Öğretim elemanlarının ulusal kaynak tercihlerine ilişkin frekans dağılımı	58
Grafik 5.	Öğretim elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını kullanım dağılımı	59
Grafik 6.	Özengen öğrencilerde Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının tercih dağılımı	78

RESİM DİZİNİ

Resim No	Resim Adı	Sayfa No
Resim 1	Ladik-Akpınar Köy Enstitüsü keman grubu ve keman öğretmeni Hadi Sünnetçioğlu	17
Resim 2	Gazi Eğitim Enstitüsü asistanlık yıllarında Erdoğan Okyay'la bir anı	17
Resim 3	Zuckmayer ile Köln kentinden bir anı	18
Resim 4	41 yıl hizmet verdiği Başkent Oda Orkestrası'ndan bir anı	19
Resim 5	"Bir Başarı Öyküsü; Başkent Oda Orkestrası" başlıklı gazete kesiti	19
Resim 6	Ömer Can'ın altı ciltlik *Keman Eğitimi* dizisi.	20
Resim 7	Ömer Can'ın keman eğitiminden viyolaya aktardığı dört ciltlik *Viyola Eğitimi* dizisi	21

BİRİNCİ BÖLÜM
GİRİŞ

Müzik eğitiminin temel bileşenlerinden biri olan çalgı eğitimi, bireyin hem teknik hem de müzikal gelişimini doğrudan etkileyen uzun soluklu bir öğrenme sürecidir. Bu süreçte öğrencinin çalgısıyla kurduğu ilişki; doğru duruş ve tutuş alışkanlıklarının kazanılması, bedensel koordinasyonun geliştirilmesi ve bilinçli çalışma davranışlarının oluşturulmasıyla şekillenmektedir. Özellikle bireysel çalgı dersleri, öğrencinin kendi öğrenme sürecine aktif katılımını gerektiren ve öğretmen rehberliğinde yapılandırılan bir eğitim ortamı sunmaktadır. Bu bağlamda çalgı eğitimi, yalnızca ses üretimine yönelik teknik kazanımların değil, aynı zamanda müzikal düşünme ve ifade becerilerinin gelişimini de kapsayan bütüncül bir alan olarak ele alınmaktadır.

Mesleki müzik eğitimi kurumlarında bu eğitimi alan bireyler, çalgılarında uzmanlaşarak mesleklerini çoğunlukla çalgı yorumcusu ya da eğitimci olarak sürdürmektedirler (Özmenteş ve Taşkın, 2011: 452). Bu çerçevede bireysel çalgı derslerinde yer alan kemanın perdesiz bir çalgı olması, yay kullanımına dayanması ve çalım sırasında gerçekleştirilen hareketlerin günlük yaşamda başka bir alanda kullanılmaması, öğrencilerin bu hareketlere bedensel olarak kolay uyum sağlayamamasına neden olmaktadır. Söz konusu özellikler, kemanı başlangıç aşamasından itibaren öğrenilmesi güç bir çalgıya dönüştürmekte; bazı öğrencilerin henüz eğitim sürecinin başında çalgıyı bırakma ya da başarısız olacağı düşüncesine kapılmasına yol açabilmektedir. Başlangıç döneminde karşılaşılan bu zorlukların aşılmasının, öğrencinin keman eğitimindeki ilerlemesi açısından önemli bir süreç olduğu ifade edilmektedir (Yıldırım, 2010: 142).

Başarılı bir çalgı eğitimi süreci için, dolayısıyla keman eğitiminde de başlangıçtan ileri seviyeye kadar sistemli ve planlı bir programın uygulanması gerekmektedir. Literatürdeki çeşitlilik göz önünde bulundurulduğunda, öğrencinin yapısına ve yaş aralığına uygun yöntem ve metotların seçilmesi, belirlenen hedeflere ulaşmada önemli rol oynamaktadır (Coşkuner ve Aydın, 2018: 371). Bu nedenle, keman öğretiminde program

hazırlama ve uygun metot seçimi süreçlerinin öğretmenlik mesleğine hazırlanan Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri açısından kritik bir önem taşıdığı söylenebilir.

1.1. Problem Durumu

Türkiye'de keman eğitimi süreci, uzun yıllar boyunca çeşitli yabancı metotların etkisi altında gelişmiştir. Bu metotlar çalgı eğitiminin temel kaynakları arasında önemli bir yer edinmiş; ancak zamanla öğretim ortamlarının gereksinimleri ve yerel müzik kültürünün özellikleri doğrultusunda ulusal nitelikli öğretim materyallerine duyulan ihtiyaç belirginleşmiştir. Bu farkındalık, müzik eğitimcilerinin kendi birikimlerini temel alarak yerli kaynaklar üretme yönündeki girişimlerini teşvik etmiş ve Türk keman eğitimi literatüründe farklı örneklerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bu gelişmeler içinde Ömer Can, Köy Enstitüsü geleneğiyle yetişmiş bir keman öğretmeni ve sanatçısı olarak, uluslararası keman literatüründen seçtiği eserleri ve kendi etütlerini bir araya getirerek kapsamlı bir metot dizisi oluşturmuştur (Sonsel, 2020: 89). Başak, Bağcı ve Can (2020), 2000–2019 yılları arasında Türkiye'de yayımlanan 43 keman eğitimi kitabını inceledikleri çalışmalarında, altı kitabıyla yaklaşık %14'lük oran oluşturan Ömer Can'ın en fazla yayın yapan yazar olduğunu belirtmiştir. Kurtaslan (2009a) ise, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda keman eğitimcilerinin ulusal kaynaklara yönelik görüşlerini ele almakta; bu kapsamda Ömer Can'a ait keman metotlarının, öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda öne çıkan yerli kaynaklar arasında yer aldığı görülmektedir.

Bu çalışmalar, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının Türk keman eğitimi literatüründeki yaygınlığını ve öğretim sürecindeki görünürlüğünü ortaya koymakla birlikte, mevcut araştırmaların büyük ölçüde teknik ya da içerik incelemeleriyle sınırlı kaldığı görülmektedir. Özellikle öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerini birlikte ele alan, metotların pedagojik, teknik ve duyuşsal boyutlarını bütüncül biçimde değerlendiren çalışmaların sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Çalgı eğitiminde bir metodun pedagojik değeri ise yalnızca içerdiği teknik materyal ile değil, öğrenme sürecini nasıl yapılandırdığı, aşamalı ilerlemeyi nasıl kurguladığı ve öğrencinin gelişim düzeyine ne ölçüde uygunluk gösterdiği ile de ilişkilidir. Bu durum, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda Ömer Can

Keman Eğitimi metotlarının nasıl algılandığı, ne ölçüde kullanıldığı ve hangi yönleriyle katkı sağladığının pedagojik bir çerçevede daha derinlemesine incelenmesi gereksinimini ortaya koymaktadır. Söz konusu gereksinim hem keman eğitiminin niteliğini yükseltmek hem de ulusal öğretim materyallerinin yalnızca içerik bakımından değil, öğretim anlayışı ve yapılandırma biçimi açısından da geliştirilmesine yönelik kapsamlı bir bakış açısı sunmak açısından önem taşımaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

Yükseköğretim kurumlarında keman eğitimi alan öğrencilerin ve dersi yürüten öğretim elemanlarının görüşlerine göre, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının teknik beceri kazanımı, pedagojik uygunluk ve müzikal gelişim açısından güncel mesleki müzik eğitimi gereksinimlerini karşılama düzeyi nasıldır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yürütülen bireysel çalgı (keman) derslerinde kullanılan Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının; teknik kazanım, pedagojik işlevsellik ve eğitim programlarıyla uyumunu öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerine dayalı olarak değerlendirmektir. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmada, öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerine dayalı olarak aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1.4. Alt Problemler

1.4.1. Öğrencilere Yönelik Alt Problemler

1. Keman öğrencilerinin Ömer Can Keman Eğitimi metotlarına ilişkin değerlendirme puanlarının genel dağılımı nasıldır?

2. Keman öğrencilerinin Ömer Can Keman Eğitimi metotlarına ilişkin değerlendirme puanları; cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğretim elemanının metotları kullanma sıklığı değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır ve bu puanlar yaş ile keman eğitimi alma süresi değişkenleriyle ilişkili midir?

3. Keman öğrencilerinin, keman eğitimine başladıkları dönemde yönlendirildikleri öğrenme kaynakları nelerdir?

4. Öğrencilere göre, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının faydalı yönlerine ilişkin görüşler nelerdir?

5. Öğrencilere göre, Ömer Can Keman Eğitimi metotları hangi teknik becerilerin geliştirilmesi amacıyla kullanılmaktadır?

6. Öğrencilere göre, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının müzikal beğeni üzerindeki etkisine ilişkin görüşler nelerdir?

7. Öğrenci görüşlerine ilişkin kod bulutu ve kod haritası nasıldır?

1.4.2. Öğretim Elemanlarına Yönelik Alt Problemler

1. Öğretim elemanlarının keman eğitiminde kullandıkları yerli ve yabancı öğretim kaynakları nelerdir ve Ömer Can Keman Eğitimi metotları bu kaynaklar arasında nasıl bir dağılım göstermektedir?

2. Öğretim elemanlarını keman eğitiminde farklı metotlara yönelten temel gerekçeler nelerdir?

3. Öğretim elemanlarına göre, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının yapısal özellikleri bağlamında güçlü ve zayıf (geliştirilmesi gereken) yönleri nelerdir?

4. Öğretim elemanlarının, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını lisans düzeyinde konumlandırma biçimleri ve bu metotlara yönelik yaklaşımlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

5. Öğretim elemanlarına göre, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının mesleki müzik eğitimi (konservatuvar, eğitim fakültesi vb.) alan öğrenciler açısından uygunluğu ve yeterliliği nasıldır?

6. Öğretim elemanlarına göre, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının özengen müzik eğitimi (hobi/kurs) alan öğrenciler üzerindeki etkileri nelerdir?

7. Öğretim elemanlarına göre, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının öğrencilerin teknik ve müzikal gelişimine katkıları ile uygulama sürecinde karşılaşılan güçlükler nelerdir?

8. Öğretim elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının pedagojik yapısı ve öğrenci motivasyonu üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?

9. Öğretim elemanlarının, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının içerik, pedagojik yapı ve öğretim sürecindeki işlevselliği doğrultusunda geliştirilmesine yönelik önerileri nelerdir?

10. Öğretim elemanlarının görüşlerine ilişkin kod bulutu ve kod haritası nasıldır?

1.5. Araştırmanın Önemi

Çalgı çalmanın yoğun çaba ve konsantrasyon gerektiren bir süreç olduğu, bu süreçte bedensel koordinasyon ve becerilerin aşamalı olarak geliştiği; bu gelişimin sağlanmasında ise çalgının teknik imkânlarına göre düzenlenmiş metot, etüt ve egzersizlerin önemli bir rol oynadığı vurgulanmaktadır (Özçimen ve Burubatur, 2012: 186). Bu doğrultuda Kurtaslan (2009a: 12), keman eğitiminde kullanılan öğretim materyallerinin yalnızca teknik becerileri desteklemekle sınırlı kalmaması; ulusallık ve evrenselliğin bir bütün olarak ele alındığı, kültürel boyutu da içeren bir yapıda değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Keman eğitiminde kullanılan metotlara ilişkin yapılan araştırmalar, yerli ve yabancı kaynakların kullanımına dair önemli bulgular ortaya koymaktadır. Kararoğlu (2009), profesyonel keman eğitiminde Schradieck, Sevcik ve Kayser gibi uluslararası metotların yanında Ömer Can metodunun yerli bir kaynak olarak öne çıktığını belirtmiştir. Benzer biçimde, Özen ve Kurtuldu (2017), Türkiye'deki keman eğitmenlerinin yay öğretiminde Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını sıklıkla tercih ettiklerini saptamıştır. Göbelez'in (2015) araştırması, başlangıç düzeyinde kullanılan Türk ve yabancı keman metotlarını karşılaştırmış ve *Ömer Can Keman Eğitimi I* metodunun Türk metotları arasında en çok tercih edilen kaynak olduğunu ortaya koymuştur. Göbelez'in bulgularına göre bu tercihte, metodun aşamalı yapısı ve öğrenci düzeyine uygun biçimde düzenlenmiş olması etkili olmaktadır. Buna karşılık diğer Türk metotlarının teknik açıdan sınırlı kalması ve görsel ile duyuşsal unsurlar bakımından yeterince destekleyici olmaması nedeniyle daha az kullanıldığı belirtilmiştir.

Nitekim Türkiye'de keman eğitimi uzun yıllar boyunca büyük ölçüde dışa bağımlı bir biçimde yürütülmüş ve bu durum, özellikle keman eğitiminde kullanılan kitaplar açısından önemli sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur (Günay ve Uçan, 1980: 8). Bu bağlamda söz konusu dışa bağımlılık, Türkiye'de keman eğitiminin ulusal kimliğini yansıtan nitelikli ve güvenilir metotlara duyulan gereksinimin temel nedenlerinden biri olarak değerlendirilebilir. Bu doğrultuda, Türk keman eğitimi literatüründe yerli metotlar

arasında sıklıkla başvurulan kaynaklardan biri olan Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda öğrenim gören öğrenciler ve görev yapan öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu inceleme ile yalnızca mevcut durumun görünür kılınması değil, aynı zamanda Türk keman eğitimi alanında gelecekte hazırlanacak yeni metotların geliştirilmesine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulguların, mevcut kaynakların güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koyarak ileride oluşturulacak ulusal metotların hangi açılardan zenginleştirilebileceğine ilişkin önemli ipuçları sunması; böylece hem öğretmen adaylarının yetişme sürecine katkı sağlaması hem de Türk keman eğitiminin ihtiyaç duyduğu nitelikli kaynakların geliştirilmesine yön gösterici bir temel oluşturması beklenmektedir.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmada aşağıdaki varsayımlar temel alınmıştır:

1. Araştırmaya katılan keman öğrencileri ve öğretim elemanlarının, veri toplama araçlarına (değerlendirme ölçeği ve görüşme formu) verdikleri yanıtların samimi, yansız ve gerçeği yansıtır nitelikte olduğu,

2. Araştırmada kullanılan “Ömer Can Keman Eğitimi Metotları Değerlendirme Ölçeği” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu”nun, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının pedagojik işlevselliğini, teknik katkılarını ve öğretim sürecindeki yerini ölçmek için yeterli kapsam ve niteliğe sahip olduğu,

3. Araştırma kapsamına alınan öğretim elemanları ve lisans öğrencilerinden (1., 2., 3. ve 4. sınıf) oluşan örneklemin grubunun, araştırmanın amacı doğrultusunda yeterli temsil gücüne sahip olduğu,

4. Katılımcıların, değerlendirmeye konu olan Ömer Can Keman Eğitimi metotları hakkında yeterli mesleki bilgiye, gözleme ve deneyime sahip oldukları,

5. Veri toplama sürecinde, katılımcıların görüşlerini etkileyebilecek dışsal koşulların tüm katılımcılar için eşit olduğu varsayılmıştır.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırma, aşağıdaki kapsam ve koşullarla sınırlandırılmıştır:

1. Zaman sınırlılığı, araştırma verileri, 2025–2026 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.

2. Konu sınırlılığı, araştırma, keman eğitimi literatüründe yer alan metotlar arasından yalnızca "Ömer Can Keman Eğitimi metotları (I-VI)" ile sınırlandırılmış; diğer keman metotları kapsam dışı tutulmuştur.

3. Örneklem sınırlılığı, çalışma grubu; Türkiye'deki üniversitelerin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında görev yapan 40 keman öğretim elemanı ve bu kurumlarda öğrenim gören 94 lisans öğrencisi ile sınırlıdır.

4. Veri toplama aracı sınırlılığı, araştırmanın bulguları; nicel veriler için kullanılan "Ömer Can Keman Eğitimi Metotları Değerlendirme Ölçeği" ve nitel veriler için

kullanılan "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu"ndan elde edilen verilerle sınırlıdır.

5. İçerik sınırlılığı, inceleme konusu; ilgili metotların yalnızca pedagojik işlevselliği, teknik yapısı, müzikal katkısı ve öğretim sürecindeki kullanım biçimleri ile sınırlandırılmış olup, diğer değişkenler (sosyo-ekonomik durum, fiziki ortam vb.) araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

1.8. Tanımlar

Müzik Eğitimi: Müzik eğitimi, "pek çok öğretim alanı tarafından çevrelenen (müzik tarihi, müzik teorisi, çalgısal yeterlilik, şarkı söyleme ve genel müzik becerileri gibi) bir eğitim-öğretim alanıdır" (Çuhadar, 2016: 220).

Keman Eğitimi: "Keman eğitimi, bireyin davranışında istendik değişiklikleri oluşturma ve bu değişiklikleri beceriye dönüştürme sürecidir" (Şendurur, 2001: 146).

Mesleki Müzik Eğitimi: Mesleki/profesyonel müzik eğitimi, "müziği meslek olarak seçen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, genellikle örgün eğitim kurumlarında gerçekleşmektedir" (Sökezoğlu Atılgan ve Yıldız, 2018: 336).

Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi: Amatör/özengen müzik eğitimi, "müziğe ilgi duyan ve müziğin belli bir dalıyla amatörce ilgilenen bireylere yönelik bir eğitimdir" (Sökezoğlu Atılgan ve Yıldız, 2018: 336).

Bireysel Çalgı Dersi: "Müzik Eğitimi Anabilim Dalları lisans programında yer alan bireysel çalgı dersi aşamalı olarak; teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür

ile okul müziği eğitiminde öğrenme-öğretme tekniklerini kapsar" (YÖK, 1998, akt. Yalçınkaya, Eldemir ve Sönmezöz, 2014: 1585).

Bireysel Çalgı (Keman) Dersi: "Keman çalmada gerekli olan temel sağ ve sol el keman tekniklerini öğrenme süreci içinde, keman edebiyatına ve İlk-Ortaöğretim kurumlarındaki müzik dersi programına ait repertuarı tanıtma ve uygulama becerisi kazandırma" (Delikara, 2002: 10).

Metot (Öğretim Materyali): Kaptan (2022: 96), müzik/çalgı öğretiminde metodu "belirli bir çalgı/enstrümanın öğretilmesi amacıyla hazırlanmış kitap" olarak tanımlamaktadır.

Ulusal Metot: Bir ülkenin müzik kültürünü, dilini ve eğitim sistemini temel alarak hazırlanan; öğrencinin hem teknik hem kültürel gelişimini destekleyen öğretim materyalleridir.

Ömer Can Keman Eğitimi Metotları: Keman eğitimcisi Ömer Can tarafından hazırlanan, "Keman Eğitimi-1"den başlayarak 6 kitaptan oluşan, ağırlıklı olarak derleme etütlerden meydana gelen ve Türkiye'deki keman eğitiminde yaygın olarak kullanılan metot dizisidir.

Pedagoji: Belli kuramsal çerçeveler doğrultusunda yürütülen, eğitimin ahlaki ve felsefi amaçlarını gerçekleştirmeyi hedefleyen eğitim faaliyetlerinin incelenmesi, seçilmesi ve uygulanmasını konu alan bilim dalı (pedagoji.blogspot.com, 2009, akt. Çiltaş, 2011: 65).

İKİNCİ BÖLÜM
KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde; çalgı eğitimi bağlamında mesleki keman eğitimi, keman eğitiminde metotların rolü ve Türkiye'de kullanılan başlıca metotlar, Ömer Can'ın Hayatı ve Keman Eğitimine Katkıları, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının değerlendirilmesi ve konuya ilişkin ilgili araştırmalar ele alınmaktadır.

2.1. Çalgı Eğitimi Bağlamında Mesleki Keman Eğitimi

Müzik eğitimi, bireyde müziksel davranışların kazandırılması, mevcut davranışların geliştirilmesi ve dönüştürülmesini amaçlayan planlı bir süreçtir (Delikara, 2002: 1). Bu çerçevede profesyonel müzik eğitimi, müziği meslek edinmeyi hedefleyen bireylerin, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda aldıkları sistemli eğitim süreci olarak tanımlanmaktadır (Kararoğlu, 2009: 3). Bu sürecin önemli bir boyutunu oluşturan çalgı eğitimi ise, "öğrencilere kendi müziksel yaşamlarında çalgıları aracılığıyla müziksel davranışlar kazandırma veya müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir" (Angı, 2005: 2).

Akyürek (2019), müzik eğitimcisi adaylarının müzikal beğeni durumlarını incelediği araştırmasında elde ettiği sonuçlara dayanarak, beğeni, estetik ve müzikal tercihlere hem genel hem de mesleki müzik eğitimi sürecinde daha fazla zaman ayrılmasının gerekli olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda çalgı eğitimi, müzik eğitiminin bütüncül yapısının temel alanlarından biri olarak bireylerin sanatsal ve kültürel yeterliklerini geliştirmeye, içinde bulunulan çevrenin estetik değerlerinin oluşumuna katkı sunmaktadır (Uludağ, 2012: 3). Bu dersler aracılığıyla öğrenciler, çalgılarını pedagojik bir yaklaşımla etkili biçimde kullanmayı, müziksel anlatımlarını geliştirmeyi ve bu becerileri uygulamaya dönüştürmeyi öğrenmektedirler. Dolayısıyla çalgı eğitimi yalnızca teknik becerilerin kazandırıldığı bir alan değil, aynı zamanda müzikal duyarlılık, yorumlama ve öğretme yeterliklerinin birlikte geliştirildiği bir süreçtir. Çalgı eğitiminin müzik öğretmeni yetiştirme sürecindeki işlevi, öğretmenin mesleki yeterlikleriyle doğrudan ilişkilidir. Bu

bağlamda Angı'ya (2005: 3) göre müzik öğretmeninin şarkı öğretimi, müziksel örnekleme ve eşlik yapma gibi temel görevlerinde çalgısını etkin biçimde kullanabilmesi, onun müzikal yetkinliğinin ve mesleki niteliğinin önemli bir göstergesidir. Öğretmenin çalgısında yetkin olması, yalnızca kendi müzikal kişiliğini ve toplumsal konumunu belirlemekle kalmamakta, aynı zamanda öğrencilerin müziksel beğenilerinin oluşumu ve gelişimi üzerinde de doğrudan etkili olmaktadır.

Çalgı eğitiminin planlı yürütülmesi, öğrencinin teknik ve müzikal gelişimine doğrudan katkı sağlamakta; doğru tekniklerin evrensel ölçütler doğrultusunda aktarılması ve çalışma disiplininin kazandırılması bu sürecin önemli unsurları arasında yer almaktadır. Bu kapsamda keman eğitimi, farklı gelişim aşamalarını içeren, kapsamlı bir öğretim süreci gerektiren ve her aşamasında dikkatli bir yaklaşım benimsenmesi gereken bir alan olarak değerlendirilmektedir (Özen ve Kurtuldu, 2017: 438). Bu aşamaların en üst düzeyini oluşturan profesyonel keman eğitiminde ise amaç, müziği bir meslek olarak benimseyen ve bu doğrultuda yetkinlik kazanmak isteyen bireylere gerekli teknik ve sanatsal donanımı kazandırmaktır (Kararoğlu, 2009: 3).

Keman eğitiminde ilerleme, uzun soluklu ve sürekli bir çalışmayı gerektirir. Doğal yetenek öğrenme sürecini kolaylaştırsa da kalıcı başarının temelinde düzenli, planlı ve kararlı bir çalışma disiplini bulunmaktadır (Karadeniz ve Dalkıran, 2020: 120). Bunun yanı sıra keman eğitiminde sürecin verimli biçimde yürütülebilmesi, yalnızca öğrencinin çabasına değil, öğretmenin niteliklerine de bağlıdır. Keman eğitimcisinin, sahip olduğu çalgısal bilgi ve pedagojik donanımın yanı sıra, bu birikimi öğrenciye etkili biçimde aktarabilecek düzeyde öğretmenlik yeterliklerine sahip olması gerekir (Taşdemir ve Uludağ, 2019: 93). Bu yeterliklerin etkili biçimde kullanılabilmesi, öğretmenin öğrencinin bireysel farklılıklarını tanımasına ve bu doğrultuda öğretim sürecini şekillendirmesine bağlıdır. Bu doğrultuda, Kararoğlu'nun (2009) keman eğitimi alan öğrencilerin bireysel özelliklerine ilişkin araştırmasına göre, öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve psikolojik özellikleri dikkate alınarak yürütülen bireyselleştirilmiş öğretim uygulamaları, çalgı ile bütünleşme ve müzikal ifade becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Bu görüşü destekler biçimde Galamian'ın (1999) da belirttiği üzere, "öğretmen aynı zamanda iyi bir psikolog da olmalıdır; öğrencinin cesaretini kırmaktan sakınmalı, belli şeylerin ne zaman

düzeltilmesi gerektiğini, hangi dönemde beklemenin daha doğru olacağını kestirebilmelidir. Sonuç olarak, yapacağı düzeltmeler için doğru zamanı yakalayana değin beklemelidir" (akt. Kararoğlu, 2009: 4).

Tüm bu yönleriyle çalgı eğitimi, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda yürütülen mesleki eğitimin temel dayanaklarından biridir. Bu sürecin etkililiği, bireysel çaba ve öğretim yöntemleri kadar program düzeyinde yapılan düzenlemelerle de yakından ilişkilidir. Nitekim öğretmen yetiştirme programlarında yapılan güncellemeler, dersin kapsamını ve uygulama sürecini yeniden şekillendirmiştir. 2018 yılında öğretmen yetiştirme lisans programlarının güncellenmesi ve 2020 yılında bazı konularda üniversitelere yetki devri ve yetki paylaşımına gidilmesi, kurumlara program geliştirme konusunda daha fazla esneklik sağlamıştır (YÖK, 2020, akt. Şahin ve Güven, 2022: 534).

2.1.1. Bireysel Çalgı Lisans Programı (Keman)

Müzik öğretmeni yetiştiren programlarda keman eğitiminin temel amacı, öğretmen adaylarına teknik ve müzikal becerileri kazandırarak çalgıyı mesleki yaşantılarında etkili biçimde kullanmalarını sağlamaktır (Delikara, 2002: 11). Bu amaç doğrultusunda, YÖK (2018) düzenlemesiyle birlikte daha önce sekiz dönem (dört yıl) olarak yürütülen Bireysel Çalgı dersleri yedi döneme indirilmiştir. İlgili programa göre dönemlere ait kazanımlar Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1

YÖK (2018) bireysel çalgı (keman) dersi öğretim programı kazanım tablosu

Ders Kodu	Dönem	Temel Odak	Yay Teknikleri	Sol El Teknikleri	Müzikal Hedefler
Keman 1	1. Yarıyıl	Temel Duruş ve Tutuş	Detaşe, Legato	Parmak düşürme, Eşgüdüm	Küçük ölçekli ulusal/evrensel eserler
Keman 2	2. Yarıyıl	1. Konumda Hakimiyet	Yay geçişleri	Çift ses hazırlık, Dizi çalışmaları	Teknik/Müzikal beceri içeren eserler
Keman 3	3. Yarıyıl	Yeni Konuma Geçiş	Karma yay kullanımları	Konum değiştirme, Vibrato (Giriş)	Düzeye uygun eserler
Keman 4	4. Yarıyıl	Teknik Pekiştirme	Martele, Staccato	Kalıcı ve geçişli konumlar	Ulusal/Evrensel eserler

Tablo 1'in devamı

Ders Kodu	Dönem	Temel Odak	Yay Teknikleri	Sol El Teknikleri	Müzikal Hedefler
Keman 5	5. Yarıyıl	İleri Teknik Varyasyonlar	Karma teknikler (Yeni konumda)	Değişik tonlarda diziler	Konçerto ve Sonat düzeyinde eserler
Keman 6	6. Yarıyıl	Hız ve Çeviklik	Spiccato	Vibrato geliştirme	İleri düzey eserler
Keman 7	7. Yarıyıl	Ustalık ve Repertuvar	Spiccato, Pizzicato	Flajöle (Doğal armonikler), Sol el ditme	Mezuniyet seviyesi eserler

Önceki bölümde verilen ders içerikleri, 2018'de yürürlüğe giren yeni öğretmen yetiştirme programlarının keman eğitiminin yapı ve kapsamını nasıl tanımladığını göstermektedir. Bu düzenlemelerle birlikte, Bireysel Çalgı (Keman) derslerinde teknik becerilerin aşamalı olarak geliştirilmesi, farklı konumlar, yay teknikleri ve müzikal uygulamaların sistematik biçimde ilerlemesi hedeflenmiştir.

2020 yılında yapılan güncellemelerle üniversitelere program içeriklerini yerel gereksinimlere göre uyarlama yetkisi verilmesi ise, bu çerçevenin kurumlara göre farklı biçimlerde uygulanabilmesine olanak tanımıştır. Böylece keman eğitiminin yalnızca program düzeyinde değil, dersin yürütülüş biçiminde de çeşitlilik ortaya çıkmış; öğretim elemanlarının tercih ettiği yöntem ve metotlar uygulamadaki niteliği belirleyen önemli bir unsur hâline gelmiştir. Bu çerçevede, farklı seviyelerde keman çalmaya başlayan öğrencilerin teknik gelişimlerinin planlı, aşamalı ve pedagojik açıdan tutarlı biçimde yapılandırılması; öğretmen adaylarının ise mesleğin gerektirdiği teknik ve müzikal yeterliklerle donatılması temel bir gereklilik hâline gelmiştir. Bu durum, kullanılan metot ve kaynakların öğretim sürecindeki rolünü daha da görünür kılmıştır.

2.2. Keman Eğitiminde Metotların Rolü ve Türkiye'de Kullanılan Başlıca Metotlar

Çalgı öğrenme sürecinin, becerilerin sistematik biçimde kazanılmasına dayalı bir yapıya sahip olduğu belirtilmektedir (Schleuter, 1997, akt. Özmenteş, 2008: 161). Bu

yaklaşım doğrultusunda Başak, Bağcı ve Can (2020: 918), çalgı öğrenme sürecini planlı ve aşamalı bir öğretim anlayışı çerçevesinde ele almakta; metotları öğrenme aşamalarını düzenleyen temel öğretim materyalleri olarak tanımlamaktadır. Çalgı metotları, öğretim sürecinde başlangıç düzeyinden itibaren kullanılan ve aşamalı bir ilerleme sağlayan kaynaklardır. Zamanla gelişen müzik eğitimi anlayışları doğrultusunda bu metotlar modern pedagojik yaklaşımlarla yenilenmiş; önemli olan, yöntemin tutarlılığı ve uygulama sonuçlarının uluslararası ölçekte kabul görmesidir (Başak, Bağcı ve Can, 2020: 919). Bu bağlamda, Taşdemir ve Arapgirlioğlu'na (2024: 391) göre keman eğitiminde kullanılan metotlar, öğrencilerin teknik becerilerini geliştirmeleri, müzikal ifadelerini zenginleştirmeleri ve çalgı hâkimiyetlerini güçlendirmeleri açısından temel bir işleve sahiptir. Söz konusu metotlar, parmak pozisyonları, yay teknikleri ve ritmik duyarlılığın gelişimini destekleyerek öğrenme sürecine sistematik bir yapı kazandırmakta; aynı zamanda öğrencilerin disiplinli çalışma alışkanlıkları edinmelerine katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla kullanılan metotların niteliği hem öğretme sürecinin etkililiği hem de öğrencilerin mesleki gelişimi açısından belirleyici bir rol oynar.

Uslu'ya (2012: 5) göre keman eğitimine teknik açıdan bakıldığında, doğru duruş, tutuş ve el pozisyonlarının kazandırılması sürecin temelini oluşturur. Öğrenciye seviyesine uygun çalışmalar verilmesi, motivasyonun korunması ve öğretimin niteliği açısından önemlidir. Aksi durumda, aşırı zorlayıcı eserler öğrencide başarısızlık duygusu yaratabilir. Bu noktada, öğretmenin öğrencinin ilgisini ve motivasyonunu sürdürebilmesi için öğretim materyallerini çeşitlendirmesi de önem taşımaktadır. Nitekim ünlü eğitimci Auer (1921), uzman bir keman öğretmeninin, öğrencinin ilgisini sürdürebilmek için öğretim materyallerini farklı karakterlerde kullanması gerektiğini; yalnızca tek bir bestecinin eserlerine yoğunlaşıp diğer çalışmaları geri planda bırakmaması gerektiğini vurgulamaktadır (akt. Taşdemir ve Uludağ, 2019: 78). Auer'in bu yaklaşımı, keman eğitiminde materyal çeşitliliğinin yalnızca teknik gelişim açısından değil, öğrenci motivasyonunun sürdürülebilmesi açısından da önemli olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, materyal çeşitliliğinin yanı sıra öğretmen ile öğrenci arasındaki sağlıklı iletişim de keman eğitiminin hedeflerine ulaşmasında belirleyici bir unsurdur. Öğrencinin öğrenmeye hazır bulunuşluğu, düzenli çalışması ve araştırmaya açık olması kadar, öğretmenin teknik donanımı, öğretim yöntemi ve yeniliklere karşı tutumu da öğrenme sürecinin verimini ve

öğrencinin yaratıcılığını doğrudan etkilemektedir (Parasız, 2009: 20). Öğretim sürecinin verimliliğini etkileyen bu faktörler, keman eğitiminde kullanılan metotların seçiminde belirleyici rol oynamaktadır. Türkiye'de farklı kurum ve düzeylerde yapılan çalışmalarda (Göbelez, 2015; Kararoğlu, 2009; Öğreten, 2022; Özen ve Kurtuldu, 2017; Şen, 2001; Taşdemir ve Arapgirlioğlu, 2024) yaygın olarak başvurulan metotlar şöyle belirtilmiştir: Sevcik, Schradieck, Kayser, Mazas, Wohlfahrt, Hans Sitt, Crickboom, Sassmannshaus, Suzuki, Seybold, Rode, Dont, Kreutzer, Ömer Can.

Bu metotlar, temel teknik becerilerin kazandırılmasında ve öğrenme sürecinin sistematik yapılandırılmasında kalıcı rol oynamaktadır. Sonuç olarak, metotlar yalnızca teknik gelişimi destekleyen araçlar değil; motivasyonu, derse ilgi ve müzikal ifadeyi biçimlendiren temel materyallerdir. Metot çeşitliliği, düzeye uygunluk ve öğretmenin pedagojik yaklaşımı kadar, doğru metot seçimi de eğitimin niteliğini belirleyen başlıca unsurlardandır.

2.3. Ömer Can'ın Hayatı ve Keman Eğitimine Katkıları

Türk keman ekolüne ilişkin çeşitli incelemelerde 5. kuşağın temsilcileri arasında gösterilen ve Cumhuriyet dönemi keman eğitimcileri arasında önemli bir konumda değerlendirilen Ömer Can, 1934 yılında Samsun'un Kavak ilçesine bağlı Karadağ köyünde doğmuş, müzik eğitimine Akpınar Köy Enstitüsü'nde başlamıştır (Coşkuner, 2015: 6; Torlular, 2005: 41).

Resim 1. Lâdik-Akpınar Köy Enstitüsü keman grubu ve keman öğretmeni Hadi Sünnetçioğlu. (Can, t.y.).

Köy Enstitüsü yıllarında kemanla tanışan Can, 1951'de Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü'ne girerek Prof. Lico Amar ile çalışmış, mezuniyetinin ardından aynı kurumda asistan olmuş ve bu dönemde Amar'ın yetiştirdiği seçkin öğrenciler arasında anılarak Türkiye'de keman eğitiminin kurumsal gelişimine katkı sunan önemli isimlerden biri olarak değerlendirilmiştir (Kurtaslan, 2009b: 419; Torlular, 2005: 41).

Resim 2. Gazi Eğitim Enstitüsü asistanlık yıllarında Erdoğan Okyay'la bir anı. (Can, t.y.).

Almanya'nın DAAD bursunu kazanarak Köln Devlet Yüksek Müzik Okulu'nda Prof. Gertler, Marschner ve Ozim gibi önemli isimlerle çalışmış, burada keman diplomasını almıştır (Torlular, 2005: 41).

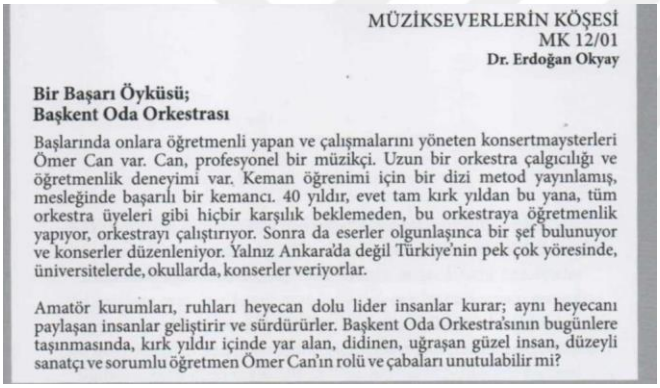

Resim 3. Zuckmayer ile Köln kentinden bir anı. (Can, t.y.).

Türkiye'ye döndükten sonra uzun yıllar Gazi Eğitim Enstitüsü'nde öğretim elemanı olarak görev yapan Can, kurucularından olduğu "Gazi Eğitim Üçlüsü" ile konserler vererek ülkemizde oda müziği alanında öncü bir rol üstlenmiştir. 1980'de Ankara Devlet Opera Orkestrası'nda başkemancı olarak görev almış, ayrıca Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın konser ve turnelerine konuk sanatçı olarak katılmıştır. Kırk beş yılı aşan sanat yaşamı boyunca çok sayıda konser, kayıt ve eğitim çalışması gerçekleştiren sanatçı 1999'da emekli olmasına rağmen müzik yaşamına devam etmiş, uzun yıllardır gönüllü olarak Başkent Oda Orkestrası'nın başkemancılığını sürdürmüştür (Torlular, 2005: 42).

Resim 4. 41 yıl hizmet verdiği Başkent Oda Orkestrası'ndan bir anı. (Can, t.y.).

MÜZİKSEVERLERİN KÖŞESİ
MK 12/01
Dr. Erdoğan Okyay

Bir Başarı Öyküsü;
Başkent Oda Orkestrası

Başlarında onlara öğretmenli yapan ve çalışmalarını yöneten konsertmaysterleri Ömer Can var. Can, profesyonel bir müzikçi. Uzun bir orkestra çalgıcılığı ve öğretmenlik deneyimi var. Keman öğrenimi için bir dizi metod yayınlamış, mesleğinde başarılı bir kemancı. 40 yıldır, evet tam kırk yıldan bu yana, tüm orkestra üyeleri gibi hiçbir karşılık beklemeden, bu orkestraya öğretmenlik yapıyor, orkestrayı çalıştırıyor. Sonra da eserler olgunlaşınca bir şef bulunuyor ve konserler düzenleniyor. Yalnız Ankara'da değil Türkiye'nin pek çok yöresinde, üniversitelerde, okullarda, konserler veriyorlar.

Amatör kurumları, ruhları heyecan dolu lider insanlar kurar; aynı heyecanı paylaşan insanlar geliştirir ve sürdürürler. Başkent Oda Orkestra'sının bugünlere taşınmasında, kırk yıldır içinde yar alan, didinen, uğraşan güzel insan, düzeyli sanatçı ve sorumlu öğretmen Ömer Can'ın rolü ve çabaları unutulabilir mi?

Resim 5. "Bir Başarı Öyküsü; Başkent Oda Orkestrası" başlıklı gazete kesiti. (Can, t.y.).

Türkiye'de keman eğitiminin tarihsel gelişimine ilişkin değerlendirmelerde, Ömer Can'ın çağdaş Türk keman müziğinde besteci, yorumcu ve eğitimci kimlikleriyle alanda belirleyici bir konuma sahip olduğu belirtilmektedir (Yağışan ve Aydın, 2013: 220). Bu konum, uzun yıllar süren çalışmalarının bir ürünü olan ve evrensel keman literatüründen seçilmiş etüt, düet ve konçertolardan oluşarak başlangıç düzeyinden ileri seviyeye kadar sistemli bir sıra izleyen altı kitaplık keman eğitimi dizisinde somutlaşmaktadır. Türk keman literatürüne önemli katkılar sunan bu dizi hem metot hem de tamamlayıcı kaynak niteliği taşımaktadır. Serinin ilk üç kitabı keman öğretimine yönelik temel metot özelliği gösterirken, sonraki ciltler öğrencinin bu metotları çalışırken yararlanabileceği destekleyici

materyaller olarak yapılandırılmıştır (Sonsel, 2020: 89). Bu doğrultuda, teknik gelişim ile müzikal ifade becerisinin eş zamanlı olarak desteklenmesini hedefleyen bütüncül bir eğitim yaklaşımının benimsendiği söylenebilir.

Resim 6. Ömer Can'ın altı ciltlik *Keman Eğitimi* dizisi. (Can, t.y.).

Aşağıda, Karakoç'un (2021: 159), "Ömer Can Keman Eğitimi I Metodunun İncelenmesi" isimli çalışmasında yer alan Ömer Can'ın *Keman Eğitimi* dizisindeki kitapların içerik dağılımına ilişkin özet tabloya yer verilmiştir.

Tablo 2

Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının içerik dağılımı

Kitap	İçerik Özeti
Keman Eğitimi I	1. pozisyon alıştırmaları ve çeşitli keman metotlarından seviyeye uygun seçilen etütler.
Keman Eğitimi II	1. ve 2. pozisyon alıştırmaları ve çeşitli keman metotlarından seviyeye uygun seçilen etütler.
Keman Eğitimi III	4., 5., 6. ve 7. pozisyon alıştırmaları ile çeşitli keman metotlarından seviyeye uygun seçilen etütler ve ileri seviye etüt örnekleri.
Keman Eğitimi IV	Düetler Albümü (1., 2. ve 3. pozisyon içeren eserler).
Keman Eğitimi V	Konçertolardan seçmeler (başlangıç düzeyi ve 1., 2., 3., 4., 5. pozisyon içeren eserler).
Keman Eğitimi VI	Günlük çalışmalar (ileri düzey parmak ve yay teknikleri, çift sesli diziler, kromatik, flajole, oktavlı ve dört oktavlı dizi örnekleri)

Ömer Can'ın yayımladığı bu altı ciltlik *Keman Eğitimi* serisinin yanı sıra, aynı içerik yapısı ve pedagojik anlayış çerçevesinde keman repertuvarından uyarlanan dört ciltlik *Viyola Eğitimi* dizisi de bulunmaktadır. Sanatçı ve eğitimci Ömer Can'ın, keman öğretiminde edindiği birikimi viyola eğitimine aktardığı bu seri, Türkiye'de viyola eğitimi alanında yazılmış az sayıdaki kapsamlı kaynaklardan biri olma özelliğini taşımaktadır (Can, 2018: 5)

Resim 7. Ömer Can'ın keman eğitiminden viyolaya aktardığı dört ciltlik *Viyola Eğitimi* dizisi. (Can, t.y.).

Torlular'ın (2005) "Keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine katkılarının değerlendirilmesi" başlıklı araştırması kapsamında yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara göre, Ömer Can yayımlanmış kaynaklarının ortaya çıkış sürecini kendi eğitimci deneyimleriyle ilişkilendirmiştir. Bu görüşmelerde, yaklaşık yirmi beş yıl Ankara Devlet Konservatuvarı'nda ve on yıl Gazi Üniversitesi Müzik Bölümü'nde keman dersi verdiğini; bu süreçte öğrencilerine teknik çalışmaları uzun süre sözlü olarak aktardığını ve zamanla bu birikimi yazılı hâle getirme gereği duyduğunu ifade etmiştir.

Can, aynı görüşmede Türkiye'de keman eğitimi alanında kullanılan kaynakların nicelik açısından belirli bir düzeye ulaşmış olabileceğini, ancak nitelik bakımından geliştirilmesi gerektiğini, öğrenci düzeyleri dikkate alınarak kolaydan zora ilkesiyle yapılandırılmış yeni metotlara gereksinim duyulduğunu belirtmiştir. Keman eğitiminin sınıf temelli değil bire bir yürütülen bir süreç olduğunu vurgulamış ve öğrencilerin bireysel farklılıklarına duyarlı bir öğretim anlayışının önemine değinmiştir. Ayrıca metot hazırlama çalışmalarının bu alanda yetkin kişiler tarafından yürütülmesi gerektiğini ve keman eğitimcilerinin yöntem-teknik ve dağar açısından keman eğitimine katkı sağlamalarının önemini vurgulamıştır. (Torlular, 2005: 42–44). Bu görüşler, Can'ın öğretim anlayışını ve Türk keman pedagojisinde yerli kaynak üretimine yönelik yaklaşımını ortaya koymaktadır.

2.4. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, Türkiye'de keman eğitiminde kullanılan metotlara ilişkin araştırmalar tematik bir yaklaşımla incelenmektedir. İlk olarak, keman metotlarının kurumsal düzeydeki kullanım eğilimleri ve kurum türlerine göre farklılıkları ele alınmıştır. Ardından, araştırmanın ana odağı olan Ömer Can Keman Eğitimi metotlarına özgü bulgular sunulmuştur. Ayrıca, özengen (amatör) keman eğitimindeki metot tercihleri ayrı bir başlık altında değerlendirilmiş ve son olarak, yakın çalgı alanlarındaki (piyano, viyola, viyolonsel) metot araştırmalarına değinilerek literatürdeki boşluk sentezlenmiştir.

2.4.1. Türkiye'de Keman Metotlarının Kurum Türlerine Göre Kullanımı

Keman eğitimine yönelik araştırmalar, kurum türlerine ve eğitim düzeylerine göre metot tercihlerinin belirgin farklılıklar gösterdiğini ortaya koymaktadır. Profesyonel keman eğitimine odaklanan Kararoğlu (2009), başlangıç seviyesinde Schradieck, Sevcik, Kayser ve Seybold gibi uluslararası kaynakların baskın olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte, eğitim fakültesi örnekleminde bir eğitmenin Ömer Can metodunu belirtmesi, yerli bir kaynağın profesyonel eğitimde de kendine yer bulabildiğini göstermesi açısından dikkat çekicidir.

Eğitim fakülteleri bağlamında Özen ve Kurtuldu (2017), temel yay tekniklerinin öğretiminde Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının uluslararası kaynaklarla birlikte sıkça tercih edildiğini ortaya koyarak yerli metotların teknik öğretimdeki işlevselliğine dair önemli veriler sunmuştur. Göbelez (2015), başlangıç düzeyinde kullanılan Türk ve yabancı metotları karşılaştırmış; Türk metotları arasında en yüksek kullanım oranına Ömer Can *Keman Eğitimi I*'in sahip olduğunu belirlemiştir. Çalışma, metodun aşamalı ilerleyişi ve öğrenciye uygunluğunun tercih edilmesinde etkili olduğunu, ancak bazı öğretim elemanlarının teknik ve pedagojik eleştirilerinin de bulunduğunu vurgulamıştır. Güzel Sanatlar Liseleri (GSL) bağlamında Öğreten (2022), öğretmenlerin iki keman için yazılmış materyallerde en çok Ömer Can'ın Keman Eğitimi IV (Düetler Albümü)'nü tercih ettiğini saptamış; bu durum yerli bir kaynağın eşlikli çalma çalışmalarındaki işlevselliğine işaret etmiştir. Konservatuvar düzeyine odaklanan Taşdemir ve Arapgirlioğlu (2024), ileri teknik gereksinimlerde Rode, Dont ve Kreutzer gibi klasik metotların ağırlık kazandığını; Türk besteciler arasında ise en sık tercih edilen kaynağın Ömer Can Keman Eğitimi dizisi olduğunu göstermiştir.

Bu çalışmalar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, Kararoğlu (2009) profesyonel keman eğitiminde başlangıç düzeyinde Schradieck, Sevcik, Kayser, Seybold ve Hans Sitt gibi uluslararası metotların yaygın biçimde kullanıldığını ortaya koyarken; Taşdemir ve Arapgirlioğlu (2024), konservatuvar düzeyinde Rode, Dont ve Kreutzer metotlarının öne çıktığını ve yerli kaynaklar arasında Ömer Can'ın belirgin bir konuma sahip olduğunu göstermektedir. Bu tablo, Türkiye'de kurum türü ve eğitim düzeyine göre metot tercihlerinin farklılaştığını açıkça ortaya koymaktadır. Bu genel tabloyu destekleyen karşılaştırmalı ve alan odaklı çalışmalar da bulunmaktadır. Göktürk (2009), Türkiye ve ABD üniversitelerini karşılaştırdığı çalışmasında, Türkiye'de Kreutzer, Sevcik, Mazas ve Hans Sitt gibi klasik kaynakların yanı sıra Ömer Can'ın *Keman Eğitimi* kitabının da yaygın olarak kullanıldığını belirleyerek bu dağılımı desteklemiştir.

Türk müziği temelli kurumlarda yapılan araştırmalarda ise, makamsal odaklı başlangıç keman eğitimi için ulusal bir metot eksikliği bulunmasına rağmen, uygulamada Ömer Can *Keman Eğitimi I*'in sıklıkla tercih edildiği belirtilmiştir (Köşker, 2023). Benzer şekilde, Dilsiz ve Şendurur (2022), Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet

Konservatuvarı ve Müzik Eğitimi programlarında başlangıç keman eğitiminde en yaygın kullanılan metodun Crickboom olduğunu, bunu Ömer Can ve Hans Sitt metotlarının izlediğini saptamıştır.

2.4.2. Ömer Can Odaklı Bulgular

Literatür, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının teknik öğretim ve uygulanabilirlik açısından belirli avantajlara sahip olduğunu göstermektedir. Özen ve Kurtuldu (2017), eğitim fakültelerinde détaché, legato ve staccato tekniklerinin öğretiminde Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının en sık başvurulan kaynaklar arasında yer aldığını; yirmi öğretim elemanının tercihiyle metodun Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki (MEABD) yerinin belirginleştiğini ortaya koymuştur. Öğreten (2022) ise Güzel Sanatlar Liseleri bağlamında iki keman için yazılmış materyallerde Ömer Can'ın Keman Eğitimi IV (Düetler Albümü)'nün teknik kavrayışı kolaylaştırması nedeniyle öne çıktığını belirtmiştir. Göbelez (2015), Ömer Can Keman Eğitimi I'in kolaydan zora kademeli yapısı ve erişilebilirliği ile Türk metotları arasında en çok tercih edilen kaynak olduğunu saptamıştır. Bu çalışmalar, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının kademeli yapı ve uygulanabilirlik bakımından diğer Türk metotlarından ayrıştığını göstermektedir. Bu yönüyle ele alındığında, metodun teknik kurgusuna ilişkin bulgular da bu yaklaşımı desteklemektedir. Karakoç (2021), Ömer Can Keman Eğitimi I'i teknik yapı, yay kullanımı, parmak basma çalışmaları ve etüt düzeni açısından incelemiş; kitabın kolaydan zora ilerleyen bir mantık sunduğunu, sağ ve sol el tekniklerini aşamalı alıştırmalarla yapılandırdığını ve seviye gözetimli etütlerle teknik gelişimi desteklediğini ortaya koymuştur.

Metotların öğretim sürecindeki işlevi yalnızca teknik kazanımlar bağlamında değil, içerik yapısı ve yönlendiriciliği açısından da değerlendirilmektedir. Şen'in (2001) çalışmasında, başlangıç düzeyinde kullanılan metotların büyük ölçüde teknik öğretim ağırlıklı olduğu belirtilmektedir. Buna karşılık, Ömer Can'ın Keman Eğitimi I–II kitaplarında tempo, ifade ve gürlük işaretlerine düzenli biçimde yer verilmesi, bu metotların öğretim sürecinde teknik çalışmaların yanı sıra müzikal unsurlara ilişkin yönlendirici öğeler içerdiğine işaret etmektedir. Eğitim fakülteleri örnekleminde ve öğrenci

görüşlerine dayalı olarak yürütülen çalışmalarda da benzer bulgulara ulaşılmıştır. Akça (2021), eğitim fakültesi öğrencilerinin Türk keman metotları arasında en sık Ömer Can adını verdiklerini ve yerli metotlara yönelik farkındalığın bu isim etrafında yoğunlaştığını belirlemiştir. Öğrenci görüşlerine dayalı olarak gerçekleştirilen bir çalışmada Kaya ve Barışeri Ahmethan (2024), hazırlayıcı çalışmalar bağlamında en sık tercih edilen kitabın Ömer Can Keman Eğitimi VI – Günlük Çalışmalar olduğunu saptamıştır.

Farklı bir öğretim bağlamını ele alan Aksoy ve Nayir (2022) ise, çevrim içi ortamda yürütülen özel gereksinimli öğrencilere yönelik keman öğretimi sürecinde hazırlanan öğretim programının Ömer Can Keman Eğitimi I metodu referans alınarak oluşturulduğunu ve öğretim sürecinin bu doğrultuda yapılandırıldığını belirtmiştir.

Bu bulgular, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının farklı öğretim bağlamlarında yürütülen çalışmalarda öğretim sürecini destekleyici bir kaynak olarak ele alındığını göstermektedir.

2.4.3. Özengen / Amatör Keman Eğitiminde Metot Kullanımı

Özengen keman eğitimine yönelik araştırmalar, metot tercihlerinin yaş gruplarına göre belirli bir örüntü izlediğini göstermektedir. Özkan (2012), 4–7 yaş aralığında Suzuki ve *Violin Fun Book* gibi temel başlangıç metotlarının yaygın olduğunu, ancak bazı eğitimcilerin Ömer Can Keman Eğitimi I'i de kullandıklarını belirtmiştir. Özdemir ve Efe (2023) ise daha geniş yaş aralıklarını kapsayan çalışmalarında; erken yaşlarda (4–10) Ömer Can 1–Suzuki 1 ikilisinin, orta yaş grubunda (11–18) çoğunlukla Ömer Can dizisinin, yetişkinlerde (18 yaş ve üzeri) ise Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının Hans Sitt, Mazas ve Kreutzer gibi klasik metotlarla birlikte tercih edildiğini saptamıştır.

Çeşitli araştırmalar (Kesendere, 2017; Oğuz, Kaleli ve Mustul, 2021; Oğuz, 2022), başlangıç düzeyinde en sık kullanılan metotların Ömer Can Keman Eğitimi I ve Suzuki olduğunu ve öğretmenlerin bu kaynakları temel teknik beceriler açısından işlevsel

bulduklarını ortaya koymuştur. Öğretmen görüşlerine dayalı olarak yürütülen bir çalışmada Uçar (2025), keman eğitiminde yerli metotlara ve Türkçe kaynaklara yönelik belirgin bir talep bulunduğunu; birçok öğretmenin başlangıç aşamasında Ömer Can kitabını kullandığını ve yerli metotların yabancı kaynaklarla birlikte öğretim programlarında yer almasının uygun olacağını ifade ettiğini belirtmiştir. Ayrıca katılımcılar, Türkçe eserler ve kültürel repertuvara dayalı materyallerin öğrencilerin motivasyonunu artırdığını ve mevcut kaynakların Türkiye koşullarıyla daha uyumlu hâle getirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Bu bulgular, özengen keman eğitiminde yerli metotların ve kültürel içerikli Türkçe kaynakların öğretmenler tarafından önemsenen ve uygulamada başvurulan materyaller arasında yer aldığını göstermektedir.

2.4.4. Yakın Alan Çalışmaları (Diğer Çalgılar)

Piyano, viyola ve viyolonsel gibi yakın çalgı alanlarında gerçekleştirilen araştırmalar, çalgı eğitiminde kullanılan metotların teknik ve müzikal gelişim üzerindeki etkilerini farklı boyutlarıyla ele almaktadır. Bu çalışmalar, metotların içerik yapısı, teknik kazanımları destekleme düzeyi ve öğretim sürecindeki işlevselliğine ilişkin önemli veriler sunmaktadır.

Bu kapsamda Öztürk (2023), Güzel Sanatlar Liseleri piyano eğitiminde Beyer Op.101 metodunun kullanımını incelemiş; metodun melodik yapısı ve temel teknik kazanımları desteklemesi nedeniyle öğretmenler tarafından gerekli görüldüğünü, ancak fa anahtarının geç başlaması gibi yapısal özelliklerinin pedagojik açıdan tartışma yarattığını ortaya koymuştur. Çalışma, başlangıç düzeyinde kullanılan metotların yalnızca teknik içeriğinin değil, pedagojik düzenlenişinin de öğretim sürecini etkilediğini göstermektedir.

Viyola eğitimine yönelik bir araştırmada Akyol ve Sakin (2021), R. Kreutzer'in 17 numaralı etüdünün lise ve lisans düzeylerinde sıklıkla kullanıldığını ve bu etüdün artikülasyon, pozisyon geçişleri ve iki el koordinasyonu gibi temel teknik becerilerin

gelişimini desteklediğini saptamıştır. Benzer biçimde Özfındık (2009), viyola metotlarını teknik uygulamalar açısından incelemiş; sol ve sağ el tekniklerinin ele alınış biçimi, çift ses kullanımı ve yay teknikleri bakımından metotlar arasında belirgin farklılıklar bulunduğunu ortaya koymuştur.

Viyolonsel alanında gerçekleştirilen bir çalışmada ise Çabuk (2017), Bach viyolonsel süitlerinin teknik ve müzikal gelişime önemli katkılar sunduğunu; bu eserlerin viyolonsel eğitiminde hem teknik yeterlilik hem de müzikal ifade becerilerinin gelişimi açısından işlevsel bir repertuvar kaynağı olarak değerlendirildiğini belirtmiştir.

Yakın çalgı alanlarında yapılan bu çalışmaların önemli bir bölümünde öğretim elemanı ve/veya öğrenci görüşlerine dayalı değerlendirmelere yer verildiği görülmektedir. Ancak keman eğitiminde, özellikle yerli bir metodun hem öğretim elemanı hem de öğrenci görüşleri doğrultusunda bütüncül biçimde ele alındığı araştırmaların sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının pedagojik işlevselliğinin ve öğretim sürecindeki yerinin çok boyutlu olarak incelenmesi, alan yazındaki bu boşluğun doldurulması açısından önem taşımaktadır.

2.4.5. Sentez ve Boşluk

Literatür incelemesi, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının Türkiye'de keman eğitiminin farklı düzeylerinde yaygın olarak benimsendiğini; özellikle kademeli ilerleyişi, erişilebilirliği ve teknik öğretimi sistemli destekleyen yapısı nedeniyle önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir. Ancak mevcut çalışmaların önemli bir bölümünde aşağıdaki sınırlılıklar dikkat çekmektedir:

- Örneklem kapsamının ve temsil gücünün sınırlı olması,
- Metot kullanımının öğretim çıktılarıyla ilişkisinin nesnel ölçütlerle yeterince ortaya konulmaması,

- Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin aynı araştırma tasarımı içinde bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaması.

Bu araştırma, söz konusu boşlukları doldurarak Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının pedagojik işlevselliğini ve etkililiğini hem öğrenci hem de öğretim elemanı perspektifinden çok boyutlu olarak incelemeyi hedeflemektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve analizi başlıkları ele alınmıştır.

3.1. Araştırmanın Deseni

Araştırmada, nicel ve nitel verilerin birbirini tamamlayıcı gücünden yararlanarak araştırma problemini derinlemesine analiz etmek amacıyla yakınsak paralel desen (Convergent Parallel Design) kullanılmıştır. Creswell'e (2017) göre yakınsak paralel desen; nicel ve nitel verilerin araştırma sürecinde eş zamanlı olarak toplanmasını, bu iki veri türünün birbirinden bağımsız biçimde analiz edilmesini ve analizlerin ardından elde edilen bulguların bir araya getirilerek bütüncül bir yorum çerçevesinde değerlendirilmesini esas alan bir karma yöntem desenidir. Bu desen literatürde yakınsak desen, paralel desen, eş zamanlı desen ve eş zamanlı üçgenleme gibi farklı adlarla da ifade edilmektedir (Creswell, 2017: 85).

Bu araştırmada nicel ve nitel veriler eş zamanlı olarak toplanmış olmakla birlikte, nitel veri toplama araçlarının kapsamı ve derinliği nicel bileşene göre daha yoğun olduğundan, çalışma nitel ağırlıklı eş zamanlı karma yöntem deseni (QUAL+quan) çerçevesinde yapılandırılmıştır. Karma yöntem araştırmalarında nicel ve nitel bileşenlerin gösterimine ilişkin olarak, Morse'un (1991) önerdiği notasyon sisteminde "quan" ve "qual" ifadeleri sırasıyla nicel ve nitel araştırma bileşenlerini temsil etmektedir. Bu sistemde büyük harfle yazım, ilgili yaklaşımın araştırma sürecindeki ağırlığını (yoğunluğunu); "+" işareti ise nicel ve nitel veri toplama süreçlerinin eş zamanlı olarak yürütüldüğünü göstermektedir (akt. Hastjarjo, 2015: 69). Bu doğrultuda araştırma süreci şu sistematik aşamaları izlemiştir:

1. Hazırlık: Nicel veri toplama aracı olarak, öğrencilere yönelik Likert tipi maddeler ile açık uçlu soruları birlikte içeren anket; nitel veri toplama aracı olarak ise öğretim elemanlarına yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formunun birbirinden bağımsız olarak geliştirilmesi,

2. Uygulama: Nicel ve nitel verilerin, öğrenci ve öğretim elemanı katılımcı gruplarından eş zamanlı süreçlerde toplanması,

3. Analiz: Nicel verilerin SPSS, nitel verilerin ise MAXQDA programı kullanılarak kendi metodolojik ilkeleri doğrultusunda ayrı ayrı çözümlenmesi,

4. Sentez (Convergence): Elde edilen nicel ve nitel bulguların yorumlama aşamasında bir araya getirilerek karşılaştırılması ve ortak sonuçlara ulaşılması.

Bu aşamada gerçekleştirilen sentez süreci, nicel ve nitel verilerin analiz sonuçlarının doğrudan birleştirilmesi yoluyla değil; bulgular bölümünde her bir veri setinin kendi yapısı içinde sunulmasının ardından, tartışma bölümünde birlikte ele alınarak yorumlanması şeklinde yürütülmüştür.

Bu bağlamda nicel bulgular, öğrencilerin Ömer Can Keman Eğitimi metotlarına ilişkin genel eğilimlerini ortaya koyarken; nitel bulgular, bu eğilimlerin pedagojik gerekçelerini, uygulama biçimlerini ve öğretim sürecindeki yansımalarını açıklayıcı ve tamamlayıcı bir işlev üstlenmiştir.

Bu araştırmada üçgenleme (triangulation) tekniğinin tercih edilmesinin temel gerekçesi ise veri çeşitlemesi sağlamaktır. Çeşitleme yaklaşımı, araştırmacının elde edilen bulgulara ilişkin güven düzeyini artırmakta ve karma yöntem araştırmalarının önemli güçlü yönlerinden birini oluşturmaktadır (Jick, 1979, akt. Şakar, 2012: 70).

Bu doğrultuda nicel ve nitel bulgular arasındaki entegrasyon, doğrulama ve tamamlayıcılık ilkeleri temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin anket yoluyla elde edilen nicel değerlendirme puanları, öğrenci açık uçlu yanıtları ve öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen nitel temalarla karşılaştırılmış; nicel verilerin işaret ettiği eğilimler nitel bulgular aracılığıyla açıklanabilir ve pedagojik açıdan yorumlanabilir hâle getirilmiştir.

Örneğin, öğrencilerin metotları temel teknik becerilerin kazandırılması ve aşamalı ilerleme açısından olumlu değerlendirmeleri, öğretim elemanlarının metotların teknik altyapı oluşturmadaki işlevselliğine ilişkin görüşleriyle örtüşmektedir. Benzer biçimde, nicel bulgularda dolaylı olarak ortaya çıkan motivasyon ve müzikal beğeni boyutları, nitel verilerde geliştirilen temalar aracılığıyla pedagojik bir çerçevede ele alınmıştır.

Böylece, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının etkililiği hem öğrenen hem de öğreten perspektifinden değerlendirilmiş; nicel ve nitel bulguların birlikte yorumlanması yoluyla araştırma probleminin çok boyutlu ve bütüncül biçimde ele alınması sağlanmıştır. Bu yaklaşım, bulguların geçerlik ve güvenirliğini artırarak araştırmanın metodolojik sağlamlığını güçlendirmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu; Türkiye'deki üniversitelerin Eğitim Fakülteleri ile Müzik ve Sahne Sanatları fakülteleri bünyesinde yer alan Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında (MEABD) bireysel çalgı (keman) eğitimi veren öğretim elemanları ile aynı birimlerde öğrenim görmekte olan keman öğrencilerinden oluşmaktadır.

Çalışma grubunun belirlenmesinde, araştırmanın karma desen yapısına uygun olarak amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme stratejisi benimsenmiştir. Amaçsal örnekleme, araştırmanın amacına en çok katkı sağlayabilecek, bilgi açısından

zengin bireylerin bilinçli olarak seçilmesine dayanan; araştırmacıya çalışılan olguyu derinlemesine anlama imkânı veren bir yöntemdir (Büyüköztürk vd., 2024: 93).

Bu kapsamda kullanılan ölçüt örnekleme stratejisi, örnekleme dâhil edilecek bireylerin önceden tanımlanmış nitelikleri taşımasını esas alır. Bu doğrultuda hem öğretim elemanları hem de öğrenciler için belirlenen temel ölçütler şunlardır:

- Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında görev yapıyor veya öğrenim görüyor olmak,
- Bireysel çalgı (keman) eğitimi sürecini aktif olarak yürütmek veya bu sürece katılmak,
- Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını kullanmış olmak ya da bu metotlara ilişkin görüş bildirebilecek düzeyde mesleki/eğitsel farkındalığa sahip olmak.

Belirlenen bu ölçütler doğrultusunda araştırmanın katılımcı grubunu; 2025-2026 eğitim-öğretim yılında görev yapan *40 keman öğretim elemanı* ve lisans düzeyinde keman eğitimi alan *94 öğrenci* oluşturmaktadır. Öğrenci çalışma grubuna ilişkin demografik özellikler ve Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını kullanım durumlarına ilişkin dağılımlar Tablo 3'te; öğretim elemanlarına ilişkin tanıtıcı bilgiler ise Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 3

Öğrencilerin tanıtıcı bilgilerine ilişkin dağılım

Değişkenler		**Sayı**	**%**
Yaş	(Ort.:20,76; SS:2,80; min-max:18-39)		
Cinsiyet	Kadın	75	79,8
	Erkek	19	20,2
Sınıf	1. sınıf	14	14,9
	2. sınıf	28	29,8
	3. sınıf	17	18,1
	4. sınıf	35	37,2
Keman eğitimi aldığı süre (yıl)	(Ort.:4,46; SS:2,95; min-max:0-16)		
"Ömer Can Keman Eğitimi" metotlarından hangilerini çalıştı*	Ömer Can Keman Metodu I	88	93,6
	Ömer Can Keman Metodu II	65	69,1
	Ömer Can Keman Metodu III	28	29,8
	Ömer Can Keman Metodu IV	20	21,3
	Ömer Can Keman Metodu V	28	29,8
	Ömer Can Keman Metodu VI	10	10,6
Öğretmeninin keman eğitiminde, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını kullanma sıklığı	Her derste	56	59,6
	Haftada birkaç kez	13	13,8
	Nadiren	14	14,9
	Hiçbir zaman	11	11,7
Üniversite	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1	1,1
	Aksaray Üniversitesi	2	2,1
	Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	7	7,4
	Atatürk Üniversitesi	4	4,3
	Balıkesir Üniversitesi	2	2,1
	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	4	4,3
	Bursa Uludağ Üniversitesi	9	9,6
	Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi	4	4,3
	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	1	1,1
	Gazi Üniversitesi	6	6,4
	İnönü Üniversitesi	2	2,1
	Marmara Üniversitesi	9	9,6
	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2	2,1
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	4	4,3
	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	18	19,1
	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	8	8,5
	Pamukkale Üniversitesi	3	3,2
	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	2	2,1
	Trabzon Üniversitesi	1	1,1
	Trakya Üniversitesi	7	7,4

*Çoklu cevap

Araştırmaya katılan öğrencilerin tanıtıcı bilgilerine ilişkin dağılım Tablo 3'te ayrıntılı biçimde sunulmuştur. Katılımcıların yaş ortalaması 20,76'dır. Katılımcıların %79,8'i kadın, %20,2'si erkektir. Sınıf düzeylerine bakıldığında öğrencilerin %37,2'sinin 4. sınıfta, %29,8'inin 2. sınıfta, %18,1'inin 3. sınıfta ve %14,9'unun 1. sınıfta öğrenim gördüğü belirlenmiştir. Keman eğitimi alma sürelerinin ortalaması 4,46 yıldır.

Öğrencilerin %93,6'sı Ömer Can Keman Metodu I, %69,1'i Metot II, %29,8'i Metot III, %29,8'i Metot V, %21,3'ü Metot IV ve %10,6'sı Metot VI ile çalıştığını belirtmiştir. Öğretim sürecinde öğretmenlerinin bu metotları kullanım sıklığı incelendiğinde, öğrencilerin ifadelerine göre öğretmenlerin %59,6'sının her derste, %13,8'inin haftada birkaç kez, %14,9'unun nadiren bu metotları kullandığı; %11,7'sinin ise hiç kullanmadığı belirlenmiştir.

Katılımcıların öğrenim gördüğü üniversiteler incelendiğinde; %19,1'inin Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, %9,6'sının Marmara Üniversitesi, %9,6'sının Bursa Uludağ Üniversitesi, %8,5'inin Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, %7,4'ünün Trakya Üniversitesi, %7,4'ünün Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi ve %6,4'ünün Gazi Üniversitesi öğrencisi olduğu görülmüştür.

Tablo 4

Öğretim elemanlarının tanıtıcı bilgilerine ilişkin dağılım

Değişkenler		**Sayı**	**%**
Yaş	(Ort.:46,54; SS:9,01; min-max:29-67)		
Cinsiyet	Kadın	21	52,5
	Erkek	19	47,5
Mezuniyet durumu	Doktora	32	80,0
	Sanatta yeterlilik	3	7,5
	Yüksek lisans	5	12,5
Keman eğiticisi olarak çalıştığı süre (yıl)	(Ort.:21,87; SS:8,58; min-max:4-46)		
Unvan	Arş. Gör. Dr.	1	2,5
	Doç. Dr.	9	22,5
	Dr. Öğretim Üyesi	19	47,5
	Prof. Dr.	11	27,5
Üniversite	Adnan Menderes Üniversitesi	1	2,5
	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1	2,5
	Aksaray Üniversitesi	1	2,5
	Amasya Üniversitesi	1	2,5
	Ankara Üniversitesi	1	2,5
	Atatürk Üniversitesi	1	2,5
	Balıkesir Üniversitesi	2	5,0
	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2	5,0
	Bursa Uludağ Üniversitesi	2	5,0
	Cumhuriyet Üniversitesi	1	2,5
	Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi	2	5,0
	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	1	2,5
	Gazi Üniversitesi	4	10,0
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	1	2,5
	Harran Üniversitesi	1	2,5
	İnönü Üniversitesi	1	2,5
	Kastamonu Üniversitesi	1	2,5

Tablo 4‘ün devamı

Öğretim elemanlarının tanıtıcı bilgilerine ilişkin dağılım

Değişkenler		Sayı	%
	Marmara Üniversitesi	2	5,0
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	4	10,0
	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	2	5,0
	Pamukkale Üniversitesi	2	5,0
	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	2	5,0
	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	2,5
	Trabzon Üniversitesi	1	2,5
	Trakya Üniversitesi	1	2,5
	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	2,5

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarına ilişkin tanıtıcı bilgiler Tablo 4’te ayrıntılı biçimde sunulmuştur. Katılımcıların yaş ortalaması 46,54’tür. Katılımcıların %52,5’i kadın, %47,5’i erkektir. Katılımcıların %80,0’ı doktora mezunudur. Mesleki kıdem ortalaması 21,87 yıldır. Unvan dağılımı incelendiğinde katılımcıların %47,5’inin Dr. Öğretim Üyesi, %27,5’inin Prof. Dr., %22,5’inin Doç. Dr. olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların görev yaptığı üniversitelere bakıldığında; %10,0’unun Gazi Üniversitesi, %10,0’unun Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi; %5,0’ının Balıkesir Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi ve Sivas Cumhuriyet Üniversitesi’nde görev yaptığı görülmüştür.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, karma yöntem desenine uygun olarak nicel ve nitel veri çeşitliliğini sağlayacak iki ayrı form aracılığıyla toplanmıştır.

Birinci veri toplama aracı, keman eğitimi veren öğretim elemanlarına yönelik olarak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Bu form, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının kapsamı, teknik içeriği ve öğretim sürecine katkılarına ilişkin

derinlemesine nitel verilerin elde edilmesini amaçlamaktadır. Görüşme soruları, ilgili alan yazın ve metotların içerik özellikleri temel alınarak oluşturulmuştur.

İkinci veri toplama aracı, lisans düzeyinde keman eğitimi alan öğrencilere yönelik olarak geliştirilen anket formudur. Anket, öğrencilerin söz konusu metotlara ilişkin tutum ve değerlendirmelerini ortaya koymaya yönelik olarak hem nicel hem de nitel maddelerden oluşmaktadır. Nicel boyutta, öğrencilerin görüşlerini ölçmeye yönelik Likert tipi maddelerden yararlanılmış; nitel boyutta ise metotların kullanım gerekçeleri ve öğrenci beklentilerini belirlemeye yönelik açık uçlu sorulara yer verilmiştir.

Bu doğrultuda, araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının kapsam geçerliği; ilgili alan yazın temelinde yapılandırılan yarı yapılandırılmış görüşme formu ve öğrenci anketinin, araştırmanın amaç ve kapsamıyla uyumlu olacak biçimde geliştirilmesi ve uygulama öncesinde yapılan uzman değerlendirmeleri doğrultusunda gerekli düzenlemelerin yapılması yoluyla sağlanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama süreci, *yakınsak paralel desen* anlayışına uygun olarak nicel ve nitel verilerin eş zamanlı yürütüldüğü bir takvimle gerçekleştirilmiştir. Kurum izinlerinin alınmasının ardından öğretim elemanları ve öğrencilerle ilgili bölüm başkanlıkları aracılığıyla iletişime geçilmiştir. Veri toplama araçları (Görüşme Formu ve Anket) dijital ortamda (Google Forms) yapılandırılarak katılımcılara iletilmiş; gönüllü onamları alınarak veri girişleri sağlanmıştır. Tüm veri toplama süreci 2025 yılı Haziran–Ekim ayları arasında tamamlanmış ve elde edilen ham veriler analiz için sınıflandırılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, nicel ve nitel analiz tekniklerinin birlikte kullanıldığı bütüncül bir yaklaşımla çözümlenmiştir.

Nicel Verilerin Analizi: Öğrenci anketinden elde edilen sayısal veriler SPSS 25.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdiği (Kolmogorov-Smirnov, $p>.05$) belirlenmiş; bu doğrultuda betimsel analizlerin (frekans, yüzde, ortalama) yanı sıra gruplar arası karşılaştırmalar için Bağımsız Örneklem t-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık güvenirliği Cronbach's Alpha katsayısı ile hesaplanmış ve elde edilen katsayı, ölçme aracının güvenilir olduğunu göstermiştir. Tüm istatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi $p <.05$ olarak kabul edilmiştir.

Nitel Verilerin Analizi: Öğretim elemanı görüşmeleri ve öğrenci anketindeki açık uçlu sorulardan elde edilen sözel veriler, MAXQDA 2024 nitel veri analiz programı kullanılarak çözümlenmiştir. Aytemur'un (2022) belirttiği üzere MAXQDA, farklı türdeki verilerin sistemli biçimde kodlanmasına, kategorilere ayrılmasına ve analiz sürecinin görsel araçlarla desteklenmesine olanak tanıyan pratik bir altyapı sunmaktadır. Bu nedenle program, çalışmada yürütülen nitel analizlerin tutarlı, izlenebilir ve bütünlüklü bir yapıda ilerlemesine önemli ölçüde katkı sağlamıştır.

Analiz sürecinde içerik analizi ve tematik analiz teknikleri bir arada kullanılmıştır. Süreç şu aşamalarla yürütülmüştür (Bilgin, 2006; Braun ve Clarke, 2019):

1. *Veriye Aşinalık:* Dökümü yapılan verilerin detaylı okunması.
2. *Kodlama:* Anlamlı veri birimlerinin (cümle/paragraf) etiketlenerek ilk kodların oluşturulması.
3. *Temaların Oluşturulması:* Kodların ortak özelliklerine göre bir araya getirilerek kategorilerin ve üst temaların belirlenmesi.

4. *Tanımlama ve Yorumlama:* Temaların araştırma soruları bağlamında açıklanması.

Bu araştırmada nitel kodlama süreci tümevarımcı (veri temelli) bir yaklaşımla yürütülmüştür. Kodlar, önceden belirlenmiş sabit bir listeye dayanmaksızın katılımcı ifadelerinden hareketle oluşturulmuştur. İlk aşamada anlamlı veri birimleri açık kodlarla etiketlenmiş; benzer içeriklere sahip kodlar bir araya getirilerek kategoriler oluşturulmuş ve bu kategoriler üst temalar altında yapılandırılmıştır. Süreç boyunca kod yapısı gözden geçirilmiş, örtüşen ve anlam bakımından benzer kodlar yeniden düzenlenmiştir.

Oluşturulan kod, kategori ve temalar; araştırmacı tarafından yürütülen çözümlemelerin ardından alan uzmanı tarafından incelenmiş ve gerekli görülen düzenlemeler yapılmıştır. Bu süreç, kodlama ve tema yapısının tutarlılığını sağlayarak analiz sürecinin güvenirliğini desteklemiştir. Ayrıca, elde edilen bulguların sunumunda katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilerek bulguların inandırıcılığı güçlendirilmiştir.

Bu analizler sonucunda, öğrenci verilerine ilişkin 4 tema ve 39 kod; öğretim elemanı verilerine ilişkin ise 8 tema ve 84 koddan oluşan bir yapı oluşturulmuştur. Kodlama sürecini somutlaştırmak amacıyla, öğrenci (Ö) ve öğretim elemanı (E) verilerinden elde edilen kod, kategori ve temalara ilişkin örnek bir tablo aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 5

Kodlama sürecine ilişkin örnek kod–kategori–tema gösterimi

Katılımcı İfadesi	**Kod**	**Kategori**	**Tema**
Ö47: "Gayet anlaşılır ve kolaydan zora giden etütleri var; öğrenciyi boğmayan geliştirici nitelikte bir kitap."	Kolaydan zora ilerleme	(Kategori düzeyi kullanılmamıştır)	Keman Metotlarının Faydalı Yönleri
Ö2: "Sıkıcı olduğunu söyleyebilirim."	Sınırlı düzey müzikal beğeni	(Kategori düzeyi kullanılmamıştır)	Müzikal Beğeni Düzeyleri ve Beklenti Türleri

Tablo 5’in devamı

Kodlama sürecine ilişkin örnek kod–kategori–tema gösterimi

Katılımcı İfadesi	Kod	Kategori	Tema
E12: “…orijinal kitaplardan çaldırmayı tercih ediyorum.”	Orijinal kaynakları tercih etme	Tercih etmeme nedenleri	Öğretim Sürecinde Kullanım Tercihleri
E33: “…pozisyona başlangıçlarda Ömer Can kitaplarını tercih ediyorum.”	Seviye uygunluğu	Mesleki keman öğrencilerine yönelik kullanım – Olumlu görüşler	Ömer Can Kitaplarının Öğrenci Profiline Yönelik Kullanımı

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda öğrencilerden ve öğretim elemanlarından toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulgular; öğrencilere yönelik bulgular ve öğretim elemanlarına yönelik bulgular olmak üzere iki ana başlık altında sunulmuştur.

4.1. Öğrencilere Yönelik Bulgular

Bu bölümde bulgular, öğrencilerden elde edilen nicel sonuçlar ve nitel değerlendirmeler doğrultusunda ele alınmış; tablo, grafik ve katılımcı ifadeleriyle desteklenmiştir.

4.1.1. Ömer Can Keman Eğitimi Metotları Değerlendirme Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenirlik analizi sonucunda Cronbach’s Alpha katsayısı 0,916 olarak bulunmuş olup, bu değer ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme ölçeğinden elde edilen puanların dağılımı Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6

Araştırmada kullanılan değerlendirme aracının güvenirlik analizi sonuçları

Ölçekler	Min	Max	$\overline{x}$	SS	İfade Sayısı	Cronbach's Alpha
Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme ölçeği	14	70	49,36	11,42	14	0,916

Tablo 6 incelendiğinde, ölçekten elde edilen puanların 14 ile 70 arasında değiştiği, puan ortalamasının 49,36 ve standart sapmanın 11,42 olduğu görülmektedir. Ölçekte yer alan toplam 14 maddeye ilişkin güvenirlik katsayısının yüksek olması, öğrencilerden elde edilen verilerin analiz için uygun olduğunu göstermektedir.

Tablo 7

Öğrenci görüşlerinden elde edilen Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme maddelerine ilişkin frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri

Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ort.	SS.
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
1. Bu metotlar yay tekniklerimi geliştirmeme katkı sağladı.	3	3,2	5	5,3	17	18,1	37	39,4	32	34,0	3,96	1,02
2. Sol el pozisyonlarım bu metotlarla gelişti.	2	2,1	14	14,9	23	24,5	22	23,4	33	35,1	3,74	1,15
3. Entonasyonum bu metotlarla gelişti.	4	4,3	13	13,8	23	24,5	20	21,3	34	36,2	3,71	1,21
4. Egzersizler kolaydan zora doğru hazırlanmıştı.	3	3,2	2	2,1	4	4,3	38	40,4	47	50,0	4,32	0,91
5. Teknik yönergeler (örn. yay tutuş açıklamaları) yeterliydi.	7	7,4	11	11,7	26	27,7	20	21,3	30	31,9	3,59	1,26
6. Teorik yönergeler (müzik sözlüğü, terimler sözlüğü) yeterliydi.	6	6,4	11	11,7	29	30,9	20	21,3	28	29,8	3,56	1,21
7. Konu anlatımı ve açıklamaları yeterliydi.	10	10,6	14	14,9	29	30,9	20	21,3	21	22,3	3,30	1,27
8. Görsel olarak örnekler yeterliydi.	18	19,1	14	14,9	24	25,5	20	21,3	18	19,1	3,06	1,38
9. Parçaları çalmaktan keyif alıyorum.	9	9,6	15	16,0	18	19,1	29	30,9	23	24,5	3,45	1,28
10. Bu metot/metotlar keman çalışma isteğimi artırıyor.	11	11,7	16	17,0	29	30,9	21	22,3	17	18,1	3,18	1,25
11. Parçalar ilgimi çekiyor.	7	7,4	18	19,1	28	29,8	22	23,4	19	20,2	3,30	1,21
12. Görsel/içerik düzeni benim için faydalıydı.	11	11,7	16	17,0	33	35,1	19	20,2	15	16,0	3,12	1,22
13. Etütlerin eşlikli olması (eşlik için akorlar yazılması, karekod ile eşlik olması gibi) güzel olurdu.	2	2,1	2	2,1	6	6,4	27	28,7	57	60,6	4,44	0,87
14. Güncel teknolojik gelişmelerden yeterince faydalanılmıştır.	18	19,1	23	24,5	36	38,3	9	9,6	8	8,5	2,64	1,15

Öğrencilerin ölçek maddelerine verdikleri yanıtlara ilişkin frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 7'de yer almaktadır. Tablo 7'deki maddeler; teknik beceriye ilişkin ifadeler, içerik ve yönergelerin yeterliğine ilişkin ifadeler, görsel düzenleme ile motivasyon ve ilgiye yönelik ifadeler ve eşlik ile teknolojik destek unsurlarına ilişkin ifadeler başlıkları altında ele alınmıştır.

Teknik beceriye ilişkin maddeler incelendiğinde, "Bu metotlar yay tekniklerimi geliştirmeme katkı sağladı" maddesinde katılımcıların %73,4'ünün olumlu görüş bildirdiği ve bu maddenin ortalama puanının 3,96 olduğu görülmektedir. "Sol el pozisyonlarım bu metotlarla gelişti" maddesinde ortalama puan 3,74; "Entonasyonum bu metotlarla gelişti" maddesinde ise 3,71 olarak hesaplanmıştır. Bu maddelerde olumlu yanıt oranlarının diğer bazı maddelere kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir.

İçerik yapısı ve yönergelerin yeterliğine ilişkin maddeler değerlendirildiğinde, "Egzersizler kolaydan zora doğru hazırlanmıştı" maddesinin %90,4 oranında olumlu yanıt aldığı ve ortalama puanının 4,32 olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık "Teknik yönergeler yeterliydi" maddesinde ortalama puanın 3,59, "Teorik yönergeler yeterliydi" maddesinde 3,56 ve "Konu anlatımı ve açıklamaları yeterliydi" maddesinde 3,30 olduğu görülmektedir. Bu maddelerde kararsız yanıt oranlarının görece yüksek olduğu dikkati çekmektedir.

Görsel materyal ve içerik düzenine ilişkin maddeler incelendiğinde, "Görsel olarak örnekler yeterliydi" maddesinde ortalama puanın 3,06 olduğu ve olumsuz yanıt oranının %34'e ulaştığı görülmektedir. "Görsel/içerik düzeni benim için faydalıydı" maddesinde ise ortalama puan 3,12 olarak hesaplanmış; bu maddede kararsız yanıt oranının %35,1 olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin motivasyon ve ilgi düzeylerine ilişkin maddeler değerlendirildiğinde, "Parçaları çalmaktan keyif alıyorum" maddesinin ortalama puanı 3,45; "Parçalar ilgimi çekiyor" maddesinin ortalama puanı 3,30 olarak bulunmuştur. "Bu metot/metotlar keman çalışma isteğimi artırıyor" maddesinde ise ortalama puanın 3,18 olduğu ve kararsız yanıt oranının %30,9 olduğu görülmektedir.

Eşlik ve teknolojik destek unsurlarına ilişkin maddeler incelendiğinde, “Etütlerin eşlikli olması (eşlik için akorlar yazılması, karekod ile eşlik olması gibi) güzel olurdu” maddesinde katılımcıların %60,6’sının “tamamen katılıyorum” yanıtını verdiği ve maddenin ortalama puanının 4,44 olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık, “Güncel teknolojik gelişmelerden yeterince faydalanılmıştır” maddesinde ortalama puan 2,64 olarak hesaplanmış; bu maddede olumsuz yanıt oranının %43,6’ya ulaştığı görülmüştür.

Bu bulgular, öğrencilerin ölçek maddelerine verdikleri yanıtların madde türlerine göre farklılık gösterdiğini; teknik beceriye ilişkin maddelerde daha yüksek ortalama değerlerin, görsel düzenleme, motivasyon ve teknolojik destek unsurlarına ilişkin maddelerde ise görece daha düşük ortalama değerlerin bulunduğunu ortaya koymaktadır.

4.1.2. Ölçek Puanlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi

Bu bölümde, öğrencilerin Ömer Can Keman Eğitimi Metotları Değerlendirme Ölçeği’nden elde ettikleri puanların; cinsiyet, sınıf düzeyi, öğretim elemanının metotları kullanma sıklığı, yaş ve keman eğitimi alma süresi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Cinsiyete Göre Ömer Can Keman Eğitimi Metotları Değerlendirme Puanları

Öğrencilerin cinsiyete göre Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme puanları arasındaki farklılığı incelemek amacıyla bağımsız örneklemler için t-testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Öğrencilerin cinsiyete göre Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme ölçeği puanlarının karşılaştırılması

Değişkenler	Cinsiyet	N	Ort.	SS.	t	P
Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme	Kadın	75	50,64	11,46	2,200	0,030*
	Erkek	19	44,32	10,04		

*p<0,05

Tablo 8 incelendiğinde, kadın öğrencilerin ortalama puanının (Ort. = 50,64; SS = 11,46), erkek öğrencilerin ortalama puanından (Ort. = 44,32; SS = 10,04) daha yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan t-testi sonucunda, cinsiyet değişkenine göre puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir (t = 2,200; p = 0,030).

Sınıf Düzeyine Göre Ömer Can Keman Eğitimi Metotları Değerlendirme Puanları

Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme puanları arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9

Öğrencilerin sınıf düzeyine göre Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme ölçeği puanlarının karşılaştırılması

Değişkenler	Sınıf	n	Ort.	SS.	F	p
Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme	1. sınıf	14	51,57	9,28	1,484	0,224
	2. sınıf	28	45,86	11,66		
	3. sınıf	17	52,35	7,61		
	4. sınıf	35	49,83	13,11		

Tablo 9 incelendiğinde, Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme ölçeği puan ortalamalarının sınıf düzeylerine göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Birinci sınıf öğrencilerinin ortalama puanı 51,57 (SS = 9,28), ikinci sınıf öğrencilerinin 45,86 (SS = 11,66), üçüncü sınıf öğrencilerinin 52,35 (SS = 7,61) ve dördüncü sınıf öğrencilerinin 49,83 (SS = 13,11) olarak belirlenmiştir. Sınıf düzeylerine göre puanların farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($F(3, 90) = 1,484$; $p = 0,224$). Elde edilen bulgu, öğrencilerin sınıf düzeyinin Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme puanları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermektedir.

Yaş ve Keman Eğitimi Alma Süresi ile Ölçek Puanları Arasındaki İlişki

Öğrencilerin eğitim metodu değerlendirme puanları ile yaş ve keman eğitimi alma süresi arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10

Öğrencilerin Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme ölçeği puanları ile yaş ve keman eğitimi aldığı süre arasındaki Pearson korelasyon analizi sonuçları

Değişkenler	**Ömer Can Keman Eğitimi Metotları Değerlendirme**	
	r	**p**
Yaş	0,027	0,794
Keman eğitimi aldığı süre	-0,052	0,617

*p<0,05; **p<0,01

Tablo 10'a göre, Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme ölçeği puanları ile yaş arasında pozitif yönlü ancak çok düşük düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki bulunmaktadır ($r = 0,027$; $p = 0,794$). Benzer şekilde, keman eğitimi alma süresi ile ölçek puanları arasında negatif yönlü, çok düşük düzeyde ve istatistiksel

olarak anlamlı olmayan bir ilişki olduğu belirlenmiştir (r = -0,052; p = 0,617). Bu bulgu, öğrencilerin yaşlarının ve keman eğitimi alma sürelerinin Ömer Can Keman Eğitimi metotları değerlendirme puanları üzerinde anlamlı bir ilişkisi olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Öğretim Elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi Metotları Kullanma Sıklığına Göre Değerlendirme Puanları

Öğretim elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını kullanma sıklığına göre öğrencilerin değerlendirme puanları arasındaki farklılığı incelemek amacıyla tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11

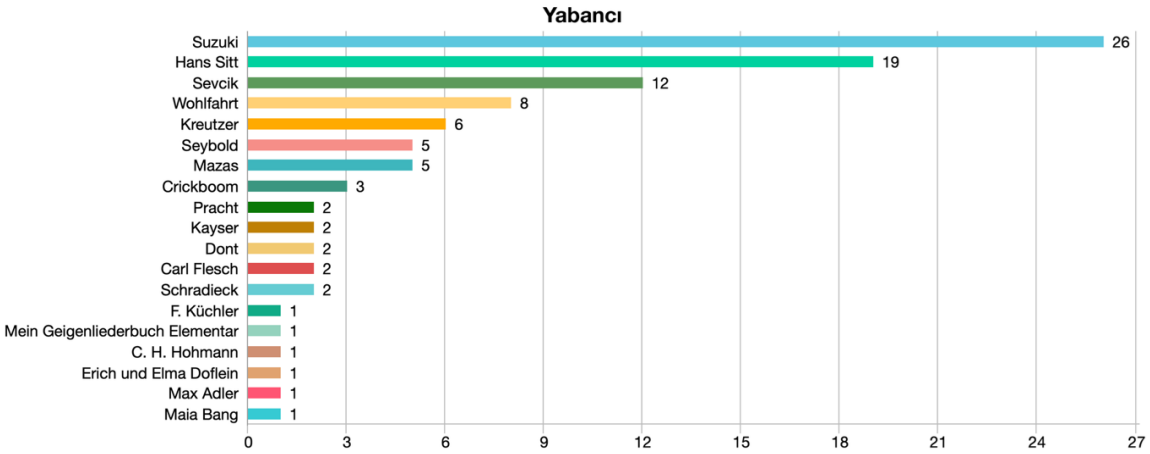
Öğrencilerin, öğretim elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını kullanma sıklığına göre ölçek puanlarının karşılaştırılması

Metot Kullanma Sıklığı	n	Ort.	SS.	F	p
Her derste kullanan	56	51,55	10,94	2,470	0,067
Haftada birkaç kez kullanan	13	46,77	10,78		
Nadiren kullanan	14	43,00	12,64		
Hiç kullanmayan	11	49,36	10,72		

Tablo 11 incelendiğinde, öğretim elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını kullanma sıklığına göre öğrencilerin değerlendirme puan ortalamalarının farklılaştığı görülmektedir. Metotları her derste kullanan grupta ortalama puan 51,55 (SS = 10,94), haftada birkaç kez kullanan grupta 46,77 (SS = 10,78), nadiren kullanan grupta 43,00 (SS = 12,64) ve hiç kullanmayan grupta 49,36 (SS = 10,72) olarak belirlenmiştir. Gruplar arasındaki farkı incelemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (F(3, 90) = 2,47; p = 0,067). Bulgular, istatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte, metot kullanım sıklığına göre puanlarda farklılaşma eğilimi olduğunu göstermektedir.

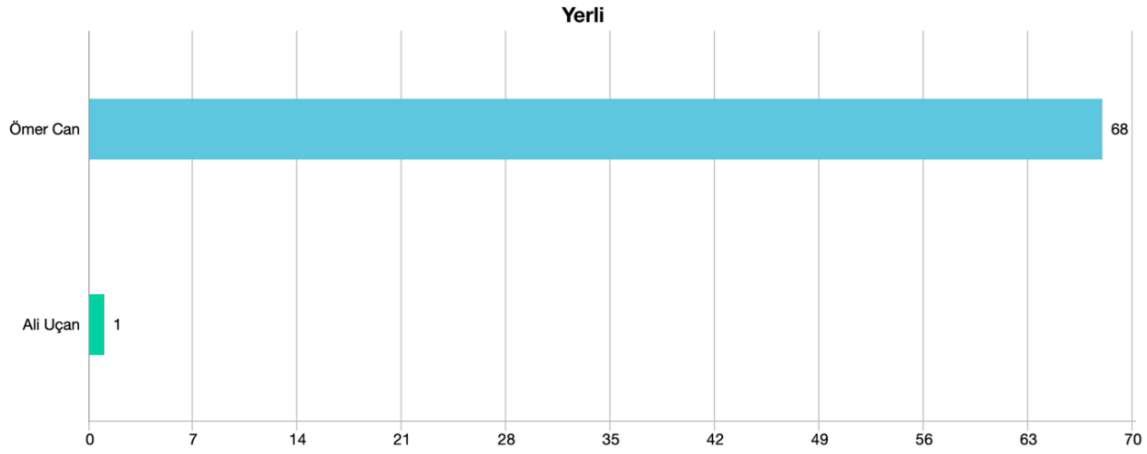
4.1.3. Öğrencilerin Başlangıçta Yönlendirildikleri Kaynaklar Teması

Araştırma kapsamında ele alınan temalardan biri olan "öğrencilerin başlangıçta yönlendirildikleri kaynaklar" temasında, katılımcıların keman eğitimine başladıkları dönemde yönlendirildikleri öğrenme kaynaklarına ilişkin iki kategori oluşturulmuştur: yerli ve yabancı. Bu kapsamda, katılımcıların başlangıç döneminde kullandıkları yabancı ve yerli kaynaklara ilişkin dağılımlar sırasıyla Grafik 1 ve Grafik 2'de sunulmuştur.

Grafik 1. Yabancı kaynaklar kategorisine ilişkin frekans dağılımı

Grafik 1'de, katılımcıların keman eğitimine başladıkları dönemde kullandıkları yabancı öğrenme kaynaklarının frekans dağılımı gösterilmektedir. Dağılım incelendiğinde, başlangıç aşamasında en sık kullanılan yabancı kaynakların Suzuki (n=26), Hans Sitt (n=19) ve Sevcik (n=12) olduğu görülmektedir. Bu üç kaynak, diğer yabancı kaynaklara kıyasla daha yüksek kullanım düzeyine sahiptir.

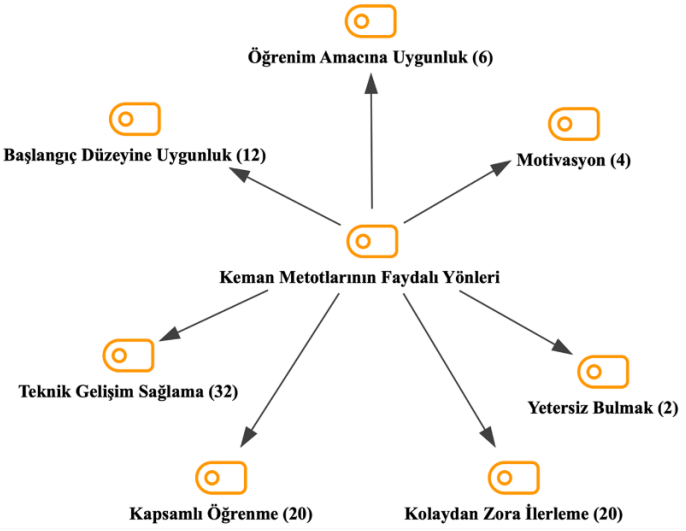
Grafik 2. Yerli kaynaklar kategorisine ilişkin frekans dağılımı

Grafik 2'de ise katılımcıların keman eğitimine başladıkları dönemde kullandıkları yerli öğrenme kaynaklarının frekans dağılımı gösterilmektedir. Grafik incelendiğinde, yerli kaynaklar arasında Ömer Can'a ait keman eğitimi metotlarının (n = 68) en yüksek frekans değerine sahip olduğu görülmektedir. Diğer yerli kaynakların daha düşük frekanslarla ifade edildiği belirlenmiştir.

Bu tema kapsamında elde edilen bulgular, katılımcıların keman eğitimine başladıkları dönemde kullandıkları öğrenme kaynaklarının dağılımını ortaya koymakta; yabancı kaynaklar arasında belirli metotların, yerli kaynaklar arasında ise ağırlıklı olarak Ömer Can'a ait metotların tercih edildiğini göstermektedir.

4.1.4. Keman Metotlarının Faydalı Yönleri Teması

Bu temada ele alınan bulgular, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarına ilişkin değerlendirmelere dayanmaktadır. Araştırma kapsamında "keman metotlarının faydalı yönleri" temasına ait yedi kod belirlenmiştir: *teknik gelişim sağlama, kapsamlı öğrenme, kolaydan zora ilerleme, başlangıç düzeyine uygunluk, öğrenim amacına uygunluk, motivasyon ve yetersiz bulmak.* Tema yapısına ilişkin hiyerarşik gösterim Şekil 1'de sunulmaktadır.

Şekil 1. Keman metotlarının faydalı yönleri temasına ait hiyerarşik kod gösterimi

Şekil 1 incelendiğinde, katılımcı ifadelerinin en yoğun biçimde *teknik gelişim sağlama* kodu altında toplandığı görülmektedir. Bu kod kapsamında öğrenciler, metotların yay hâkimiyeti, sol el pozisyonları, entonasyon, tel geçişleri ve parmak gelişimi gibi temel teknik alanlarda ilerleme sağladığını ifade etmişlerdir. Katılımcı görüşleri arasında "*Sol el pozisyon tekniği için iyi.*" (Ö2), "*Pozisyon geçişleri, yay hâkimiyeti, parmak hızlandırma ve klavyeye hâkimiyeti geliştirme.*" (Ö44) ve "*İçerisinde entonasyon gelişimini tekniklerle destekleyen etütler olması çok iyi.*" (Ö54) ifadeleri yer almaktadır.

Teknik gelişim sağlama kodunu, *yoğunluk bakımından kapsamlı öğrenme kodu* izlemektedir. Bu kod kapsamında katılımcılar, metotların teknik, teorik ve uygulamaya dönük içerikleri bir arada sunduğunu belirtmişlerdir. Etütlerin sistematik biçimde düzenlenmesi, pozisyon çalışmalarına yer verilmesi ve açıklayıcı terimlerin bulunması bu bağlamda dile getirilen unsurlar arasında yer almaktadır. "*Gayet anlaşılır ve kolaydan zora giden etütleri var; öğrenciyi boğmayan geliştirici nitelikte bir kitap.*" (Ö47), "*Metot 1'in kolaydan zora doğru ilerlemesi ve terim açıklamaları faydalıdır.*" (Ö29) ve "*Notaları ve terimleri kolayca öğrenmemi sağladı.*" (Ö41) ifadeleri bu kodu yansıtmaktadır.

Kolaydan zora ilerleme kodu da benzer yoğunlukta ifade edilen bir diğer koddur. Katılımcılar, metotların aşamalı yapısının öğrenme sürecini desteklediğini belirtmiş;

etütlerin basitten karmaşığa doğru ilerlemesinin öğrenme sürecini kolaylaştırdığını ifade etmişlerdir. "*Kolaydan zora gitmesi.*" (Ö1), "*Egzersizlerin aşamalı ve sistemli olması.*" (Ö37) ve "*Gerçekten basitten zora doğruydu ve tam bir eğitim kitabıydı.*" (Ö85) bu duruma örnek olarak verilebilir.

Bu kodu, *başlangıç düzeyine uygunluk* kodu izlemektedir. Katılımcılar, metotların keman eğitimine yeni başlayan öğrenciler için sade, anlaşılır ve yönlendirici bir yapı sunduğunu ifade etmişlerdir. "*İyi bir başlangıç metodu, elle tutulabilir iyi bir Türkçe kaynak. Ama başlangıç için.*" (Ö17), "*Yeni başlayanlar için faydalı ve pratik bir derleme.*" (Ö23) ve "*0'dan başlayan birine yardımcı olur.*" (Ö27) ifadeleri bu görüşleri yansıtmaktadır.

Daha düşük yoğunlukta dile getirilen *öğrenim amacına uygunluk* kodunda, metotların klasik keman eğitimi hedefleriyle uyumlu olduğu belirtilmiştir. Katılımcılar, özellikle yay kullanımı, entonasyon ve temel teknik becerilere yönelik çalışmaların öğrenim hedefleriyle örtüştüğünü ifade etmişlerdir. "*Klasik keman eğitimi için uygun bir kitap.*" (Ö4) ve "*Yay kullanımı ve entonasyon gelişimi açısından yeni çalım tekniğinin pekiştirilerek öğretilmesi.*" (Ö28) bu kod kapsamında yer alan görüşlerdir.

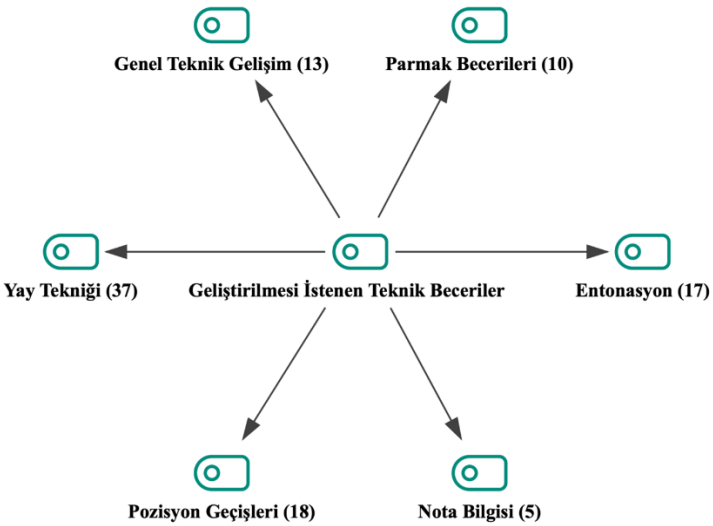
Motivasyon kodu altında yer alan ifadelerde, metotların bazı etütlerinin melodik yapısı ve seviyeye göre ilerleyen düzeninin öğrencilerin çalışma isteğini desteklediği belirtilmiştir. "*Etütleri kolaydan zora doğru gidiyordu; bazı etütlerinin melodik olması ilgimi çekiyordu.*" (Ö70) ve "*Etütler ilgi çekici.*" (Ö46) ifadeleri bu durumu yansıtmaktadır.

Temanın en düşük frekanslı kodu olan *yetersiz bulmak* kodunda ise, sınırlı sayıda katılımcı metotların bazı yönlerini yeterli bulmadıklarını ifade etmiştir. Bu görüşler özellikle pozisyon öğretimi ve melodik çeşitlilik bağlamında dile getirilmiştir. "*Pozisyon sırasını doğru öğretmediğini ve yetersiz olduğunu düşünüyorum.*" (Ö31) ifadesi bu kapsamdaki görüşlere örnek teşkil etmektedir. Araştırma kapsamında, faydalı yönlere

ilişkin soruya olumsuz ifadelerle yanıt veren katılımcı görüşleri de verinin bütünlüğünü korumak amacıyla bu kod altında raporlanmıştır.

4.1.5. Geliştirilmesi İstenen Teknik Beceriler Teması

Bu tema, öğrencilerin Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını hangi teknik beceri gelişimi amacıyla kullandıklarına ilişkin görüşlerinden elde edilmiştir. Öğrenci ifadeleri doğrultusunda, "geliştirilmesi istenen teknik beceriler" temasına ilişkin altı kod belirlenmiştir: *Yay tekniği, pozisyon geçişleri, entonasyon, genel teknik gelişim, parmak becerileri, nota bilgisi.* Tema yapısının bütüncül görünümü Şekil 2'de sunulmaktadır.

Şekil 2. Geliştirilmesi istenen teknik beceriler temasına ait hiyerarşik kod gösterimi

Şekil 2 incelendiğinde, katılımcı ifadelerinin en yoğun biçimde *yay tekniği* kodu altında toplandığı görülmektedir. Katılımcılar, metotları özellikle yay tutuşu, yay kontrolü, doğru yay çekimi ve farklı yay tekniklerinin uygulanması amacıyla kullandıklarını ifade etmişlerdir. *"Yay tekniğini geliştirmek için."* (Ö5), *"Detaşe ve staccato tekniklerini çok daha kolay ve güzel çalmamı sağladı."* (Ö41) ve *"Arşeyi iyi kullanma bakımından."* (Ö70) ifadeleri, yay tekniğinin öğrenciler açısından temel bir gelişim alanı olduğunu göstermektedir.

Yay tekniğini, *pozisyon geçişleri* kodu izlemektedir. Katılımcılar, metotların pozisyonlar arası geçişleri kavrama ve pozisyon mantığını öğrenme sürecinde destekleyici olduğunu belirtmişlerdir. *"Pozisyon geçişlerini geliştiren etütlere yer verilmesi açısından tercih edilebilir."* (Ö9), *"3 ve 4'ü pozisyon için kullanıyorum."* (Ö45) ve *"Ömer Can 2'yi pozisyon geliştirmek için çaldım."* (Ö61) ifadeleri bu durumu yansıtmaktadır.

Bunu *entonasyon* kodu takip etmektedir. Katılımcılar, metotlar aracılığıyla temiz ses üretimi ve sesleri doğru yerleştirme konusunda gelişim sağladıklarını ifade etmişlerdir. *"Entonasyonumu düzelttim, yayımı tutuşumu düzelttim, 3. pozisyon etütlerle kendimi geliştirdim."* (Ö90) ve *"Yay hâkimiyeti ve entonasyon."* (Ö50) ifadeleri bu kod kapsamında yer almaktadır.

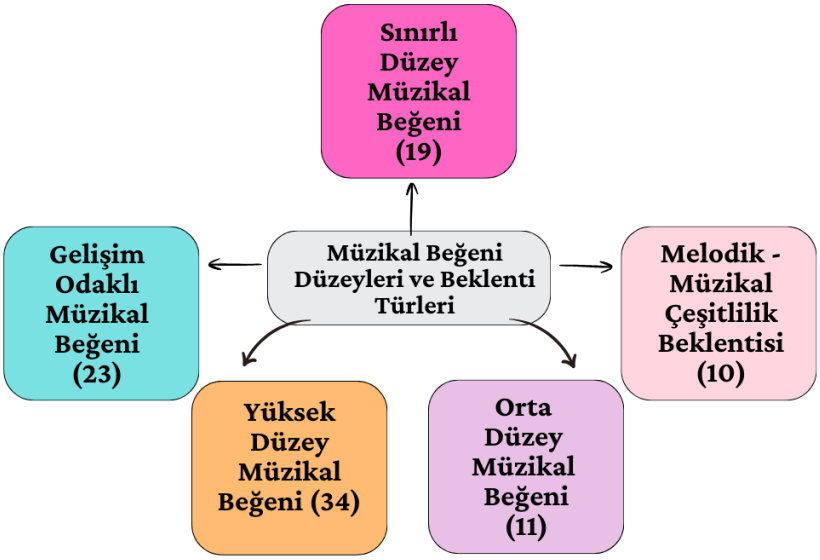
Genel teknik gelişim kodu, gam çalışmaları, hız, yay ve sol el hâkimiyeti ile teknik bütünlük gibi daha geniş kapsamlı kazanımları içermektedir. *"Doğru teknik gam çalışmaları, yay çalışmaları."* (Ö38), *"Hepsini geliştirmek için elimden geleni yaptım."* (Ö47) ve *"Ömer Can 1'de güzel adım adım giden etütler var; teknik açıdan güzel."* (Ö81) ifadeleri bu bütüncül teknik gelişimi yansıtmaktadır.

Daha sınırlı düzeyde ifade edilen *parmak becerileri* kodunda, katılımcılar parmak çevikliği ve parmak egzersizlerine yönelik katkılara değinmiştir. *"Parmak egzersizleri."* (Ö25), *"Parmak etütleri güzeldi; yay geçişleri."* (Ö36) ve *"Parmak hızını artırmada kullanıyorum."* (Ö37) ifadeleri bu kodu temsil etmektedir.

Temanın en düşük yoğunlukta ifade edilen kodu olan *nota bilgisi* kapsamında ise katılımcılar, temel nota değerlerini öğrenme ve nota okuma becerilerinin geliştiğini belirtmiştir. *"Yay çekme, nota okuma."* (Ö69), *"Nota öğrenimi ve yay planlaması."* (Ö84) ve *"Kemanda nota ve akorları öğrenmek için."* (Ö86) ifadeleri bu kod altında yer almaktadır.

4.1.6. Müzikal Beğeni Düzeyleri ve Beklenti Türleri Teması

Bu tema, öğrencilerin Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını çalışırken yaşadıkları müzikal deneyim, öğrenme sürecine yönelik algıları ve çalma sürecinden aldıkları haz düzeyine ilişkin görüşlere dayalı olarak oluşturulmuştur. Öğrenci ifadeleri doğrultusunda, "müzikal beğeni düzeyleri ve beklenti türleri" temasına ilişkin beş kod belirlenmiştir: *Yüksek düzey müzikal beğeni, gelişim odaklı müzikal beğeni*, *sınırlı düzey müzikal beğeni*, *orta düzey müzikal beğeni ve melodik-müzikal çeşitlilik beklentisi*. Temaya ilişkin hiyerarşik yapı Şekil 3'te sunulmaktadır.

Şekil 3. Müzikal beğeni düzeyleri ve beklenti türleri temasına ait hiyerarşik kod gösterimi

Şekil 3'e göre, katılımcı ifadelerinin en yoğun biçimde *yüksek düzey müzikal beğeni* kodu altında toplandığı görülmektedir. Katılımcılar, bazı etütlerin melodik ve ritmik yapısı nedeniyle çalışırken keyif aldıklarını ifade etmişlerdir. *"Güzel etütlere yer verilmiş olması açısından ben Ömer Can kitaplarına çalışırken keyif alıyordum."* (Ö9), *"Çalışırken yeterince keyifli ve kulağa hoş gelen ezgileri akılda kalıcı oluyor."* (Ö44) ve *"Oldukça keyif alıyorum, çünkü metotlar hem teknik gelişimi destekliyor hem de melodik ve ritmik çalışmalarla çalmayı eğlenceli hâle getiriyor."* (Ö37) ifadeleri bu kodu yansıtmaktadır.

Bu kodu *gelişim odaklı müzikal beğeni* izlemektedir. Katılımcılar, müzikal hazdan çok teknik ilerleme sağladıkları için çalışmalardan keyif aldıklarını belirtmişlerdir. *"Açıklayıcı ve geliştirici; bu yüzden keyifli buluyorum."* (Ö19) ve *"Çalışırken her etüdün bir şeyler kattığını bilmek çok keyifli."* (Ö28) ifadeleri bu yaklaşımı temsil etmektedir.

Bunu *sınırlı düzey müzikal beğeni* kodu takip etmektedir. Katılımcılar, etütlerin teknik ağırlığı ve melodik çeşitliliğin sınırlı olması nedeniyle müzikal bir haz yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. *"Sıkıcı olduğunu söyleyebilirim."* (Ö2), *"Keyif almıyorum. Genellikle birbirini tekrar eden etütler oluyor."* (Ö4) ve *"Etüt kitaplarında nadir melodik etütler vardı, o yüzden pek fazla zevk aldığımı söyleyemem."* (Ö8) bu kod kapsamındaki ifadelere örnektir.

Orta düzey müzikal beğeni kodunda, katılımcılar belirgin bir keyif ya da olumsuzluk yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. *"Normal düzeyde keyif alıyordum."* (Ö25), *"Orta düzeyde denilebilir, çünkü etüt ağırlıklı bir kitaptır."* (Ö29) ve *"Orta derecede, çünkü çoğu melodik değil."* (Ö76) ifadeleri bu durumu yansıtmaktadır.

Temanın en sınırlı düzeyde ifade edilen kodu olan *melodik-müzikal çeşitlilik beklentisi* kapsamında ise, katılımcılar melodik yapıların sınırlı olması nedeniyle müzikal açıdan yeterince doyum sağlayamadıklarını belirtmiştir. *"Etütler biraz daha melodik olabilir."* (Ö35), *"Pek keyif aldığım söylenemez; melodik açıdan daha zenginleştirilebilir diye düşünüyorum."* (Ö99) ve *"Parçalar daha melodik olabilirdi."* (Ö80) ifadeleri bu kodu desteklemektedir.

4.1.7. Öğrenci Bulgularına Yönelik Kod Bulutu ve Kod Haritası

Katılımcılardan elde edilen öğrenci ifadelerinin yoğunluk dağılımı Şekil 4'te kelime bulutu biçiminde sunulmaktadır. Şekilde yer alan puntoların büyüklüğü, ilgili kodların öğrenci ifadelerinde tekrar edilme sıklığını yansıtmaktadır.

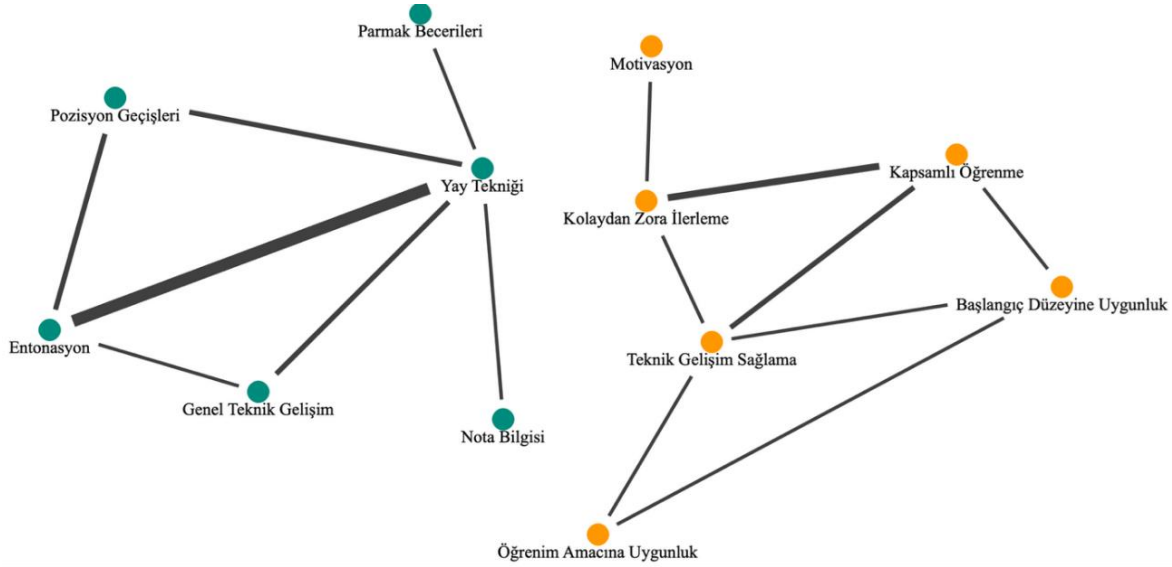

Şekil 4. Öğrenci ifade yoğunluğu dağılımı kod bulutu

Şekil 4 incelendiğinde, *Yay Tekniği, Yüksek Düzey Müzikal Beğeni, Teknik Gelişim Sağlama, Kapsamlı Öğrenme* ve *Kolaydan Zora İlerleme* kodlarının kelime bulutunda daha büyük puntolarla temsil edildiği görülmektedir. Bu durum, söz konusu kodların öğrenci ifadelerinde daha sık tekrarlandığını göstermektedir. Buna karşılık, *Nota Bilgisi, Motivasyon, Orta Düzey Müzikal Beğeni, Sınırlı Düzey Müzikal Beğeni* ve *Yetersiz Bulmak* kodlarının daha küçük puntolarla yer aldığı ve görece daha düşük sıklıkta ifade edildiği anlaşılmaktadır.

Genel olarak kelime bulutu, öğrencilerin değerlendirmelerinde teknik gelişim, yay tekniği ve aşamalı ilerleme gibi kavramların ön plana çıktığını; bunun yanında müzikal beğeni ve motivasyona ilişkin farklı düzeylerde görüşlerin de veriler içerisinde yer aldığını ortaya koymaktadır. Bulgular, öğrencilerin metot değerlendirmelerinde teknik boyutu ön plana çıkardıklarını, buna karşın duyuşsal boyutlara ilişkin ifadelerin daha sınırlı düzeyde kaldığını göstermektedir.

Şekil 5'te, öğrenci verilerinden elde edilen kodlar arasındaki ilişkisel örüntü eşzamanlı kodlama yaklaşımı doğrultusunda görselleştirilmiştir. Kodlar arasındaki bağlantılar, aynı öğrenci ifadeleri içerisinde birlikte kullanılan kavramları; çizgi kalınlıkları ise bu birlikteliğin görece yoğunluğunu göstermektedir.

Şekil 5. Öğrenci kodlarının eşzamanlılık ve ilişki yapısı kod haritası

Şekil 5 incelendiğinde, *Yay Tekniği* kodunun *Entonasyon*, *Pozisyon Geçişleri*, *Parmak Becerileri*, *Genel Teknik Gelişim* ve *Nota Bilgisi* kodlarıyla ilişkili olduğu görülmektedir. Ayrıca *Yay Tekniği* kodunun merkezî konumu, öğrencilerin yöntemi ağırlıklı olarak teknik gelişim perspektifiyle değerlendirdiklerini düşündürmektedir. Bu durum, teknik becerilere ilişkin kavramların öğrenci ifadelerinde birlikte ele alındığını göstermektedir.

Bunun yanında, *Teknik Gelişim Sağlama* kodunun *Kolaydan Zora İlerleme*, *Kapsamlı Öğrenme*, *Başlangıç Düzeyine Uygunluk* ve *Öğrenim Amacına Uygunluk* kodlarıyla eşzamanlı olarak kullanıldığı dikkat çekmektedir. Ayrıca *Motivasyon* kodunun *Kolaydan Zora İlerleme* koduyla bağlantılı olması, öğrenme sürecine ilişkin algıların motivasyon boyutuyla ilişkili olduğunu düşündürmektedir.

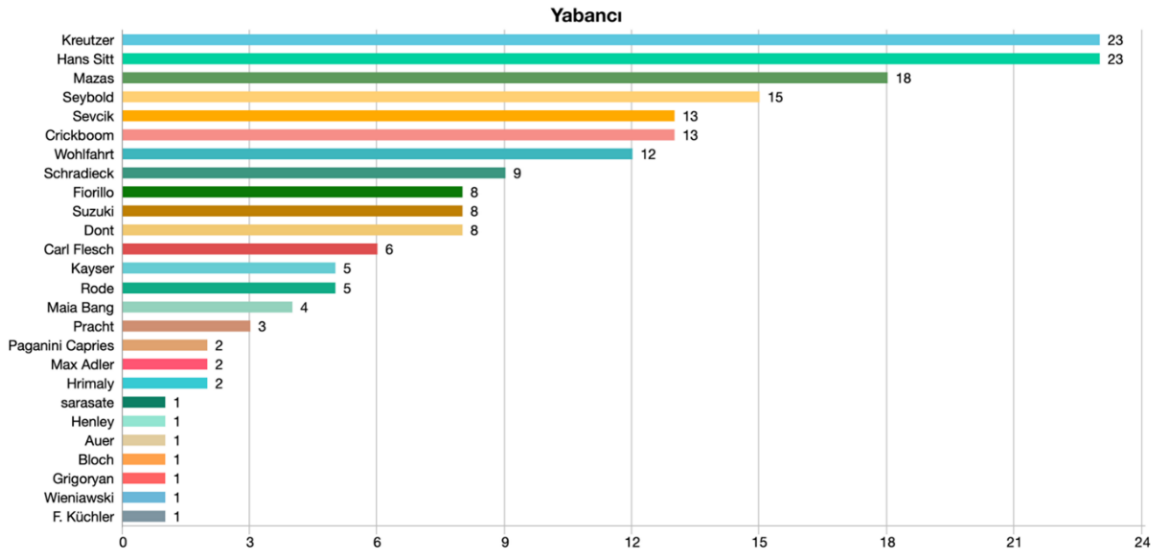
Genel olarak kod haritası, öğrencilerin ifadelerinde teknik beceriye ilişkin kodlar ile öğrenme sürecine yönelik kodların birlikte ortaya çıktığını göstermektedir. Bu bağlamda harita, teknik beceriye odaklanan kodlar ile öğrenme sürecine ilişkin kodlar olmak üzere iki ana tematik kümeye işaret etmektedir.

4.2. Öğretim Elemanlarına Yönelik Bulgular

Bu bölümde, öğretim elemanlarından elde edilen veriler tematik analiz yaklaşımıyla çözümlenmiş; temalar, kodlar ve katılımcı ifadeleriyle birlikte sunulmuştur.

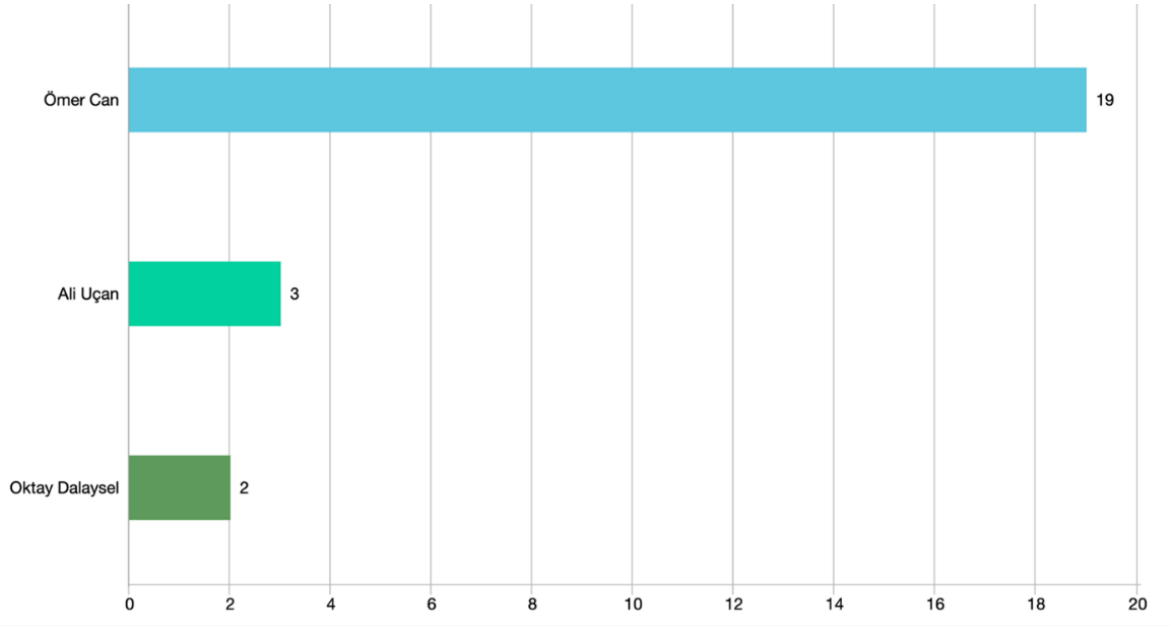
4.2.1. Kaynak Tercihleri Teması

"Kaynak Tercihleri" teması kapsamında, öğretim elemanlarının keman eğitiminde başvurdukları kaynaklar "Yabancı kaynaklar", "Ulusal kaynaklar" ve "Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının kullanım dağılımı" olmak üzere üç başlık altında sınıflandırılmıştır. Bu başlıklara ilişkin frekans dağılımları Grafik 3, Grafik 4 ve Grafik 5'te sunulmuştur.

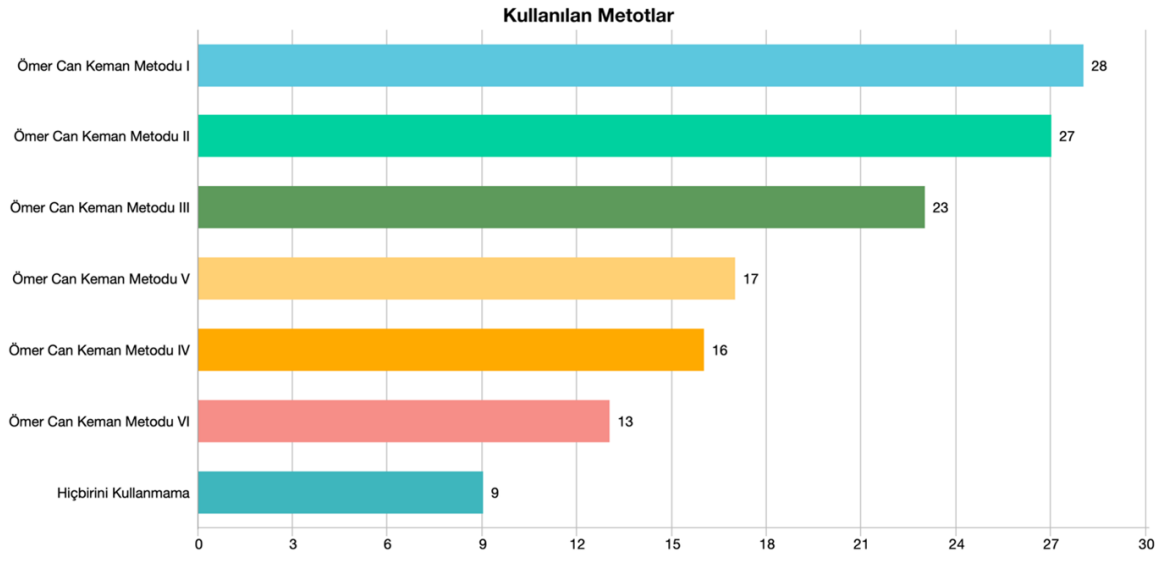
Grafik 3. Öğretim elemanlarının yabancı kaynak tercihlerine ilişkin frekans dağılımı

Grafik 3'te öğretim elemanlarının yabancı kaynak tercihlerine ilişkin frekans dağılımı yer almaktadır. Grafik incelendiğinde, en sık belirtilen yabancı metotların Suzuki (n = 26) ve Hans Sitt (n = 19) olduğu; bunları Sevcik (n = 12), Wohlfahrt (n = 8) ve Kreutzer (n = 6) metotlarının izlediği görülmektedir. Seybold (n = 5) ve Mazas (n = 5) metotları ise eşit frekansla ifade edilmiştir.

Grafik 4. Öğretim elemanlarının ulusal kaynak tercihlerine ilişkin frekans dağılımı

Grafik 4'te öğretim elemanlarının ulusal kaynak tercihlerine ilişkin frekans dağılımı sunulmaktadır. Grafik incelendiğinde, ulusal kaynaklar arasında Ömer Can metotlarının (n = 19) en yüksek frekansla belirtildiği görülmektedir. Diğer ulusal kaynaklardan Ali Uçan (n = 3) ve Oktay Dalaysel (n = 2) daha düşük frekansla ifade edilmiştir.

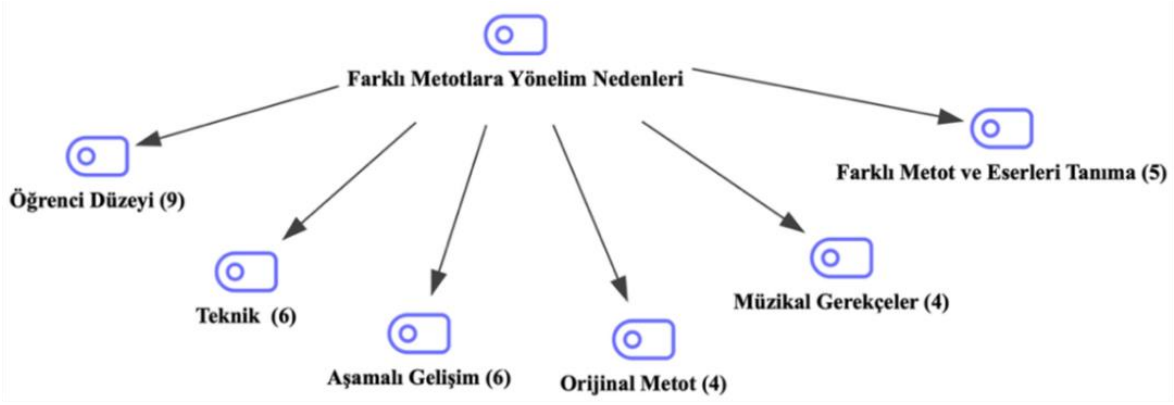
Grafik 5. Öğretim elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının kullanım dağılımı

Grafik 5'te öğretim elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının kullanım dağılımı yer almaktadır. Bu sorunun çoklu seçime açık olarak yanıtlandığı görülmektedir. Grafik incelendiğinde, en sık kullanılan metotların Ömer Can Metodu I (n = 28), Ömer Can Metodu II (n = 27) ve Ömer Can Metodu III (n = 23) olduğu belirlenmiştir. Serinin IV, V ve VI. kitapları daha düşük frekanslarla ifade edilmiştir. Ayrıca dokuz katılımcı, hiçbir Ömer Can metodunu kullanmadığını belirtmiştir.

Bu tema kapsamında elde edilen bulgular, öğretim elemanlarının yabancı ve ulusal kaynak tercihlerinin frekans dağılımlarını ve Ömer Can metotlarının seri içindeki kullanım yoğunluğunu ortaya koymaktadır.

4.2.2. Farklı Metotlara Yönelim Nedenleri Teması

"Farklı Metotlara Yönelim Nedenleri" temasında, öğretim elemanlarının metot seçimini etkileyen gerekçeler analiz edilmiştir. Bu kapsamda temaya ait altı kategori belirlenmiştir: *öğrenci düzeyi, teknik, aşamalı gelişim, orijinal metot, müzikal gerekçeler ve farklı metot ve eserleri tanıma.* Şekil 6'da bu temaya ilişkin kodlar ve frekans dağılımları gösterilmektedir.

Şekil 6. Farklı metotlara yönelim nedenleri temasına ait kodlar

Şekil 6 incelendiğinde, en yüksek frekansa sahip kodun *Öğrenci Düzeyi* (n = 9) olduğu görülmektedir. Bu kod kapsamında katılımcılar, metot seçimlerinin öğrencinin düzeyine göre değiştiğini ifade etmişlerdir. Örneğin E3 kodlu katılımcı *"Kemana sıfırdan başlıyorsa mutlaka Sevcik; biraz üst düzeyse Wohlfahrt, daha da ileriyse Hans Sitt, Kreutzer, Kayser…"* ifadesiyle metot tercihlerinin düzeye göre farklılaştığını belirtmiştir. E11 kodlu katılımcı ise ilerleyen öğrenciler için Dont, Fiorillo, Wieniawski gibi kaynaklara yöneldiğini ifade etmiştir.

*Öğrenci düzeyi*ni, *teknik gereklilikler* (n = 6) ve *aşamalı gelişim* (n = 6) kodları izlemektedir. *Teknik gereklilikler* kodu kapsamında E8 *"Schradieck sol el tekniği için… Kreutzer yay teknikleri ve çift sesler için… Rode üst düzey teknikler ve müzikal anlatım için…"* ifadeleriyle metotları teknik odaklarına göre seçtiğini belirtmiştir. E10 ise Crickboom, Sitt ve Mazas gibi metotları farklı teknik alanlara yönelik kullanımlar bağlamında ifade etmiştir. *Aşamalı gelişim* kodu kapsamında E9 Maia Bang ve Wohlfahrt gibi kaynakların *"temelden ileriye doğru sistematik bir ilerleme sunduğunu"* belirtmiş; E33 ise Hans Sitt metotları için *"sırayla gidildiğinde daha net amaçlı ve düzenli bir gelişim"* ifadesini kullanmıştır.

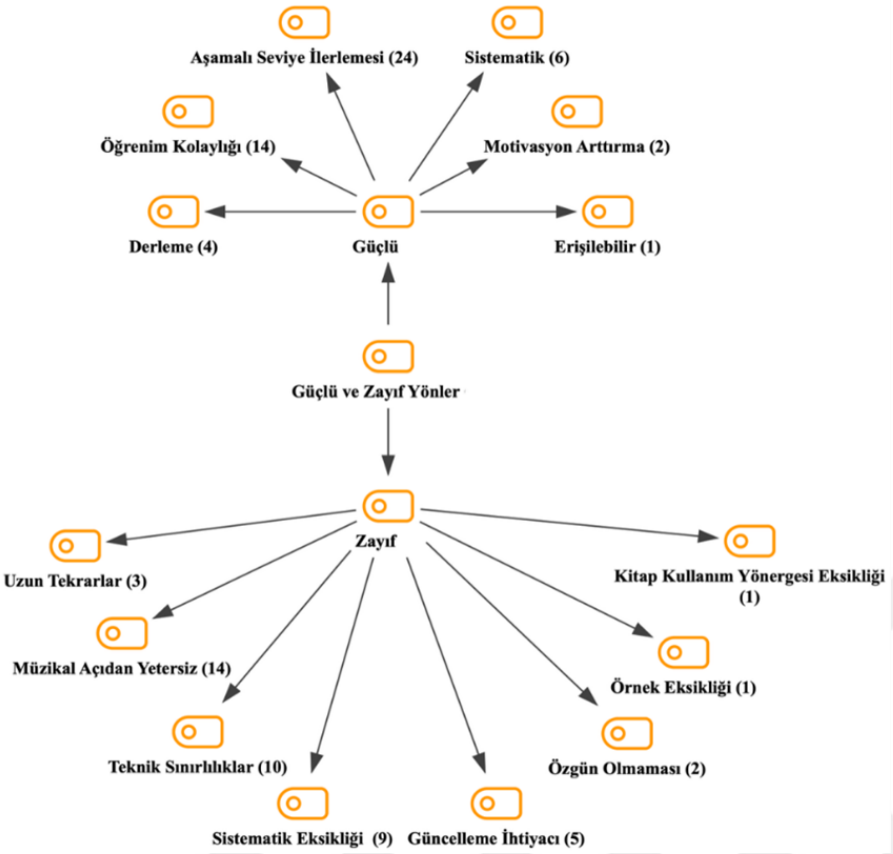
Bunu *Farklı Metot ve Eserleri Tanıma* (n = 5) kodu izlemektedir. E7 kodlu katılımcı, öğrencinin farklı metotları ve eserleri tanımasının önemine değinmiş; E24 ise farklı edisyonları karşılaştırma ve pedagojik yaklaşımları tanıma gerekçesini vurgulamıştır.

Daha düşük frekansla ifade edilen kodlar *Müzikal Gerekçeler* (n = 4) ve *Orijinal Metot* (n = 4) olarak belirlenmiştir. *Orijinal metot* kodu kapsamında E25, bazı etütlerin orijinale göre değişiklik içerebildiğini belirterek Mazas, Fiorillo ve Kreutzer gibi kaynaklara yöneldiğini ifade etmiş; E31 ise orijinal yay ve pozisyon işaretlerine bağlı kalmak için orijinal metotları tercih ettiğini belirtmiştir. *Müzikal gerekçeler* kodu kapsamında E2 *"teknik ve müzikal ihtiyaçlardan ötürü"* ifadesini kullanmış; E5 ise Crickboom'un müzikal ifadeyi destekleyen yapısına vurgu yapmıştır.

Bu tema kapsamında elde edilen bulgular, öğretim elemanlarının metot tercih gerekçelerinin kodlar ve frekanslar üzerinden dağılımını ve bu gerekçelere ilişkin örnek katılımcı ifadelerini ortaya koymaktadır.

4.2.3. Güçlü ve Zayıf Yönler Teması

Öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda "Ömer Can Keman Eğitimi" metotları, güçlü ve zayıf yönler olmak üzere iki ana kategori altında değerlendirilmiştir. Şekil 7'de bu yapıya ilişkin hiyerarşik kod dağılımı sunulmaktadır. Tema kapsamında her kategori ve bu kategorilere bağlı kodlar, öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda açıklanmış ve ilgili katılımcı ifadeleriyle desteklenmiştir.

Şekil 7. Güçlü ve zayıf yönler temasına ait hiyerarşik kod gösterimi

Güçlü Yönlere İlişkin Katılımcı Görüşleri

Güçlü yönler teması altında toplam altı kod belirlenmiştir: *aşamalı seviye ilerlemesi, öğrenim kolaylığı, sistematik yapı, derleme niteliği, motivasyon arttırma* ve *erişilebilirlik.*

Katılımcılar tarafından en sık vurgulanan kod *aşamalı seviye ilerlemesi*dir. Görüşler, metotların seviye sıralamasını dikkate alan bir yapıda oluşturulduğunu ve öğrenci gelişimini kademeli biçimde desteklediğini ortaya koymaktadır.

"Seviye hiyerarşisine dikkat edilmiştir." (E1)

"Başlangıçtan zora doğru giden yapı, öğrenciyi kademeli geliştirmeyi hedeflemektedir." (E14)

Öğrenim kolaylığı kodunda, Türkçe yazım dili ve açıklamaların yalınlığı özellikle başlangıç seviyesindeki öğrenciler için önemli bir avantaj olarak değerlendirilmiştir.

"Yeni başlayanlar için tel tanıtma egzersizleri özellikle faydalıdır." (E3)

"Başlangıç açısından rahat ve anlaşılır; kendi dilimizde olması kullanım kolaylığı sağlar." (E24)

Sistematik yapı kodunda, metotların genel düzeninin öğretim sürecine bütüncül bir akış sunduğu ifade edilmiştir.

"Metodik düzen açısından gayet iyi buluyorum." (E16)

"Öğrencinin sistematik gelişimine katkı sağlıyor." (E28)

Derleme niteliği kodunda, farklı bestecilere ait etütlerin tek kaynakta toplanmış olmasının hem öğretmen hem öğrenci açısından zaman ve erişim kolaylığı sağladığı belirtilmiştir.

"Keman literatüründeki etütlerin bir arada bulunması güçlü yönüdür." (E10)

"Yeterli materyali olmayan eğitimciler için ideal." (E4)

Motivasyon artırma kodunda, melodik yapı ve çeşitliliğin öğrencinin derse karşı ilgisini canlı tuttuğu ifade edilmiştir.

"Farklı bestecileri tanıtması ve çift seslere erken yer vermesi motive edici." (E8)

"Kısa ve melodik etütler öğrencinin erken dönemde müzikal tatmin yaşamasını sağlar." (E9)

Erişilebilirlik kodunda, metotların yıllardır kullanılan ve kolay ulaşılabilir kaynaklar olması vurgulanmıştır.

"Kitap dilinin Türkçe olması ve çevrimiçi uygulama örneklerinin bulunması süreci kolaylaştırıyor." (E9)

Bu bulgular, güçlü yönlerin genel olarak kademeli ilerleme, öğrenim kolaylığı, düzenli içerik yapısı, geniş yelpazeli derleme niteliği, erişilebilirlik ve motivasyon desteği etrafında yoğunlaştığını; metotların katılımcılar tarafından bu özellikleri nedeniyle işlevsel ve kullanışlı bir kaynak olarak değerlendirildiğini göstermektedir.

Zayıf/Geliştirilmesi Gereken Yönlere İlişkin Katılımcı Görüşleri

Zayıf yönler teması altında toplam sekiz kod belirlenmiştir: *müzikal açıdan yetersiz, teknik sınırlılıklar, sistematik eksikliği, güncelleme ihtiyacı, uzun tekrarlar, özgün olmama, kitap kullanım yönergesi eksikliği* ve *örnek eksikliği.*

Katılımcılar tarafından en sık vurgulanan zayıf yön *müzikal açıdan yetersizlik*tir. Metotların yorumlama, nüans ve müzikal ifade geliştirme açısından sınırlı kaldığı belirtilmiştir.

"Geniş bir duygusal ifade çeşitliliği sunmakta sınırlı bu kitaplar. İleri düzeyde yorumlama için farklı repertuvar desteği şart." (E5)

"Nota çalma telaşından yorumlama unsuruna vakit kalmıyor." (E22)

Bunu *teknik sınırlılıklar* kodu izlemektedir. Metotların temel düzeyde teknik kazanımları desteklediği ancak ileri teknik gereksinimler açısından sınırlı kaldığı ifade edilmiştir.

"Sağ el temel teknik açısından zayıf buluyorum. Uygulama esnasında öğretmenin becerisi ve gayreti çok daha önemli." (E2)

"Teknik ve melodik açıdan kitabı yetersiz bulmaktayım." (E14)

Sistematik eksikliği kodunda, metotların ton, etüt ve teknik sıralamasında tutarsızlıklar olduğu ifade edilmiştir.

"Metotların belli bir sistematiği yok. Çalıştırılan tonlar gelişi güzel dağılmış." (E13)

"1. kitap basitten zora gitmesi gerekirken bir anda zora geçiyor." (E32)

Güncelleme ihtiyacı kodunda, içerik ve tasarım yönünden yenilenme gereği vurgulanmıştır.

"İçerik ve kazanımlara göre zenginleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum." (E2)

"Görseller ve tasarım açısından artık bir yenileme gelebilir; e-kitap şeklinde sunulabilir." (E7)

Uzun tekrarlar kodunda, başlangıç düzeyindeki uzun süreli tekrarların öğrencide tekdüzelik yarattığı belirtilmiştir.

"Özellikle teknik konuların uzun süre tekrar edilmesi öğrencilerde tekdüzelik hissi yaratabilmektedir." (E9)

"Sürekli aynı çalışmaları tekrarlamaya yönlendirmesi motivasyonu düşürebilir." (E14)

Özgün olmama kodunda, etütlerin özgün hâllerinden yapılan sapmalar eleştirilmiştir.

"Etütlerin birebir orijinali alınmamış olabiliyor." (E27)

Kullanım yönergesi eksikliği kodunda, teknik açıklamaların ve yönlendirmelerin yeterli düzeyde sunulmadığı ifade edilmiştir.

"Öğretilen tekniğin açıklaması yazılı olabilir; etüdün yayın neresinde çalınacağı belirtilebilir." (E10)

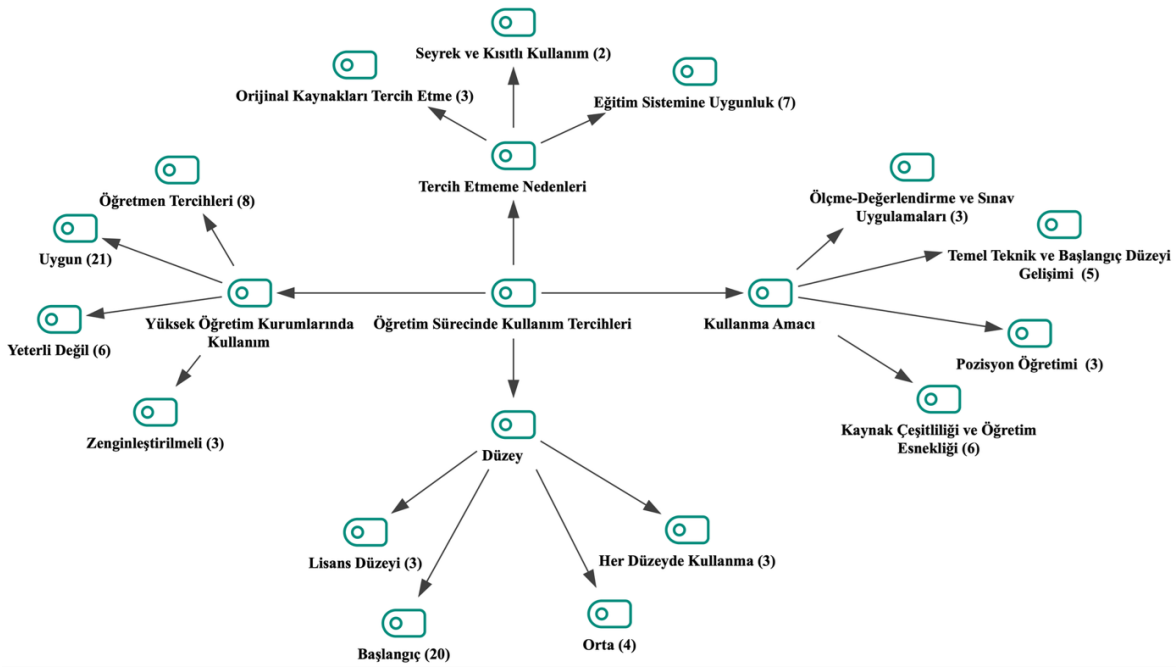
Örnek eksikliği kodunda, özellikle Türk müziğine ilişkin örneklerin sınırlı olduğu dile getirilmiştir.

"Türk müziğine ilişkin etüt ve eser örneklerinin de olması gerekir." (E15)

Bu bulgular, zayıf yönlerin genel olarak teknik derinlik, müzikal ifade, sistematik tutarlılık, içerik çeşitliliği ve güncellik bakımından yoğunlaştığını; metotların temel aşamada işlevsel olsa da ileri düzey ihtiyaçları karşılamada sınırlı kaldığını göstermektedir.

4.2.4. Öğretim Sürecinde Kullanım Tercihleri Teması

"Öğretim Sürecinde Kullanım Tercihleri" teması, öğretim elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını lisans düzeyinde nasıl konumlandırdıklarına ve bu metotlara yönelik yaklaşımlarına ilişkin görüşleri kapsamaktadır. Bu kapsamda, temaya ait dört kategori belirlenmiştir: yükseköğretim kurumlarında kullanım, düzey, kullanma amacı ve tercih etmeme nedenleri. Şekil 8'de "Öğretim Sürecinde Kullanım Tercihleri" Temasına Ait Hiyerarşik Kod Gösterimi yer almaktadır. Tema kapsamında belirlenen her kategori ve bu kategoriler altında yer alan kodlar, öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda açıklanmış ve ilgili katılımcı ifadeleriyle desteklenmiştir.

Şekil 8. Öğretim sürecinde kullanım tercihleri temasına ait hiyerarşik kod gösterimi

Öğretim Elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi Metotlarının Yükseköğretim Kurumlarında Kullanmalarına İlişkin Görüşleri

Yükseköğretim kurumlarında kullanım kategorisi altında *uygun (n=21), öğretmen tercihleri (n=8), yeterli değil (n=6)* ve *zenginleştirilmeli (n=3)* olmak üzere dört kod belirlenmiştir.

Bu kategori içinde en sık vurgulanan unsur *uygun* (n=21) kodudur. Katılımcılar, metotların lisans programı içerikleriyle genel olarak uyumlu olduğunu ve bireysel çalgı (keman) derslerinde kullanılabilir bir kaynak sunduğunu belirtmiştir:

"Olumlu düşünüyorum, mevcut program ve öğrenci seviyesi ile uyumlu." (E1)

"Bireysel çalgı keman eğitimi dersine ait içeriklerle uyumlu, keman eğitimine ait literatürden karma alıştırmalarla desteklenmiş ve seviyelere göre öğrenciyi destekler nitelikte." (E19)

Öğretmen tercihleri kodunda, metotların çoğunlukla yardımcı kaynak olarak, öğretim elemanının kendi ders planlaması ve diğer kaynaklarla birlikte kullandığı ifade edilmiştir:

"Teknik ve müzikal kazanımları destekler nitelikle kitaplar. Öğretmen öğrencisine özel olarak eksiklerine göre etütler verebilir." (E8)

"Yardımcı kaynak olarak kullanıma uygundur." (E26)

Yeterli değil kodunda, metotların özellikle derleme niteliği ve etütlerin özgün halinden sapmalar nedeniyle lisans düzeyi için tek başına yeterli olmadığı vurgulanmıştır:

"Maalesef Ö. Can metotlarında yer alan birçok evrensel boyutlu etüt ve eser parmak numaraları ve yay kullanımları kolaylaştırılmış bir şekilde öğrenciye sunulmuştur. Bu nedenle derslerimde kullanmıyor, orijinal kitaplardan çaldırmayı tercih ediyorum." (E12)

Zenginleştirilmelidir kodunda ise mevcut içeriklerin temel hedeflerle büyük ölçüde örtüşmekle birlikte, özellikle topluluk icrası, eşlik, repertuvar çeşitliliği ve çağdaş yaklaşımlar bakımından geliştirilmesi gerektiği dile getirilmiştir:

"İçerik ve kazanımlara göre zenginleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum." (E2)

Öğretim Elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi Metotlarını Yükseköğretim Sürecinde Kullanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Kullanım düzeyi kategorisi incelendiğinde; *başlangıç, orta, lisans düzeyi* ve *her düzeyde kullanma* kodlarından oluştuğu görülmektedir. Bu kategoride kullanımın büyük bir çoğunlukla *başlangıç (n = 20)* düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. *Lisans düzeyi (n = 3)* genelinde ana kaynak olarak kullanımı oldukça düşüktür.

Katılımcılar, *başlangıç* kodu kapsamında metotların özellikle kemana yeni başlayan öğrencilerde ve temel konuların pekiştirilmesinde yoğun biçimde kullanıldığını belirtmiştir:

"Başlangıç, temel seviye." (E1)

"Ömer Can metotlarını çoğunlukla kemana yeni başlayan öğrencilerde… temel konuları pekiştirmelerinde kullanıyorum." (E9)

Orta düzey kodunda, metotların başlangıç sonrası geçiş aşamalarında kısmen kullanıldığı ifade edilmiştir:

"Orta düzeyde kısmen yer veriyorum." (E13)

"Başlangıç ve orta seviyede öğrencilerin ihtiyaçlarına göre belirli etütleri kullanıyorum." (E40)

Lisans düzeyi kodunda, kimi öğretim elemanlarının lisans eğitiminin tüm evrelerinde bu metotlardan yararlandığı belirtilmiştir:

"Lisans düzeyinde yeni başlayandan mezuniyete kadar faydalanıyorum." (E38)

"Lisans eğitimindeki tüm düzeylerde zaman zaman yararlanıyorum." (E37)

Her düzeyde kullanma kodunda ise metotların öğrencinin teknik gelişim düzeyine bağlı olarak başlangıç, orta ve ileri seviyelerde esnek biçimde kullanılabildiği vurgulanmıştır.

"Her düzeyde bu metotlardan faydalanıyorum." (E15)

"Tüm düzeylerde öğrencinin ihtiyacına göre kullanıyorum." (E36)

Öğretim Elemanlarının Bu Metotları Derslerinde Kullanma Amaçlarına İlişkin Görüşler

Kullanım amaçları kategorisi; *kaynak çeşitliliği ve öğretim esnekliği (n=6), temel teknik ve başlangıç düzeyi gelişimi (n=5), pozisyon öğretimi (n=3)* ile *ölçme-değerlendirme ve sınav uygulamaları (n=3)* olmak üzere dört koddan oluşmaktadır.

Bu kategori içinde en sık vurgulanan unsur olan *Kaynak Çeşitliliği ve Öğretim Esnekliği* (n=6) kodunda katılımcılar, metotları özellikle farklı seviyeler için baraj etütlerinin belirlenmesi ve sınav uygulamalarında esneklik sağlamak amacıyla kullandıklarını ifade etmiştir:

"Başlangıç, orta ve ileri seviyelerdeki baraj etütlerini genellikle Ömer Can etüt kitaplarından belirliyorum." (E6)

"Sınavlarımızda eser ve etüt seslendirmesini ayrı değerlendiriyoruz; metotlardaki etütleri sınavda da kullanıyoruz." (E18)

Temel teknik ve başlangıç düzeyi gelişimi kodunda, metotların tutuş, yay kontrolü, temel ritimler ve ilk pozisyon çalışmalarında yoğun olarak tercih edildiği belirtilmiştir:

"Başlangıç düzeyi (1. ve 2. yıl) Ömer Can 1: Tutuş, yayın kontrolü, açık tel çalışmaları, basit ritimler. Ömer Can 2: Pozisyon hazırlıkları…" (E5)

"Yeni başlayan öğrencilerimde temel kavramları pekiştirmek için ilk kitabı yoğun biçimde kullanıyorum." (E9)

Pozisyon öğretimi kodunda, özellikle pozisyon geçişlerinin yapılandırılmasında metotlardan yararlanıldığı görülmektedir:

"3. pozisyona yeni geçildiğinde kalıcı ve geçici pozisyon değişimi için etüt olarak sınavlarda ödev veriyorum." (E23)

"Pozisyon çalışmalarında özellikle geçişlerin oturması için metotlardaki ilgili etütleri kullanıyorum." (E21)

Ölçme-değerlendirme ve sınav uygulamaları kodunda ise, öğrencilerin teknik ve müzikal yeterliklerinin sınavlarda bu metotlara ait etütler üzerinden değerlendirildiği ifade edilmiştir:

"Her sınavda olmasa da kullanıyorum. Çünkü öğrencilerime her dönem en az 5–20 arası etüt çaldırıyorum." (E38)

"Teknik olarak esere hazır olmayan öğrencilerde melodik etütleri sınav parçası olarak kullanıyorum." (E9)

Öğretim Elemanlarının Bu Metotları Derslerinde Tercih Etmeme Gerekçelerine İlişkin Görüşleri

Tercih etmeme nedenleri kategorisi; *eğitim sistemine uygunluk* (n=7), *orijinal kaynakları tercih etme* (n=3) ve *seyrek ve kısıtlı kullanım* (n=2) olmak üzere üç koddan oluşmaktadır.

Metotları tercih etmeme nedenleri kategorisinde en sık ifade edilen neden, *Eğitim Sistemine Uygunluk* (n=7) sorunudur. Katılımcılar, metotların özellikle üniversite

düzeyinde yavaş ilerlediğini ve güncel mesleki müzik eğitimi hedefleriyle tam örtüşmediğini belirtmiştir:

"Üniversite seviyesi için çok yavaş." (E8)

"Amatör müzik eğitiminde kullanılabilir ancak mesleki müzik eğitiminde birincil kaynaklar tercih edilmeli." (E35)

Orijinal kaynakları tercih etme kodunda, derleme yapısı nedeniyle etütlerin özgün baskılarına yönelme eğilimi ifade edilmiştir:

"İçinde yer alan etütlerin orijinallerinin bulunduğu kitapları kullanıyorum." (E24)

"Genellikle derleme etütlerden oluşan Ö. Can metotlarındaki etütlerin orijinal hâllerini kullanmayı tercih ediyorum. Özellikle duate ve yay tekniklerinin özgün metotlarda yer alan şekliyle çalışılmasını daha doğru buluyorum." (E31)

Seyrek ve kısıtlı kullanım kodunda ise, metotların yalnızca belirli teknik amaçlarla ve sınırlı bölümler üzerinden kullanıldığı belirtilmiştir:

"Sadece Ömer Can I kitabında… yalnızca tel tanıtma egzersizlerinden zaman zaman yararlanıyorum. Önceki yıllarda hiç başvurmadığım bir kaynaktır." (E3)

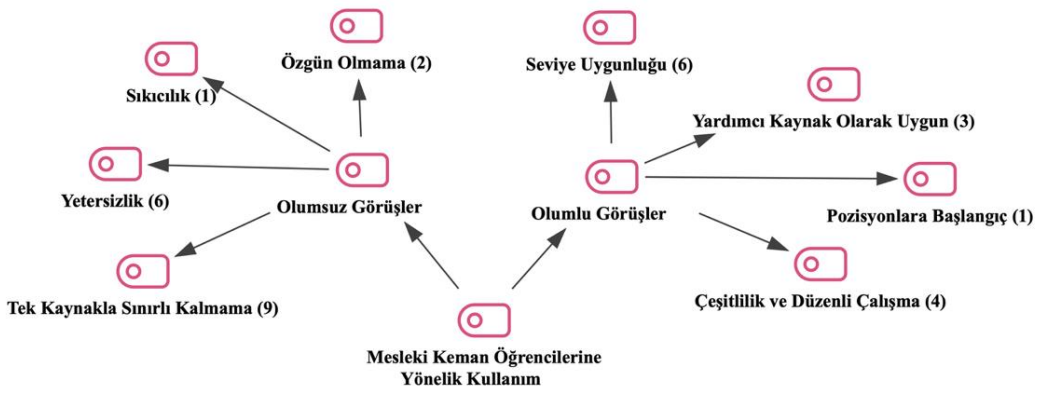
"Çok nadir kullanıyorum. Orijinal parmak numaralı esas kaynaklardan çalışmayı tercih ettiğim için bu metottan yalnızca belirli alıştırmalarda yararlanıyorum." (E25)

4.2.5. Ömer Can Kitaplarının Öğrenci Profiline Yönelik Kullanımı Teması

Araştırma kapsamında ele alınan temalardan biri "Ömer Can Kitaplarının Öğrenci Profiline Yönelik Kullanımı" temasıdır. Bu tema, öğretim elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını farklı öğrenci profilleri bağlamında nasıl değerlendirdiklerini ortaya koyan görüşleri kapsamaktadır. Bu tema altında iki kategori oluşturulmuştur: "Mesleki keman öğrencilerine yönelik kullanım" ve "Özengen öğrencilerine yönelik kullanım".

Mesleki Keman Öğrencilerine Yönelik Kullanım Kategorisi

Tema kapsamında oluşturulan "Mesleki Keman Öğrencilerine Yönelik Kullanım" kategorisi, öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda *olumlu görüşler* ve *olumsuz görüşler* olmak üzere iki kod altında ele alınmıştır. Bu kategoriye ait hiyerarşik yapı, kod ve alt kodlarla birlikte Şekil 9'da sunulmaktadır.

Şekil 9. Ömer Can kitaplarının mesleki keman öğrencilerine yönelik kullanımına ilişkin hiyerarşik kod-alt kod gösterimi

Olumlu Görüşler

Olumlu görüşler kategorisi altında toplam dört alt kod yer almakta olup, bu kodlar *seviye uygunluğu* (n=6), *yardımcı kaynak olarak uygunluk* (n=3), *çeşitlilik* ve *düzenli çalışma* (n=4) ve *pozisyonlara başlangıç* (n=1) dağılım göstermektedir.

Bu kod içinde en sık vurgulanan unsur *seviye uygunluğu* (n=6) alt kodudur. Katılımcılar metotların başlangıçtan ileri düzeye uzanan içerik yapısı nedeniyle mesleki keman öğrencilerinin çok farklı seviyelerine hitap edebildiğini belirtmiştir:

"Her sınıf ve seviyeye uygun etüt ve eserlerin bulunduğu metotlar serisi diyebilirim." (E15)

"Mesleki keman öğrencilerimiz için sıfır başlayacaksa 1. metodu tercih edebiliyorum. Yetenek ve çalışma kapasitesine bağlı olarak 2 ile devam ettiğim de olabiliyor. Daha sıkı çalışan, daha yetenekli öğrenciler için Hans Sitt tercih ediyorum; ancak pozisyona başlangıçlarda Ömer Can kitaplarını tercih ediyorum. Öğrenciler açısından daha kolay anlaşıldığını düşünüyorum." (E33)

İkinci sırada yoğunlaşan alt kod, *çeşitlilik ve düzenli çalışma* (n=4) olmuştur. Katılımcılar, metotların farklı teknik ve müzikal kazanımları destekleyen geniş bir etüt çeşitliliğine sahip olduğunu, ancak bu içeriğin amaç doğrultusunda seçici kullanılmasının önemli olduğunu vurgulamıştır:

"Mesleki keman eğitiminde yardımcı kaynak sıkıntısı ve var olan kaynakların başlangıçtan ileri seviyelere doğru sıralanışında ve devamlılıklarında sorunlar olduğu düşünüldüğünde Ömer Can Hocamızın hazırlamış olduğu başlangıçtan ileri seviyelere kadar hatta daha sonradan hazırladığı günlük çalışmalar, düetler ve eser örnekleri

metotları benim mesleki yaşamımda sıklıkla kullandığım ve başarılı gördüğüm düzenli bir çalışmadır." (E9)

Daha az sıklıkla vurgulanan *yardımcı kaynak olarak uygunluğu* (n=3) alt kodunda, teknik düzeyi yüksek kaynakların yanında ek bir yardımcı kaynak olarak kullanılabileceği belirtilmiştir:

"Mesleki müzik eğitiminde daha zengin, daha teknik metotların yanında yardımcı kitap olarak kullanılmasını uygun buluyorum." (E2)

Bu grup içinde en az vurgulanan alt kod *pozisyonlara başlangıç* (n=1) kodudur. Katılımcılar, metotların özellikle pozisyona geçiş sürecinde anlaşılır olması nedeniyle tercih edildiğini ifade etmiştir:

"Daha sıkı çalışan daha yetenekli öğrenciler için Hans Sitt tercih ediyorum ancak pozisyona başlangıçlarda Ömer Can kitaplarını tercih ediyorum. Daha kolay anlaşıldığını düşünüyorum öğrenciler açısından." (E33)

Olumsuz Görüşler

Olumsuz görüşler kodu altında dört alt kod oluşturulmuştur: *tek kaynakla sınırlı kalmama* (n=9), *yetersizlik* (n=6), *özgün olmama* (n=2) ve *sıkıcılık* (n=1).

Bu kategori içerisinde en sık vurgulanan alt kod, *tek kaynakla sınırlı kalmama* olmuştur. Katılımcılar, yalnızca Ömer Can Keman Eğitimi metotlarına dayalı bir eğitimin mesleki teknik yeterliği karşılamak için yeterli olmadığını belirtmiştir:

"Mesleki eğitim alan öğrenciler açısından Ömer Can metotlarının bazı sınırlılıkları da var. Uluslararası standartlarda kullanılan Kreutzer, Rode, Dont ya da Mazas gibi etütlerle kıyaslandığında teknik çeşitlilik ve müzikalite bakımından daha sınırlı kalıyor… Bu nedenle mesleki öğrencilerde metot tek başına yeterli görülemez; mutlaka uluslararası etütlerle ve repertuvar çalışmalarıyla desteklenmesi gerekir." (E5)

İkinci sırada yer alan *yetersizlik* alt kodunda, metotların özellikle ileri düzey davranış ve müzikal gereklilikleri karşılamada sınırlı bulunduğu ifade edilmiştir:

"Başlangıç aşamasında kullanılabilir fakat farklı metotları tanımak, müzik eğitimcisine alanı ile ilgili daha fazla katkı sağlayacaktır." (E4)

"Mesleki anlamda yetersiz. Desteklenmeli. Davranış gelişmeden farklı bir etütle karşılaşabiliyorsunuz." (E22)

Daha az sıklıkla ifade edilen *özgün olmama* alt kodunda, metotların derleme niteliği nedeniyle orijinal etüt kaynaklarının yerini alamayacağı belirtilmiştir:

"Kullanılabilir; ancak orijinal metotların araştırılıp değerlendirilmesinin daha faydalı olacağını düşünüyorum." (E31)

"Keman edebiyatı oldukça zengin. Bu nedenle özgün olmayan bir metoda gerek olmayabilir." (E39)

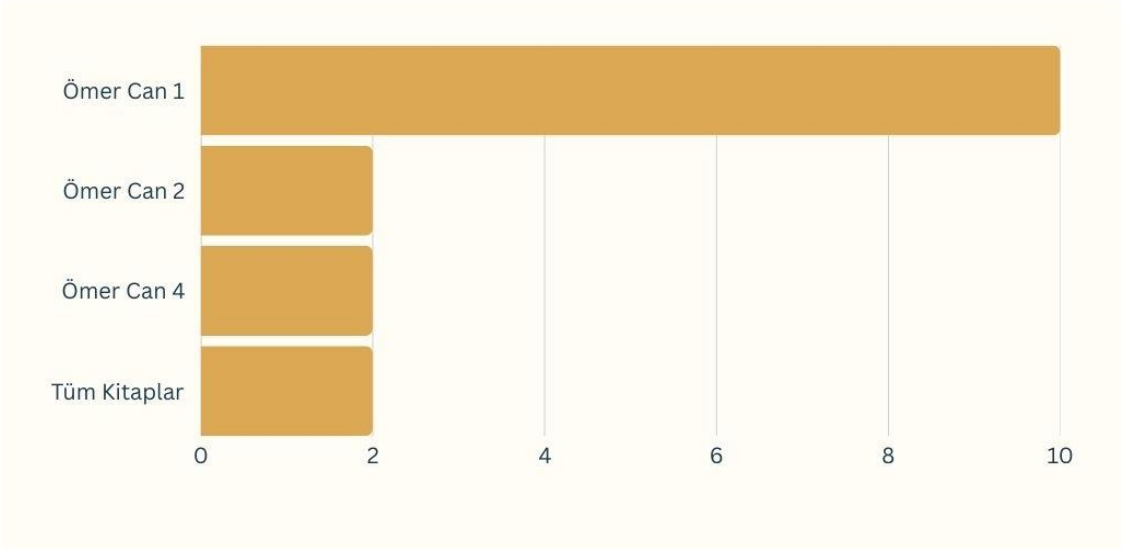
En az vurgulanan unsur olan *sıkıcılık* alt kodunda, öğrencilerin özellikle ilk kitapları tekdüze buldukları ifade edilmiştir:

"1–3. kitapları sıkıcı buluyorlar." (E17)

Özengen Öğrencilere Yönelik Kullanım

Tema altında yer alan "Özengen Öğrencilere Yönelik Kullanım Kategorisi"; *tercih edilen kitaplar, olumlu görüşler* ve *olumsuz görüşler* olmak üzere üç kod altında ele alınmıştır.

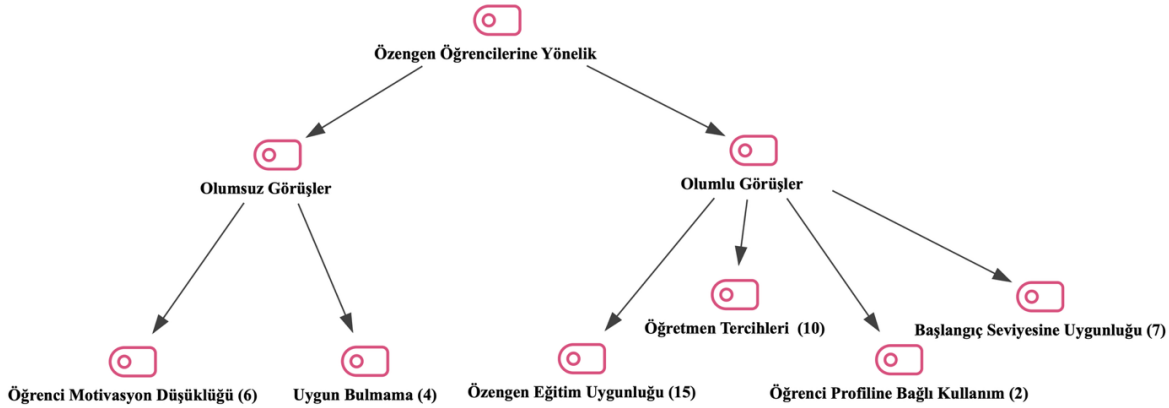
Tercih Edilen Kitaplar

Grafik 6. Özengen öğrencilerde Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının tercih dağılımı

Grafik 6'da gösterildiği üzere, tercih edilen kitaplara ilişkin dağılım, özengen öğrenciler için en yoğun kullanılan kaynağın açık biçimde Ömer Can 1 olduğunu göstermektedir. On katılımcı bu kitabı doğrudan tercih ettiğini belirtmiştir. Bu bulgu, özengen eğitimde ağırlığın 1. kitaba verildiğini, diğer kitapların ise sınırlı ve seçici biçimde kullanıldığını ortaya koymaktadır.

Aynı kategori içinde yer alan *olumlu* ve *olumsuz* görüşlere ilişkin alt kodlar ise Şekil 10'da gösterilmekte; ilgili kodlara dair açıklamalar ve seçilen katılımcı ifadeleri aşağıda yer almaktadır.

Şekil 10. Ömer Can kitaplarının özengen keman öğrencilerine yönelik kullanımına ilişkin olumlu ve olumsuz görüşler kod-alt kod gösterimi

Olumlu Görüşler

Olumlu görüşler kodu altında dört alt kod belirlenmiştir: *özengen eğitime uygunluk* (n=15), *öğretmen tercihleri* (n=10), *başlangıç seviyesine uygunluk* (n=7) ve *öğrenci profiline bağlı kullanım* (n=2).

Bu kategori içinde en sık vurgulanan unsur *özengen eğitime uygunluk* (n=15) alt kodudur. Katılımcılar, metotların özel ders ve kurs ortamlarında kaynak erişimi ve melodik etüt çeşitliliği açısından işlevsel olduğunu belirtilmiştir:

"Bence özel ders veya özel akademilerde verilen keman derslerinde yararlanılabilir… kaynaklara doğrudan ulaşabilmek bakımından faydalı olabilir." (E3)

"Çoğu öğrencide olumlu sonuçlar alınabilecek bir kaynak olduğunu düşünüyorum." (E38)

Bunu *öğretmen tercihleri* alt kodu izlemektedir. Katılımcılar, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının özengen eğitimde genellikle öğretmenin planladığı diğer kaynaklarla birlikte ve kontrollü biçimde kullanılabileceğini ifade etmiştir:

"Birinci metottan ilk 100 etüt ile paralel bir şekilde özengen eğitim için daha uygun olan popüler parçaları da içeren keman metotları ile bir arada bir eğitimi tercih ederim." (E7)

"Kullanılabilir; ancak orijinal metotların araştırılıp değerlendirilmesinin daha faydalı olacağını düşünüyorum." (E31)

Üçüncü sırada yer alan *başlangıç seviyesine uygunluk* alt kodunda, metotların açık, anlaşılır dizilişleri ve yavaş ilerleyen içerikleri nedeniyle başlangıç düzeyi özengen öğrenciler için elverişli bulunduğu belirtilmiştir:

"Özellikle 1. kitabını tel tel ayrı ayrı çalıştırdığı için daha kolay anlaşılır buluyorum… pozisyon geçişlerinin başlangıçlarında 2. kitabını… daha elverişli buluyorum." (E33)

Daha sınırlı biçimde dile getirilen *öğrenci profiline bağlı kullanım* alt kodunda, metotların tüm özengen öğrencilere değil, daha sabırlı ve yavaş ilerleyen öğrencilere uygun olabileceği ifade edilmiştir:

"İyi ki var. Yavaş bir kitap; bu yüzden yeteneği ve çalışması kısıtlı fakat sabırlı öğrenciler için kullanılır." (E8)

Olumsuz Görüşler

Olumsuz görüşler kodu altında iki alt kod oluşturulmuştur: *öğrenci motivasyon düşüklüğü* (n=6) ve *uygun bulmama* (n=4).

Bu grupta en sık vurgulanan *öğrenci motivasyon düşüklüğü* (n=6) alt kodunda, uzun tekrarlar ve sınırlı melodik yapı nedeniyle öğrencilerin metotları sıkıcı bulabildiği belirtilmiştir:

"Sıkıcı geliyor ve anlamlandırmada zorluk çekiliyor…" (E7)

"Hobi amaçlı eğitim alan öğrencilerin ilgisini ve motivasyonunu artırmak için… daha melodik metotların daha etkili olacağını düşünüyorum." (E14)

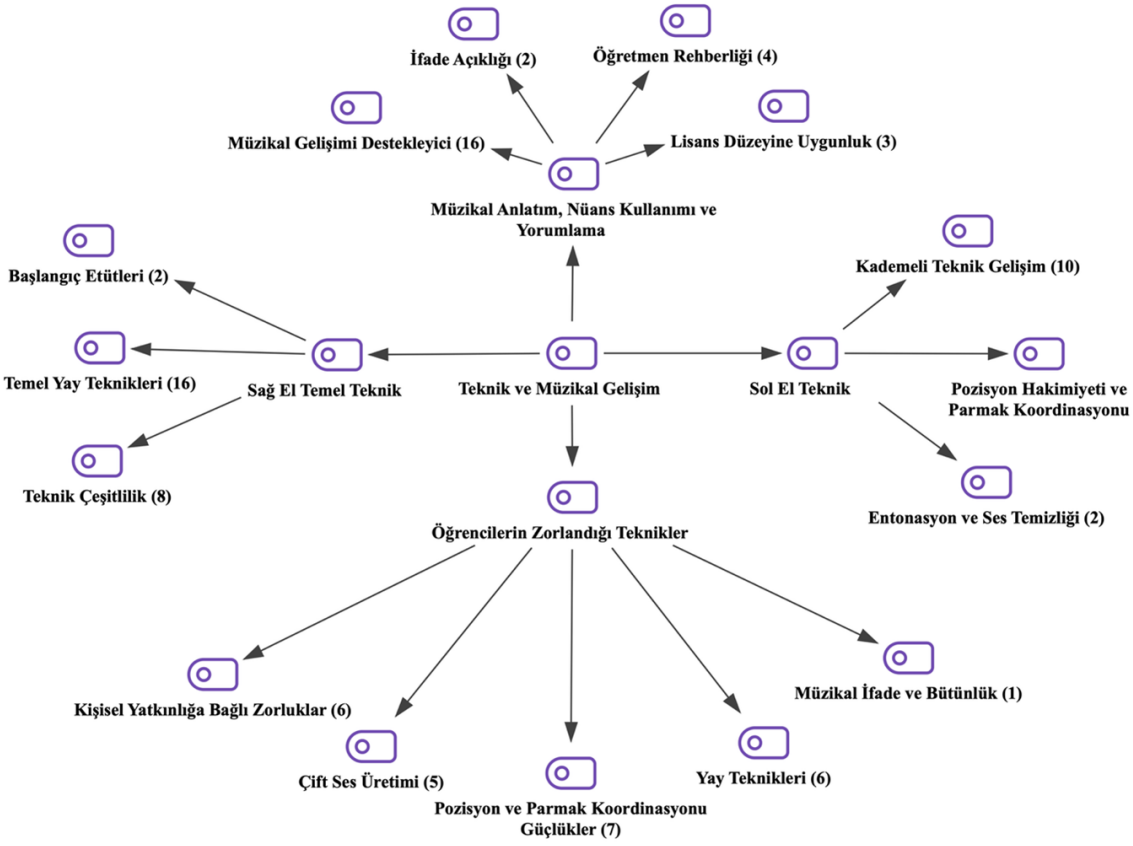
Daha az sıklıkla ifade edilen alt kod ise *uygun bulmama* olmuştur. Katılımcılar, özengen öğrencilerin sınırlı ders süresi ve çalışma imkânı nedeniyle metotların beklentiyi karşılamayabileceğini dile getirmiştir:

"Özengen öğrencilerin genellikle ders süreleri ve çalışma imkânları kısıtlıdır. Bu metotlar kısa süreli çalışmalarla faydalı görülebilir." (E5)

"Kullanmıyorum. Faydalı olacağını düşünmüyorum." (E30)

4.2.6. Teknik ve Müzikal Gelişim Teması

Araştırma kapsamında ele alınan temalardan biri olan "Teknik ve Müzikal Gelişim" teması, öğretim elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının öğrencilerin teknik ve müzikal gelişimine katkıları ile uygulama sürecinde karşılaşılan güçlüklere ilişkin değerlendirmelerini yansıtmaktadır. Temaya ait yapı dört kategori üzerinden ele alınmıştır: 'müzikal anlatım, nüans kullanımı ve yorumlama', 'sağ el temel teknik', 'sol el teknik' ve 'öğrencilerin zorlandığı teknikler'. Şekil 11'de temaya ait hiyerarşik kod gösterimi yer almakta; devamında her kategoriye bağlı kodlar öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda açıklanmakta ve katılımcı ifadeleriyle desteklenmektedir.

Şekil 11. Teknik ve müzikal gelişim temasına ait hiyerarşik kod gösterimi

Müzikal Anlatım, Nüans Kullanımı ve Yorumlama

Müzikal anlatım, nüans kullanımı ve yorumlama kategorisi altında müzikal gelişimi *destekleyici (n=16), öğretmen rehberliği (n=4), lisans düzeyine uygunluk (n=3)* ve *ifade açıklığı (n=2)* olmak üzere dört kod bulunmaktadır.

Bu kategori içinde en sık vurgulanan *müzikal gelişimi destekleyici (n=16)* kodunda, teknik çalışmaların melodik etütlerle bütünleştirilmesinin öğrencilerin müzikal gelişimine ve çalgısal ifadesine olumlu katkı sağladığı vurgulanmıştır:

"*Özellikle teknik çalışmalar ve bu teknik çalışmaların melodik etütlerle pratik edilmesi yaklaşımı öğrencileri teşvik ediyor. Müzikaliteye engel olabilecek teknik yetersizlikler öğrenci düzeyine bağlı olarak giderilmiş olduğundan, gelinen düzeyde seslendirilen melodik etütler öğrenciler tarafından daha keyifle çalınabiliyor.*" (E9)

"*Metotlarda (özellikle 2. ve 3. metotta) yeterince melodik etüt bulunmakta ve bu etütler öğrencilerin gelişimlerini destekler nitelikte.*" (E18)

"*Temel nüans bilgileri açısından uygun diyebilirim.*" (E24)

İkinci olarak *öğretmen rehberliği* kodunda, metotların müzikal anlatım ve nüans kullanımının büyük ölçüde öğretmenin yönlendirmesine bağlı olduğu, etütlerin anlamlandırılması ve ayrıntılandırılmasında eğitmen inisiyatifinin belirleyici olduğu belirtilmiştir:

"*Bu konuda dersi yürüten eğitimcinin etüt üzerinde değişiklikler yapması ve ayrıntılara girmesi gerekmektedir. Müzikal anlamda nüanslara çok dikkat edildiğini düşünmüyorum.*" (E10)

"*Öğretmene bağlı. Öğretmen anlatmazsa veya etüt/eseri anlamlandırmazsa bahsedilen unsurlar yapılmaz.*" (E23)

Daha sınırlı sayıda katılımcı tarafından dile getirilen *lisans düzeyine uygunluk* kodunda, seçilen etütlerin müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin düzeyine uygun olduğu ve özellikle eğitim fakülteleri bağlamında işlevsel bir bütünlük sunduğu ifade edilmiştir:

"*Ömer Can diğer metotlardaki en ortopedik etütleri toplamış. Eğitim fakülteleri için bence uygun.*" (E11)

"*Lisans eğitiminde kullanmaya uygun buluyorum.*" (E19)

En az sıklıkta değinilen *ifade açıklığı* kodunda ise, metot sonlarında verilen terim açıklamalarının öğrenciler için yol gösterici olduğu, bazı etütlerde nüans ve ifade terimlerinin açıkça gösterilmesinin anlamayı kolaylaştırdığı belirtilmiştir:

"*Metotlarda yer alan birçok etütte nüansa yer verilmemiştir. Bazı etütlerde ise nüansların yanı sıra bazı ifade terimleri de yer almaktadır. Metodun sonunda bu terimlerin Türkçe karşılıklarının açıklanması, öğrenciye fikir vermesi bakımından önemli görülmektedir.*" (E13)

Sağ El Temel Teknik

Sağ el temel teknik kategorisi altında *temel yay teknikleri (n=16), teknik çeşitlilik (n=8)* ve *başlangıç etütleri (n=2)* olmak üzere üç kod yer almaktadır.

Bu kategori içinde en sık vurgulanan unsur *temel yay teknikleridir (n=16)*. Katılımcılar, detaşe, legato, martele, staccato ve benzeri temel yay kullanımlarını farklı düzeylerde destekleyen çok sayıda etüt bulunduğunu ve bu etütlerin öğrencilerin sağ el kontrolüne katkı sağladığını ifade etmiştir:

"*Genel olarak detache, legato, martele, staccato ve farklı yay kullanımlarına yönelik öğrencinin gelişimine destek olacak farklı seviyelerde etütler bulunuyor.*" (E4)

"*Bu kitaplarda genel gözlemim sağ ele ilişkin detache ve legato temel tekniklerinin üzerinde önemle durulduğunu gözlemledim, özellikle 1. ve 2. kitapta.*" (E10)

İkinci olarak *teknik çeşitlilik* kodunda, farklı kaynak metotlardan derlenen etütlerin çeşitli yay tekniklerini ve sağ el kombinasyonlarını çalıştırdığı, böylece öğrencilerin teknik repertuvarını genişlettiği belirtilmiştir:

"*Kitapta yay alanlarını açıkça belirten etütler, etüdün her özelliğini okuyabilen öğrenciler için yay alanı bilgisi sağlayabiliyor. Etüt no belirtmeden şunu söyleyebilirim; etüdün üzerinde sağ ele ilişkin açıklaması olan her bir etüt, uygulayan öğrenci için önemlidir diyebilirim.*" (E24)

"*Ömer Can kitaplarının içerisindeki etütlerin çoğu Ömer Can hocanın diğer kaynak kitaplardan derlemiş, sıralamış olduğu etütlerdir… Sağ el tekniklerinin gelişimi için bazı etütlerin farklı yay varyasyonlarıyla da çalınması gerektiğine yönelik belirteçler vardır. Her etüdün hizmet ettiği birçok amaç doğrultusunda katkı sağladığı söylenebilir.*" (E36)

Daha sınırlı sayıda katılımcı tarafından dile getirilen *başlangıç etütleri* kodunda ise, özellikle boş tel ve tel seviyelerini ayırt etmeye yönelik çalışmaların sağ el tekniğinin yerleşmesine katkı sunduğu ifade edilmiştir:

"*Başlangıç boş tel çalışmaları önemli. Sağ el tekniğini oturtup geliştirmektedir.*" (E1)

"*Başlangıç etütleri tel seviyelerini belirlemede doğru bir rol oynuyor.*" (E22)

Sol El Teknik

Sol el teknik kategorisi altında *kademeli teknik gelişim (n=10), pozisyon hâkimiyeti ve parmak koordinasyonu (n=8)* ile *entonasyon* ve *ses temizliği (n=2)* olmak üzere üç kod bulunmaktadır.

Bu kategori içinde en sık vurgulanan *kademeli teknik gelişim (n=10)* kodunda, etütlerin kolaydan zora ilerleyen yapısı sayesinde sol el becerilerinin aşamalı olarak geliştiği belirtilmiştir:

"*Başlangıçta ve pozisyon çalışmalarında basitten başlayıp temel seviyeyi anlaşılır kılmaktadır.*" (E1)

"*Etütlerin kolaydan zora olduğu için kademeli bir gelişim sağladığı söylenebilir.*" (E36)

İkinci olarak *pozisyon hâkimiyeti ve parmak koordinasyonu güçlükleri* kodunda, etüt sıralamasının pozisyon geçişleri ve parmak yerleşimlerini desteklediği ifade edilmiştir:

"*Sol el tekniği olarak, parmak tutma, pozisyon geçme çalışmalarına katkıda bulunduğunu düşünüyorum.*" (E10)

"*Pozisyon geçişleri ve temel sol el durumlarının gelişimini sağlayabiliyor. Özel bir etüt belirtemeyeceğim. Her öğrenci için en önemli etüt farklı olabiliyor.*" (E24)

Daha az sıklıkla dile getirilen *entonasyon ve ses temizliği* kodunda ise, gam ve çift ses çalışmalarının ses temizliği, konum oturtma ve entonasyon açısından işlevsel olduğu vurgulanmıştır:

"*Çift ses çalışmalarına erken başlatmasını doğru buluyorum.*" (E8)

"*Genel olarak Ömer Can metotlarında sol elde entonasyon için her konumda kalarak ve konum geçişli gam çalışmalarının olmasını çok yerinde buluyorum. Konumların oturması ve ses temizliğinin sağlanması açısından gam çalışmaları aksatılmamalıdır… Çeşitli tonlarda kitaba alınmış etütlerle de bu çalışmalar desteklenmiştir.*" (E15)

Öğrencilerin Zorlandığı Teknikler

Öğrencilerin zorlandığı teknikler kategorisi altında *pozisyon ve parmak koordinasyonu güçlükleri (n=7), kişisel yatkınlığa bağlı zorluklar (n=6), yay teknikleri (n=6), çift ses üretimi (n=5)* ve *müzikal ifade ve bütünlük (n=1)* kodları yer almaktadır.

Bu kategori içinde en sık vurgulanan kod *pozisyon ve parmak koordinasyonu güçlükleridir (n=7)*. Katılımcılar, özellikle parmak tutma, pozisyon geçişleri ve arşe hâkimiyetine ilişkin davranışların öğrenciler için güçlük oluşturduğunu belirtmiştir:

"*Genel olarak değerlendirdiğimde başlangıç aşamasında parmak tutma, çift ses seslendirmede iki teli dengeleme, daha ileri seviyelerde pozisyon geçişleri, flageolet kullanımı, geniş yayda çoklu nota çalımı, spiccato tekniğinde dengeli çalım gibi konularda zorluklar yaşandığını gözlemlediğimi söyleyebilirim.*" (E18)

"*Birinci pozisyon öğrenildiğinde Sevcik çalışmalarına çok ihtiyaç duyulmakta. Arşe hâkimiyetini sağlayarak teknik davranışları oluşturmada zorluk yaşanıyor. Arşe teknikleriyle çeşitlendirilmiş etütler artırılabilir.*" (E23)

Pozisyon ve koordinasyon güçlüklerine yakın sıklıkta dile getirilen *kişisel yatkınlığa bağlı zorluklar* ve *yay teknikleri* kodlarında ise, yaşanan güçlüklerin çoğunlukla öğrencinin bireysel kapasitesi ve çalışma alışkanlıklarıyla ilişkili olduğu, özellikle bağ-legato, staccato, spiccato ve uzun bağlı etütlerde yay kontrolünün zorlayıcı olabildiği ifade edilmiştir:

"*Öğrencilerin çalışmalarında sistemli bir şekilde ilerlemeleri durumunda zorlanacakları bir konu yoktur genel olarak; ancak standart bir cevap olarak pozisyon geçişlerine yönelik etütlerde kalarak ve hareketli olarak sunulan etütlerin kalarak icra edilenlerinde genel olarak sıkıntılar yaşayabilmekteler.*" (E7) (Kişisel Yatkınlığa Bağlı Zorluklar)

"*Metotta yer alan ileri düzey teknik kazanımlar (16'lı bağlı, spiccato gibi) öğrencilerin çalışma süreçlerini olumsuz yönde etkilemektedir… Özellikle başlangıç seviyesinde etüt ve parçaların nasıl çalınacağına ilişkin açıklamalara çok sınırlı yer verilmesi veya hiçbir şekilde yer verilmemesi önemli bir eksikliktir.*" (E13) (Yay Teknikleri)

Daha az sıklıkla vurgulanan *çift ses üretimi* kodunda, katılımcılar başlangıç aşamasında çift seslerin seslendirilmesi sırasında parmak yerleşimi ve iki tel arasında denge kurma konularında belirgin güçlükler yaşandığını ifade etmiştir:

"*Genel olarak değerlendirdiğimde başlangıç aşamasında parmak tutma, çift ses seslendirmede iki teli dengeleme… gibi konularda zorluklar yaşandığını gözlemlediğimi söyleyebilirim.*" (E18)

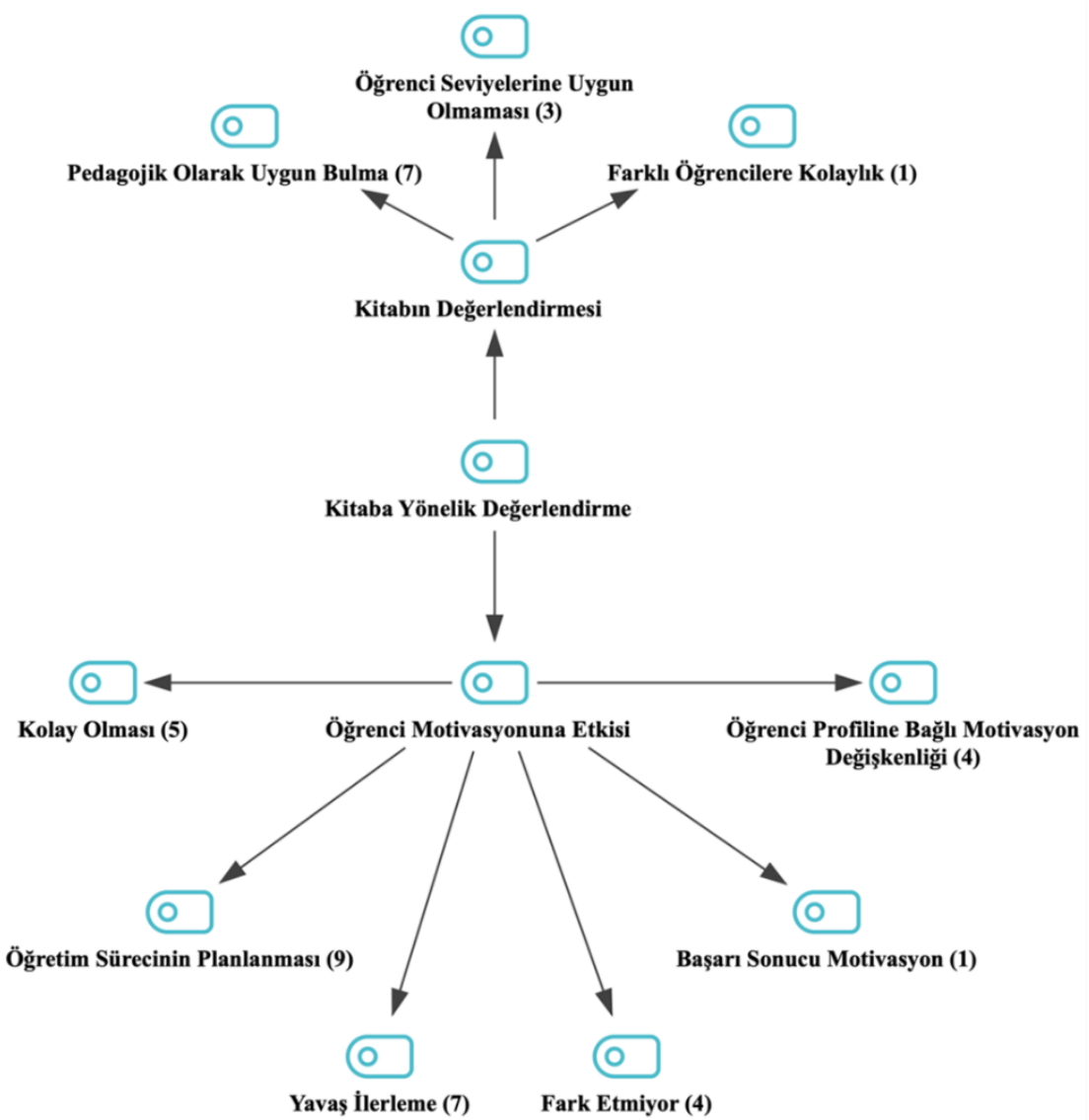
"*Genellikle çift ses ve sautillé teknikleri zor gelmektedir.*" (E26)

En az sayıda görüşün toplandığı *müzikal ifade ve bütünlük* kodunda ise, entonasyon, bütünlük ve ifade unsurlarının bir arada sürdürülmesinin öğrenciler açısından zorlayıcı olduğu kısaca belirtilmiştir:

"*Bütünlük ve müzikal ifade.*" (E21)

4.2.7. Kitaba Yönelik Değerlendirme Teması

Araştırma kapsamında ele alınan temalardan biri olan "Kitaba Yönelik Değerlendirme" teması, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının pedagojik yapısına ve öğrenci motivasyonuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerini içermektedir. Bu tema iki kategori altında ele alınmıştır: kitabın değerlendirilmesi ve öğrenci motivasyonuna etkisi. Şekil 12'de temaya ait hiyerarşik kod gösterimi sunulmakta; devamında her kategoriye bağlı kodlar öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda açıklanmakta ve ilgili katılımcı ifadeleriyle desteklenmektedir.

Şekil 12. Kitaba yönelik değerlendirme temasına ait hiyerarşik kod gösterimi

Kitabın Değerlendirmesi

Kitabın değerlendirmesi kategorisi altında *pedagojik olarak uygun bulma (n=7), öğrenci seviyelerine uygun olmaması (n=3)* ve *farklı öğrencilere kolaylık (n=1)* olmak üzere üç kod yer almaktadır.

Bu üç kod içinde en sık vurgulanan unsur *pedagojik olarak uygun bulma (n=7)* kodudur. Katılımcılar, metotların genel anlamda uygun bir yapıda olduğunu ifade etmiştir.

"*Uygundur.*" (E28)

"*Yapılandırmanın uygun olduğunu düşünüyorum.*" (E38)

Öğrenci seviyelerine uygun olmaması kodunda, özellikle başlangıç düzeyinde yer alan öğrenciler için bazı etüt ve tekniklerin zorlayıcı bulunduğu belirtilmiştir.

"*Bazı etütlerin 2018 ve sonrasındaki öğrenci seviyesine uygun olmadığı açıktır.*" (E5)

"*Öğrencilerin seviyesine uygun bulmuyorum. Özellikle I. metotta yer alan birçok etüt ve parçaların başlangıç seviyesine uygun olmadığını düşünüyorum.*" (E13)

Farklı öğrencilere kolaylık kodunda ise, kitapların çeşitliliği sayesinde farklı profildeki öğrencilerin gereksinimlerine yanıt verebilecek içeriklerin bulunabildiği ifade edilmiştir.

"*Çok çeşitli olması sebebiyle her düzeydeki öğrenciye uygun bir çalışma bulunabiliyor.*" (E24)

Öğrenci Motivasyonuna Etkisi

Öğrenci motivasyonuna etkisi kategorisi altında *öğretim sürecinin planlanması (n=9), yavaş ilerleme (n=7), kolay olması (n=5), fark etmiyor (n=4), öğrenci profiline bağlı motivasyon değişkenliği (n=4)* ve *başarı sonucu motivasyon (n=1)* olmak üzere altı kod bulunmaktadır.

Bu kodlar içinde en sık vurgulanan unsur *öğretim sürecinin planlanması (n=9)* kodudur. Katılımcılar motivasyonun metottan ziyade öğretim sürecinin yapılandırılma biçimine bağlı olduğunu ifade etmiştir.

"*Öğrenci motivasyonunu belirleyen faktörün hangi metot-etüdün çalışıldığından ziyade nasıl çalışıldığı…*" (E18)

"*Metot-etüt öğrencide motivasyon sağlayıcı bir unsur değildir…*" (E31)

İkinci olarak *yavaş ilerleme* kodunda, uzun tekrar yapısı ve bazı etüt sıralamalarının motivasyon kaybına neden olabileceği dile getirilmiştir.

"*Başarıya geç ulaştırdığını düşünüyorum…*" (E13)

"*Kitaplar çok sık tekrara dayandığı…*" (E14)

Kolay olması kodunda, metotların anlaşılır ve ulaşılabilir olmasının özellikle başlangıç aşamasında motive edici olduğu belirtilmiştir.

"*Öğrenciler başlangıçta kolay olması nedeniyle seviyorlar.*" (E4)

"*etütler kolay ve basit…*" (E8)

Fark etmiyor kodunda, kullanılan metotların motivasyon üzerinde belirgin bir fark yaratmadığı ifade edilmiştir.

"*Motivasyonla ilgili bir durum olduğunu düşünmüyorum.*" (E36)

Öğrenci profiline bağlı motivasyon değişkenliği kodunda öğrencinin çalışma tarzı, beklentisi ve dikkat düzeyine göre farklı tepkiler verdiği belirtilmiştir.

"*Düşünmeyi pek sevmeyen öğrenciler için rahat ve anlaşılır. Bu açıdan bazı öğrencilerin motivasyonunu sağlasa da diğer kitaplarla çalışılan öğrencilerin farkındalık düzeyleri daha yüksek olabileceği için bu yönde ilgisi olduğundan, motivasyonu düşük olabiliyor.*" (E24)

Başarı sonucu motivasyon kodunda ise öğrencilerin gelişimi fark etmeleriyle birlikte motivasyonlarının arttığı ifade edilmiştir.

"*Öğrenciler ilerledikçe ve güzel sesler çıkarmaya başladıkça motive olmaktadır.*" (E7)

4.2.8. Öneriler Teması

"Öneriler" teması, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının içerik yapısı, pedagojik işlevi ve öğretim sürecindeki uygulanabilirliğinin geliştirilmesine yönelik öğretim elemanı görüşlerini kapsamaktadır. Bu tema, metotların iyileştirilmesine ilişkin önerileri iki kategori altında ele almaktadır: metodolojik gelişim açısından öneriler ve güncel pedagojik standartlara uyum açısından öneriler. Şekil 13'te temaya ait hiyerarşik kod yapısı sunulmakta; devamında kategorilere ilişkin açıklamalar ve ilgili katılımcı görüşleri yer almaktadır.

Şekil 13. Öneriler temasına ait hiyerarşik kod şeması

Metodolojik Gelişim Açısından Öneriler

Metodolojik gelişim açısından öneriler kategorisinde üç kod bulunmaktadır: *uygulama ve materyal düzenlemelerine ilişkin öneriler (n=11), teknik ve müzikal gelişim için öneriler (n=7)* ve *pedagojik yaklaşım açısından öneriler (n=5).*

Uygulama ve materyal düzenlemeleri için öneriler koduna (n=11) ilişkin yoğun bir şekilde bildirilen görüşlerde, metotların büyük ölçüde diğer kaynaklardan derlenen etütlerden oluştuğu, bu nedenle bazı etütlerin çıkarılarak yerlerine daha işlevsel ve özgün etütlerin eklenebileceği ifade edilmiştir. Ayrıca orijinal kitaplarda yer alan parmak numaralarının metotlara dâhil edilmesi, etüt ve gam çalışmalarının sistematik bir biçimde genişletilmesi gerektiği belirtilmiştir. Katılımcılar bu doğrultuda *"Bu kitaplar çoğunlukla diğer metotlardan alınan etütlerden alındığı ve özgün bestelerden oluşmadığı için tabii ki bazı etütler yerine başka etütler de eklenebilir, çıkarılabilir." (E16)* ve *"Bazı etütlerin orijinal kitaplarında yer alan parmaklandırmalarına yer verilebilir. Sistematik olacak şekilde Duo gam çalışmaları kitabı da seriye eklenebilir." (E24)* ifadelerini kullanmıştır.

Teknik ve müzikal gelişim için öneriler (n=7) kodunda katılımcılar tarafından sıkça dile getirilen görüşlerde; özellikle pozisyon geçişlerine yönelik daha fazla alıştırma eklenmesi, müzikal etüt sayısının artırılması ve başlangıç kitabında tüm telleri kapsayan daha bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu bağlamda "*Daha fazla pozisyon geçişi alıştırma ve etütleri bulunabilir, müzikal çalışmalar açısından daha fazla etüt de koyulabilir.*" (E10) ve "*Ömer Can 1 başlangıç kitabında tüm tellerde bütüncül bir yaklaşım olsa daha iyi olurdu. Müzikal ifade çalışmaları da yetersiz.*" (E21) görüşleri dikkat çekmektedir.

Pedagojik yaklaşım açısından öneriler (n=5) kodunda ise daha sınırlı sayıda olmakla birlikte katılımcılar, metotların öğretim süreciyle ilişkilendirilen bölümlerinin güncellenmesi gerektiğini; teknik ve müzikal gelişimi daha etkili biçimde destekleyecek pedagojik düzenlemelerin yeniden yapılandırılmasına ve özellikle öğretmen rehberliğini kolaylaştıracak açıklayıcı yönlendirmelere ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir. Bu doğrultuda, "*Belki bazı etütlerde ek yazılı açıklamalarla, deneyimi az olan öğreticilere yol gösterilmesi sağlanabilir.*" (E38) ve "*Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının teknik ve müzikal gelişim açısından günümüz pedagojik standartlarına göre geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.*" (E14) görüşünü dile getirmişlerdir.

Güncel Pedagojik Standartlara Uyum Açısından Öneriler

"Güncel pedagojik standartlara uyum açısından öneriler" kategorisi tek bir katılımcı (n=1) tarafından dile getirilen görüşlere dayanmaktadır. Görüşler tek eksende toplandığı için bu kategoride kod ya da alt kod oluşturulmasına gerek duyulmamış, kategori doğrudan katılımcı ifadesi üzerinden raporlanmıştır. Katılımcı, serinin doğrudan güncellenmesinin mümkün olmadığını belirterek, çağdaş yaklaşımlara uygun yeni metotların oluşturulması gerektiğini ifade etmiştir. Konuya ilişkin E14 kodlu katılımcının görüşü aşağıda sunulmuştur:

"*Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının teknik ve müzikal gelişim açısından günümüz pedagojik standartlarına göre geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ancak*

keman metodu yazarı artık hayatta olmadığı için mevcut metot üzerinde bir değişiklik yapmak mümkün değil. Bunun yerine hem teknik hem de melodik açıdan öğrenciyi motive edici yeni Türk bestecilerin keman metotları yazması gerekiğine inanıyorum. Bu sayede öğrenciler, hem temel teknikleri sistematik olarak öğrenebilir hem de müzikal ifade ve yorum becerilerini geliştirebilir." (E14)

4.2.9. Öğretim Elemanı Bulgularına Yönelik Kod Bulutu ve Kod Haritası

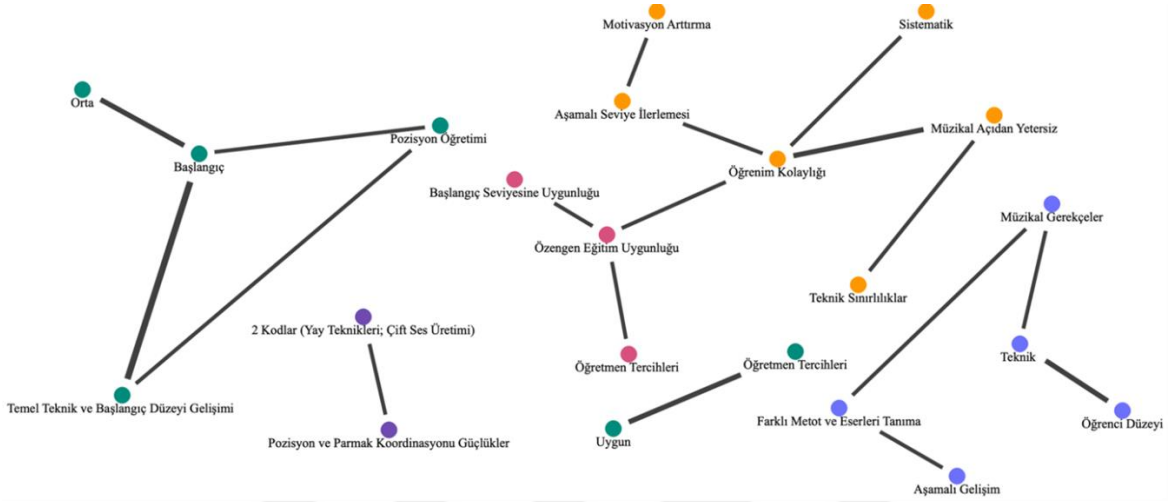

Şekil 14. Öğretim elemanı ifade yoğunluğu dağılımı kod bulutu

Şekil 14'te öğretim elemanlarından elde edilen ifadelerin yoğunluk dağılımı kelime bulutu biçiminde sunulmaktadır. Puntoların büyüklüğü, ilgili kodların verilerde tekrar edilme sıklığını yansıtmaktadır.

Görsel incelendiğinde, *Aşamalı Seviye İlerlemesi, Uygun Başlangıç* ve *Öğrenim Kolaylığı* kodlarının diğer kodlara kıyasla daha belirgin biçimde yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte *Temel Yay Teknikleri, Müzikal Açıdan Yetersiz, Teknik Sınırlılıklar, Öğretmen Tercihleri* ve *Özengen Eğitim Uygunluğu* gibi kodların da farklı büyüklüklerde temsil edildiği dikkat çekmektedir. Genel olarak kelime bulutu, öğretim elemanlarının

metotlara ilişkin değerlendirmelerinde başlangıç düzeyine uygunluk, aşamalı ilerleme ve öğrenme sürecine sağlanan kolaylık gibi pedagojik unsurların ön planda olduğunu; bunun yanında teknik sınırlılıklar ve müzikal içerik boyutuna ilişkin değerlendirmelerin de verilerde yer aldığını göstermektedir.

Şekil 15. Öğretim elemanı kodlarının eşzamanlılık ve ilişki yapısı kod haritası

Şekil 15'te, öğretim elemanlarından elde edilen kodlar arasındaki ilişkisel örüntü eşzamanlı kodlama yaklaşımı doğrultusunda görselleştirilmiştir. Kodlar arasındaki bağlantılar, aynı ifadeler içerisinde birlikte kullanılan kavramları; çizgi kalınlıkları ise bu birlikteliğin görece yoğunluğunu göstermektedir.

Kod haritası incelendiğinde, *Pozisyon Öğretimi, Temel Teknik* ve *Başlangıç Düzeyi Gelişimi, Yay Teknikleri / Çift Ses Üretimi* ve *Öğrenim Kolaylığı* kodlarının diğer kodlarla birden fazla bağlantı kurarak ağ içerisinde daha merkezî bir konumda yer aldığı görülmektedir. Bu kodların, *Pozisyon ve Parmak Koordinasyonu Güçlükleri, Teknik Sınırlılıklar ve Müzikal Açıdan Yetersiz* gibi kodlarla birlikte kullanılması, öğretim elemanlarının değerlendirmelerinde teknik boyuta ilişkin unsurların hem güçlü yönler hem de sınırlılıklar bağlamında ele alındığını göstermektedir. Ayrıca *Öğrenim Kolaylığı* kodunun *Aşamalı Seviye İlerlemesi, Sistematik* ve *Motivasyon Artırma* kodlarıyla ilişkili olması, metotların pedagojik yapı ve öğrenme süreci açısından değerlendirildiğini

düşündürmektedir. Genel olarak kod haritası, teknik içerikli kodların ilişkisel ağda daha yoğun bağlantılarla yer aldığını ve bu kodların pedagojik yapı ile öğrenme sürecine ilişkin kavramlarla birlikte konumlandığını ortaya koymaktadır. Kod haritasındaki merkezî bağlantılar, öğretim elemanlarının metotları teknik yeterlilik ve pedagojik işlevsellik ekseninde birlikte değerlendirdiklerine işaret etmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulguları tartışılmış, sonuçlar sunulmuş ve öneriler geliştirilmiştir.

5.1. Sonuç

Bu bölümde, araştırma kapsamında elde edilen bulgular bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak çalışmanın sonuçları sunulmuştur.

Öğrencilere yönelik nicel bulgular, Ömer Can Keman Eğitimi Metotları Değerlendirme Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular doğrultusunda değerlendirildiğinde, öğrencilerin Ömer Can Keman Eğitimi metotlarına ilişkin genel değerlendirme puanlarının ölçek aralığı içerisinde orta değere yakın bir dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Ölçeğin yüksek güvenirlik katsayısı ($\alpha = 0,916$), elde edilen nicel verilerin içsel tutarlılığının yüksek olduğunu göstermiştir. Ölçekten elde edilen ortalama puan (Ort. = 49,36; SS = 11,42), öğrencilerin metotlara ilişkin değerlendirmelerinin tek bir eğilimde toplanmadığını; teknik katkı, içerik yapısı ve müzikal beğeni gibi boyutlarda farklı düzeylerde puanlama yaptıklarını göstermektedir.

Ölçek maddelerine verilen yanıtlar birlikte değerlendirildiğinde, öğrencilerin metotları yay tekniği, sol el pozisyonları ve entonasyon gibi temel teknik alanlar açısından görece daha olumlu değerlendirdikleri; buna karşılık görsel örneklerin yeterliği, içerik düzeni, motivasyonel etki ve güncel teknolojik gelişmelerden yararlanma boyutlarında değerlendirme puanlarının daha sınırlı düzeyde kaldığı görülmektedir. Bu dağılım, metotların teknik öğretimi yapılandırma açısından güçlü bir çerçeve sunduğunu; ancak çağdaş müzik eğitiminin görsel destek ve dijital entegrasyon gibi beklentileri karşısında daha sınırlı kaldığını düşündürmektedir. Özellikle günümüzde öğrencilerin eşlik kayıtları,

dijital destek materyalleri ve etkileşimli içeriklere daha aşina olduğu dikkate alındığında, teknoloji boyutuna ilişkin beklentilerin artmış olması bu sonucu açıklayabilir. Bununla birlikte, "Etütlerin eşlikli olması (eşlik için akorlar yazılması, karekod ile eşlik olması gibi) güzel olurdu" maddesinde katılımcıların büyük bir bölümünün katılma ve tamamen katılma yönünde görüş bildirmesi, öğrencilerin metotlarda eşlikli çalışmalara yönelik belirgin bir beklenti içerisinde olduklarını ortaya koymuştur. Bu durum, öğrencilerin teknik çalışmayı yalnızca mekanik tekrarlar olarak değil, müzikal bağlam içinde deneyimleme eğiliminde olduklarını göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

Ölçek Puanlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi sonuçlarına göre ise yalnızca cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmış; kadın öğrencilerin metotlara ilişkin değerlendirme puanlarının erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık sınıf düzeyi, yaş, keman eğitimi alma süresi ve öğretim elemanlarının metotları kullanma sıklığı değişkenlerine göre ölçek puanlarında anlamlı bir farklılaşma ya da ilişki tespit edilmemiştir. Bu sonuçlar, öğrencilerin metotlara yönelik nicel değerlendirmelerinde demografik değişkenlerin ve metot kullanım sıklığının belirleyici bir farklılaşma oluşturmadığını; değerlendirmelerin daha çok metotların içerik özellikleri ve öğrencilerin bireysel öğrenme deneyimleriyle ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Cinsiyete bağlı farklılığın metot içeriğiyle doğrudan ilişkilendirilmesi mümkün değildir; farklı sosyokültürel/öğrenme değişkenlerinin etkisi söz konusu olabilir. Diğer değişkenlerde anlamlı farklılaşma görülmemesi ise, metotların farklı yaş ve deneyim düzeylerinde benzer biçimde algılandığına ve temel teknik hedefler açısından görece tutarlı bir öğrenme deneyimi sunduğuna işaret etmektedir.

Öğrencilerden elde edilen nitel bulgular, araştırmanın nicel sonuçlarını açıklayıcı ve tamamlayıcı bir nitelik taşımaktadır. Bu durum, yakınsak paralel desen doğrultusunda nicel ve nitel veri setleri arasında anlamlı bir tutarlılık bulunduğunu göstermesi açısından önemlidir. Öğrencilerin başlangıçta yönlendirildikleri kaynaklar teması kapsamında elde edilen bulgular, keman eğitimine giriş sürecinde yabancı kaynaklar arasında Suzuki, Hans Sitt ve Sevcik metotlarının; yerli kaynaklar arasında ise Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının belirgin biçimde öne çıktığını göstermektedir. Yerli kaynaklar kategorisinde

Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının diğer kaynaklara kıyasla daha yüksek frekansla ifade edilmesi, bu metotların başlangıç döneminde yaygın biçimde kullanılan bir öğretim materyali olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu, metot seçiminin yalnızca içerik özelliklerine bağlı olmadığını; öğretim elemanlarının yönlendirmeleri ve kurumsal öğretim alışkanlıklarının da etkili olabileceğini düşündürmektedir.

Keman metotlarının faydalı yönleri teması altında öğrencilerin görüşleri ağırlıklı olarak teknik gelişim sağlama, kapsamlı öğrenme ve kolaydan zora ilerleme kodları etrafında yoğunlaşmıştır. Öğrenciler, metotların yay hâkimiyeti, sol el pozisyonları ve entonasyon gibi temel teknik alanlarda sistemli bir yapı sunduğunu; aşamalı ilerleyişin öğrenme sürecini desteklediğini ve başlangıç düzeyinde yönlendirici bir işlev gördüğünü ifade etmiştir. Bu değerlendirmeler, çalgı eğitiminde aşamalı yapılandırmanın öğrenmeyi kolaylaştırıcı rolünü vurgulayan pedagojik yaklaşımlarla örtüşmektedir. Her ne kadar tema metotların faydalı yönlerine odaklansa da sınırlı sayıda katılımcının bazı boyutlara ilişkin eleştirel değerlendirmelerde bulunduğu görülmüştür. Bu durum, öğrencilerin metotlara ilişkin algılarının tamamen homojen olmadığını; güçlü yönlerin yanı sıra geliştirilmesi gereken alanların da bulunduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, tek bir metodun farklı öğrenen profilleri ve beklentiler karşısında her öğrenci için aynı düzeyde yeterli algılanmayabileceği anlaşılmaktadır.

Geliştirilmesi istenen teknik beceriler teması, öğrencilerin Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını hangi teknik hedefler doğrultusunda kullandıklarını ortaya koymaktadır. Bulgular, öğrencilerin metotları öncelikle yay tekniği, pozisyon geçişleri ve entonasyon gibi temel çalım becerilerini desteklemek amacıyla kullandıklarını göstermektedir. Genel teknik gelişim, parmak becerileri ve nota bilgisine ilişkin ifadeler ise metot kullanımının tek bir teknik alanla sınırlı kalmadığını; öğrenciler tarafından çok boyutlu bir teknik gelişim sürecinin parçası olarak görüldüğünü yansıtmaktadır. Çoban'ın (1987) çalışması da bu eğilimi desteklemekte; başlangıç düzeyinde Ömer Can'ın sık başvurulan bir kaynak olduğunu, sınıf düzeyi yükseldikçe Sevcik, Sitt ve Mazas gibi uluslararası etüt kitaplarına yönelimin arttığını belirtmektedir. Bu durum, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının temel teknik becerilerin kazandırılmasında uzun yıllardır

başvurulan yerli bir kaynak olma niteliğini sürdürdüğünü; ileri düzey beklentilerde ise destekleyici kaynak ihtiyacının arttığını düşündürmektedir.

Müzikal beğeni düzeyleri ve beklenti türleri teması, öğrencilerin metot deneyimlerinin teknik kazanımların ötesinde duyuşsal boyutları da içerdiğini göstermektedir. Öğrencilerin bir bölümü metotları melodik yapı ve ilerleme hissi nedeniyle keyifli bulurken; bir bölümü müzikal beğeniyi daha çok teknik gelişimle ilişkilendirmiştir. Buna karşılık bazı öğrenciler, etüt ağırlıklı yapı ve sınırlı melodik çeşitlilik nedeniyle müzikal doyumun düşük kaldığını ifade etmiştir. Bu farklılaşma, teknik ilerleme hissinin her öğrenci için aynı estetik doyumu üretmediğini ve teknik yapı–estetik beklenti dengesinin pedagojik açıdan belirleyici olduğunu göstermektedir. Akyürek'in (2019) estetik, müzikal beğeni ve müzikal tercihlere yönelik içeriklerin artırılması gerektiğini vurgulayan önerileri de öğrencilerin bu değerlendirmeleriyle örtüşmektedir. Bu bağlamda repertuvar ve estetik çeşitliliği destekleyecek zenginleştirmeler, motivasyon açısından önemli bir gelişim alanı olarak görünmektedir.

Öğrenci verilerinden elde edilen kod bulutu ve kod haritası birlikte değerlendirildiğinde, teknik gelişime ilişkin kavramların öğrenci ifadelerinde daha sık tekrar edildiği ve ilişkisel ağda daha yoğun bağlantılar kurduğu görülmektedir. Yay tekniği, teknik gelişim sağlama ve kapsamlı öğrenme kodlarının görece yüksek yoğunlukta temsil edilmesi, metot değerlendirmelerinde teknik içerikli unsurların belirgin bir yer tuttuğunu göstermektedir. Teknik içerikli kodların motivasyon ve müzikal beğeni düzeylerine ilişkin kodlarla eşzamanlı olarak ilişkilendirilmesi ise, öğrenci ifadelerinde teknik kazanımlar ile duyuşsal değerlendirmelerin birlikte ele alındığını ortaya koymaktadır. Bu durum, metot deneyiminin yalnızca teknik becerilerle sınırlı biçimde ifade edilmediğini; ilerleme algısı ve müzikal değerlendirmelerle birlikte yapılandırıldığını göstermektedir. Kodlar arasındaki bu ilişkisel örüntü, öğrencilerin teknik ve müzikal boyutları birbirinden tamamen bağımsız kategoriler olarak değil, etkileşim içinde değerlendirdiklerine işaret etmektedir.

Öğrencilere yönelik bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, nicel bulgularda Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının temel teknik alanlarda görece olumlu; görsel

düzenleme, motivasyonel etki ve teknoloji kullanımı boyutlarında ise daha sınırlı değerlendirildiği saptanmaktadır. Nitel bulgular da bu eğilimi desteklemekte; öğrencilerin metotları teknik gelişimi yapılandıran, başlangıç ve temel düzeyde yönlendirici bir öğretim materyali olarak algıladıklarını, ancak müzikal beğeni ve estetik doyum açısından farklılaşan değerlendirmeler yaptıklarını göstermektedir. Dolayısıyla metot deneyimi, öğrencilerin teknik ilerleme beklentileri ile estetik/müzikal çeşitlilik beklentileri arasındaki önceliklerine göre değişebilmektedir. Sonuç olarak nicel ve nitel bulgular birlikte ele alındığında, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının teknik açıdan işlevsel ve pedagojik olarak yapılandırılmış bir kaynak olduğu; buna karşılık müzikal ve duyuşsal boyutlarda öğrenci beklentilerini her düzeyde eşit biçimde karşılamadığı yönünde ortak bir değerlendirme ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede, metotların müzikal ifade ve estetik çeşitlilik açısından öğretim sürecinde destekleyici uygulamalarla tamamlanmasının yararlı olacağı anlaşılmaktadır.

Öğretim elemanlarına yönelik nitel bulgular ise, keman eğitiminde kaynak kullanımı ve metot tercihlerinin pedagojik, teknik ve bağlamsal ölçütler doğrultusunda şekillendiğini ortaya koymaktadır. Kaynak Tercihleri Teması kapsamında elde edilen bulgular, öğretim elemanlarının yabancı kaynaklar arasında Suzuki, Hans Sitt ve Sevcik gibi uluslararası kabul görmüş metotlara sıklıkla başvurduklarını; ulusal kaynaklar arasında ise Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının belirgin bir kullanım yoğunluğuna sahip olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının kullanımının ağırlıklı olarak serinin ilk kitaplarında yoğunlaşması, bu metotların öğretim elemanları tarafından daha çok başlangıç ve temel düzey teknik öğretimine yönelik bir kaynak olarak konumlandırıldığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Coşkuner'in (2025) çalışmasında da desteklenmektedir; araştırmacı, Ömer Can'ın 'Keman Eğitimi I–II–III' setini etüt çalışmaları arasında, 'Keman Eğitimi VI' kitabını ise teknik çalışmalar kapsamında değerlendirerek literatürde önemli bir yere sahip olduğunu belirtmiştir.

Farklı Metotlara Yönelim Nedenleri Teması, öğretim elemanlarının metot seçimlerini tekil bir yaklaşıma dayandırmadıklarını; öğrencinin düzeyi, hedeflenen teknik kazanımlar ve pedagojik aşamalılık gibi ölçütleri temel alan esnek ve çok boyutlu bir karar süreci izlediklerini göstermektedir. Öğrencileri tek bir metotla sınırlamaktan kaçınmaları

ve farklı metot ve eserleri tanıtarak daha geniş bir literatürle karşılaştırma imkânı sunmaları, öğretim sürecinin yalnızca teknik beceri kazandırmaya değil müzikal ufuk genişletmeye de yöneldiğine işaret etmektedir. Ayrıca Coşkuner'in (2025) Türk bestecilerinin bazı eserlerinde zorluk düzeyi/okunabilirlik ve eğitim odaklı tasarım sorunlarına dikkat çekmesi, öğretim elemanlarının eğitim sürecini yabancı metotlarla destekleme eğilimini açıklayan bağlamsal bir etken olarak değerlendirilebilir.

Güçlü ve zayıf yönlere ilişkin bulgular birlikte değerlendirildiğinde, öğretim elemanlarının metotları mutlak bir yeterlilik kategorisinde konumlandırmadıkları; kullanım düzeyi ve pedagojik hedeflere göre farklı ölçütlerle değerlendirdikleri görülmektedir. Aşamalı seviye ilerlemesi, öğrenim kolaylığı ve erişilebilirlik gibi özellikler özellikle başlangıç düzeyinde güçlü yönler olarak öne çıkarken; müzikal ifade, teknik derinlik ve sistematik tutarlılık gibi boyutlarda daha eleştirel değerlendirmeler dile getirilmiştir. Dikkat çekici bir nokta, bazı yapısal özelliklerin hem güçlü hem de zayıf yön olarak ifade edilmesidir. "Sistematik yapı" güçlü yönler arasında yer alırken, "sistematik eksiklik" kodunun da zayıf yönler içinde bulunması, sistematiklik kavramının farklı düzey ve beklentiler çerçevesinde anlamlandırıldığını göstermektedir. Benzer biçimde, derleme niteliği içerik zenginliği ve erişilebilirlik açısından avantaj olarak değerlendirilirken; özgün olmama eleştirisi aynı özelliğin sınırlılık boyutunu ortaya koymaktadır. Bu durum, kapsamlı içerik sunma ile özgünlük beklentisi arasındaki pedagojik önceliklerin katılımcılar arasında farklılaşabildiğini göstermektedir. Dolayısıyla güçlü ve zayıf yönler arasındaki karşıtlık, metotların niteliğine ilişkin bir tutarsızlıktan ziyade; kullanım bağlamı, öğrenci düzeyi ve hedeflenen kazanımlar doğrultusunda değişen değerlendirme ölçütlerini yansıtmaktadır.

Öğretim Sürecinde Kullanım Tercihleri Teması, öğretim elemanlarının metotları yükseköğretim düzeyinde sabit bir ana kaynak olarak değil, öğretim amaçlarına ve öğrenci gereksinimlerine göre esnek biçimde konumlandırarak kullandıklarını göstermektedir. Metotların başlangıç ve temel tekniklerin kazandırılması, pozisyon öğretimi ve ölçme-değerlendirme süreçlerinde işlevsel bulunduğu; lisans düzeyinde ise çoğunlukla yardımcı ve tamamlayıcı kaynak olarak görüldüğü belirlenmiştir.

Öğrenci profiline göre kullanım incelendiğinde, mesleki keman öğrencilerinde Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının özellikle başlangıç ve temel teknik aşamaların yapılandırılmasında yararlı bulunduğu; ancak ileri düzey teknik ve müzikal gereksinimleri karşılamak açısından tek başına yeterli görülmeyerek farklı etüt ve repertuvar kaynaklarıyla desteklenmesi gerektiğinin vurgulandığı görülmektedir. Özengen öğrencilerde ise metotların özellikle birinci kitabının anlaşılır ve aşamalı yapısı nedeniyle daha yaygın tercih edildiği; buna karşılık uzun tekrarlar ve sınırlı melodik çeşitlilik gibi özelliklerin bazı öğrencilerde motivasyonu olumsuz etkileyebildiği ifade edilmiştir. Bu bulgular, metotların farklı öğrenci profillerinde aynı işlevi üstlenmediğini ve öğretim sürecinde öğrenci düzeyi ile öğrenme hedeflerine göre farklı kaynaklarla birlikte kullanılmasının önem taşıdığını göstermektedir.

Teknik ve müzikal gelişime ilişkin değerlendirmeler, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının sağ el teknikleri, sol el koordinasyonu, pozisyon geçişleri ve entonasyon gibi alanlarda teknik gelişimi desteklediğini göstermektedir. Teknik çalışmaların melodik etütlerle desteklenmesi birçok katılımcı tarafından olumlu değerlendirilmekle birlikte, müzikal anlatım, nüans ve yorumlama boyutlarının metot içinde ayrıntılı biçimde yapılandırılmadığı; bu alanlarda öğretmen rehberliğinin belirleyici olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin özellikle pozisyon geçişleri, parmak koordinasyonu ve yay kontrolü gibi teknik alanlarda zorlandıklarının ifade edilmesi, metotların temel yapı sunmasına karşın bireysel farklılıklar ve ileri düzey beklentiler açısından ek destek ihtiyacını düşündürmektedir. Kararoğlu'nun (2009) başlangıç düzeyinde Schradieck ve Sevcik gibi uluslararası metotların daha sık tercih edildiğine, ancak yerli kaynaklar içinde Ömer Can'ın önemli bir başvuru metni olduğuna ilişkin bulguları da bu tamamlayıcı kullanım örüntüsünü desteklemektedir.

Kitaba Yönelik Değerlendirme teması kapsamında elde edilen bulgular, öğretim elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını pedagojik açıdan genel olarak kullanılabilir bir kaynak olarak konumlandırdıklarını; ancak bu değerlendirmenin homojen bir yapı göstermediğini ortaya koymaktadır. Metotların aşamalı ilerleme anlayışı ve içerik düzeni bazı katılımcılar tarafından sistematik ve yönlendirici bulunurken, bazı öğretim

elemanları başlangıç düzeyindeki belirli etütlerin günümüz öğrenci profiliyle tam olarak örtüşmediğini ifade etmiştir. Bu farklılaşma, pedagojik yeterlik algısının yalnızca içerik yapısından değil, öğrenci profilindeki değişimden ve güncel öğretim yaklaşımlarından da etkilendiğini düşündürmektedir. Özellikle yükseköğretim düzeyinde öğrenci hazırbulunuşluk düzeylerinin ve öğrenme gereksinimlerinin çeşitlenmesi, metotların algılanış biçimini farklılaştırabilmektedir. Öğrenci motivasyonuna etkisi boyutunda ise metotların tek yönlü bir etki üretmediği görülmektedir. Öğretim elemanları motivasyonun büyük ölçüde öğretim sürecinin planlanması ve öğretmen yönlendirmesiyle ilişkili olduğunu vurgulamıştır. Metotların bazı öğrenciler için ilerleme hissi yaratması motivasyonu destekleyici bir unsur olarak değerlendirilirken, tekrar eden yapı ve sınırlı melodik çeşitlilik bazı öğrencilerde motivasyonun düşmesine yol açabilmektedir. Bu durum, teknik yapı ile duyuşsal beklentiler arasındaki dengenin pedagojik açıdan belirleyici olduğunu göstermektedir.

Öneriler teması kapsamında elde edilen bulgular, öğretim elemanlarının metotları bütünüyle reddetmek yerine, mevcut yapının geliştirilmesine yönelik yapıcı bir yaklaşım benimsediklerini ortaya koymaktadır. Görüşler ağırlıklı olarak içerik düzenlemeleri, teknik çeşitliliğin artırılması, müzikal derinliğin genişletilmesi ve pedagojik açıklık düzeyinin güçlendirilmesi üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu eğilim, metotların temel yapısının işlevsel bulunduğunu; ancak çağdaş pedagojik beklentiler, estetik çeşitlilik ve teknik kapsam açısından güncellenmeye açık bir yapı sergilediğini düşündürmektedir. Güncel pedagojik standartlara uyum bağlamında dile getirilen görüş, yalnızca mevcut metotların gözden geçirilmesini değil, değişen öğrenci profilleri ve çağdaş öğrenme yaklaşımları doğrultusunda yeni öğretim materyallerinin geliştirilmesi gereksinimini de ortaya koymaktadır. Bu durum, keman pedagojisinde yerli kaynak üretiminin süreklilik gösteren, gelişime açık ve güncel eğitim anlayışıyla uyumlu bir süreç olarak ele alınması gerektiğine işaret etmektedir.

Öğretim elemanı görüşlerinden elde edilen kod bulutu ve kod haritası, değerlendirmelerin ağırlıklı olarak aşamalı seviye ilerlemesi, başlangıç düzeyine uygunluk ve öğrenim kolaylığı gibi pedagojik yapı unsurları etrafında yoğunlaştığını göstermektedir.

Bununla birlikte, sistematik eksiklik, tek kaynakla sınırlı kalmama ve müzikal açıdan yetersizlik gibi kodların daha düşük yoğunlukta da olsa verilerde yer alması, öğretim elemanlarının metotlara ilişkin değerlendirmelerinde eleştirel bir dengeyi koruduklarını işaret etmektedir. Kodlar arasındaki ilişkisel örüntü, teknik kazanımlara ilişkin değerlendirmelerin pedagojik yapı ve öğrenme süreciyle birlikte ele alındığını ve öğretim elemanlarının Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını teknik ve pedagojik boyutlarıyla eşzamanlı olarak değerlendirdiklerini ortaya koymaktadır.

Öğretim elemanlarına yönelik bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının özellikle başlangıç ve temel düzey teknik becerilerin yapılandırılmasında işlevsel bir kaynak olarak konumlandırıldığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte metotların öğretim sürecindeki rolü sabit ve tekil bir konumdan ziyade, öğrenci düzeyi, hedeflenen teknik kazanımlar ve öğretim yaklaşımına göre değişen esnek bir kullanım çerçevesinde şekillenmektedir. Elde edilen veriler, teknik yapılandırmanın olumlu değerlendirilmesine karşın müzikal ifade ve estetik içerik boyutunda daha temkinli bir tutumun benimsendiğini göstermektedir. Bu farklılaşma, çalgı pedagojisinde teknik kazanımlar ile müzikal anlamlandırma süreçlerinin her zaman aynı düzeyde ilerlemediğini; öğretim sürecinin kurgulanış biçiminin belirleyici bir rol üstlendiğini düşündürmektedir. Bu nedenle metotların teknik yapı ile müzikal ifade boyutunu öğretim sürecinde nasıl bütünleştirdiği, öğretim elemanlarının değerlendirmelerinde farklılaşmaya yol açan önemli unsurlardan biri olarak görünmektedir. Bu çerçevede Ömer Can Keman Eğitimi metotları, tek başına yeterli ya da yetersiz olarak değerlendirilebilecek sabit öğretim materyalleri olarak değil; pedagojik bağlam, öğrenci profili ve öğretim yaklaşımı doğrultusunda anlam kazanan, teknik temeli belirgin ancak müzikal boyutu öğretim sürecinin niteliğiyle şekillenen öğretim araçları olarak konumlanmaktadır.

Öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri birlikte değerlendirildiğinde, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarına ilişkin teknik işlev algısının iki grup arasında büyük ölçüde örtüştüğü görülmektedir. Öğrencilere yönelik nicel bulgular, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının özellikle başlangıç ve temel düzey teknik kazanımların yapılandırılmasında işlevsel bulunduğunu ortaya koyarken; nitel öğrenci görüşleri bu işlevin yay tekniği, pozisyon geçişleri ve öğrenme sürecinin kademeli ilerleyişi üzerinden anlamlandırıldığını

göstermektedir. Buna karşılık müzikal beğeni ve motivasyon boyutlarında ortaya çıkan farklılaşmalar, söz konusu metotların tüm öğrenciler için aynı düzeyde estetik doyum üretmediğine işaret etmektedir. Öğretim elemanı değerlendirmeleri de benzer biçimde Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının düzenli ve erişilebilir bir teknik çerçeve sunduğunu kabul etmekle birlikte, müzikal ifade ve estetik derinlik açısından destekleyici uygulamalara ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgular birlikte ele alındığında, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının teknik temeli yapılandırma açısından belirgin bir işlev üstlendiği; müzikal ve estetik boyutun ise öğretim sürecinde nasıl ele alındığına bağlı olarak farklı düzeylerde değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Bu yönüyle çalışma, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarına ilişkin teknik, pedagojik ve duyuşsal boyutların öğrenci ve öğretim elemanı perspektiflerinden eş zamanlı olarak nasıl algılandığını ortaya koyarak, literatürde çoğunlukla tek boyutlu ya da tek paydaş grubuna dayalı değerlendirmeler biçiminde yürütülen çalışmalara çok boyutlu bir çözümleme çerçevesi sunmaktadır.

5.2. Öneriler

Sonuçlar doğrultusunda, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının keman eğitimi sürecindeki kullanımının daha işlevsel hâle getirilmesine ve çağdaş pedagojik gereksinimlere yanıt verecek biçimde geliştirilmesine yönelik öneriler aşağıda sunulmuştur:

1. Dijital Destek ve Teknolojik Entegrasyonun Güçlendirilmesi

Araştırma bulguları, öğrencilerin metotlarda teknolojik destek unsurlarına yönelik memnuniyet düzeylerinin düşük olduğunu; buna karşılık eşlikli ve dijital destekli çalışma materyallerine yönelik beklentilerinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, metotlarda yer alan etütlerin her biri için piyano ya da ikinci keman eşliklerini içeren ses dosyalarının QR kod teknolojisi aracılığıyla materyale entegre edilmesi önerilmektedir. Ayrıca yay tutuşu, duruş, pozisyon geçişleri ve temel teknik uygulamaların

uzman icracılar tarafından hazırlanmış kısa eğitim videoları ile desteklenmesi, görsel materyal eksikliğini giderecek ve öğrencilerin bireysel çalışma süreçlerini daha verimli hâle getirecektir. Bu tür bir dijital entegrasyon, metotların günümüz öğrenme alışkanlıklarıyla daha uyumlu bir yapıya kavuşmasına katkı sağlayacaktır.

2. Yükseköğretim Düzeyinde Kullanımın Pedagojik Olarak Yeniden Konumlandırılması

Araştırma bulguları, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının üniversite düzeyinde çoğunlukla yavaş ilerleyen ve hazırlık/telafi işlevi üstlenen bir kaynak olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Bu durum, metotların yükseköğretimdeki kullanımının pedagojik açıdan daha açık biçimde tanımlanmasını gerekli kılmaktadır. Özellikle Güzel Sanatlar Lisesi çıkışlı olmayan ya da keman eğitimine üniversite düzeyinde başlayan öğrenciler için metotların, temel teknik kazanımların yapılandırıldığı başlangıç aşamalarında kullanılması; ilerleyen süreçlerde ise daha ileri düzey teknik ve müzikal hedefleri destekleyen kaynaklarla birlikte tamamlayıcı bir rol üstlenmesi önerilmektedir. Bu yaklaşım, metotların lisans düzeyinde öğrenci profiline duyarlı ve amaç odaklı bir öğretim aracı olarak daha işlevsel biçimde konumlandırılmasına katkı sağlayacaktır.

3. Müzikal İfade ve Yorumlama Becerilerini Destekleyen Modüler Yapının Geliştirilmesi

Öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri, metotların teknik öğretim süreçlerinde güçlü bir yapı sunduğunu; ancak müzikal ifade, nüans ve yorumlama becerilerinin kazandırılmasında sınırlı kaldığını göstermektedir. Bu doğrultuda, etütlere dinamik işaretler, ifade terimleri ve müzikal yönlendirmelerin sistematik biçimde eklenmesi önerilmektedir. Ayrıca teknik kazanımların hemen ardından, bu becerilerin müzikal bir bütünlük içerisinde uygulanmasına olanak tanıyan melodik parçaların, kısa konçerto kesitlerinin ya da müzikal etütlerin materyale eklenmesi, öğrencilerin teknik ile müzikal anlatımı ilişkilendirmelerini kolaylaştıracaktır. Bu yaklaşım, çağdaş çalgı eğitimi anlayışının öngördüğü bütüncül öğrenme sürecini destekleyecektir.

4. Pedagojik Rehberlik ve Çalışma Stratejileri Kılavuzunun Oluşturulması

Araştırma bulguları, metotların kullanımında öğretmen rehberliğinin belirleyici bir rol oynadığını ve mevcut açıklayıcı yönergelerin sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, her etüdün başına çalışmanın temel hedeflerini, kazanımlarını ve etkili çalışma stratejilerini içeren pedagojik notların eklenmesi önerilmektedir. Bu tür bir düzenleme, öğrencilerin öz düzenlemeli öğrenme süreçlerinde teknik hatalarını fark edebilmelerini, çalışma süreçlerini planlayabilmelerini ve daha bilinçli bir çalışma alışkanlığı geliştirmelerini destekleyecektir.

5. Mesleki Eğitim İçin Teknik Derinliğin Ek Materyallerle Desteklenmesi

Metotların üniversite düzeyindeki mesleki müzik eğitimi öğrencileri için ileri teknik gereksinimleri karşılamada sınırlı kaldığı bulgusu doğrultusunda; spiccato, vibrato geliştirme, doğal armonikler ve üst pozisyon hâkimiyeti gibi ileri teknik becerilere yönelik etütleri içeren tamamlayıcı ek materyallerin hazırlanması önerilmektedir. Bu tür ek materyaller, metotların mesleki eğitim bağlamında daha kapsamlı ve sürdürülebilir bir teknik gelişim sürecine katkı sağlamasına olanak tanıyacaktır.

6. Ulusal Repertuvar ve Kültürel Bağlamın Pedagojik Entegrasyonu

Metotların yerli bir kaynak olma niteliğini güçlendirmek ve öğrenci motivasyonunu artırmak amacıyla, teknik aşamalarla paralel biçimde kurgulanmış ulusal kültürel bağlamı yansıtan repertuvar örneklerinin materyale entegre edilmesi önerilmektedir. Türk müziği ezgileri, halk müziği temaları ve çağdaş Türk bestecilerinin pedagojik açıdan uygun eserlerinden seçilecek kesitler, öğrencilerin teknik gelişimlerini sürdürürken aynı zamanda kültürel farkındalık kazanmalarına katkı sağlayacaktır.

Bu öneriler, yalnızca Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının geliştirilmesine değil; aynı zamanda gelecekte üretilecek yeni keman metotlarının çağdaş pedagojik, teknolojik ve müzikal gereksinimleri bütüncül biçimde karşılayacak şekilde tasarlanmasına da yol gösterici bir çerçeve sunmaktadır.

KAYNAKÇA

Akça, O. M. (2021). Eğitim Fakülteleri Müzik Öğretmenliği Bölümlerindeki Keman Öğrencilerinin Çalgılarına Yönelik Genel Kültür Düzeylerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Aksoy, Y. ve Nayir, A. E. (2022). "O dört duvarı yıktım": Bedensel engelli öğrencilerin uzaktan keman eğitimine yönelik görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 11 (2), 1137–1159.

Akyol, E. D. ve Sakin, A. Ş. (2021). R. Kreutzer viyola etüt kitabında bulunan 17 numaralı etüdün teknik analizi ve etüt hakkında öğretim elemanı görüşlerinin incelenmesi. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (18), 174–197.

Akyürek, R. (2019). Müzik eğitimcisi adaylarının müzikal beğeni durumlarının incelenmesi: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi örneği. *Turkish Studies – Educational Sciences*, 14 (5), 2047–2058.

Angı, Ç. E. (2005). *Keman öğretiminde karşılaşılan entonasyon problemleri ve çözüm önerileri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Aytemur, B. (2022). Müzik araştırmalarında nitel veri analizi. Ü. S. Şen, Y. Şen ve Ş. Ö. Akçay (Ed.), *Müzik araştırmalarında bilimsel yöntem ve yaklaşımlar* içinde (ss. 235–246). Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara.

Başak, N. B., Bağcı, H. ve Can, Ü. K. (2020). Türkiye'de klasik batı müziği alanında yayınlanmış keman ile ilgili öğretici ulusal kitapların incelenmesi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 13 (30), 917–935.

Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi: Teknikler ve örnek çalışmalar*. Siyasal Kitabevi: Ankara.

Braun, V. ve Clarke, V. (2019). Psikolojide tematik analizin kullanımı (S. N. Şad, N. Özer ve A. Atli, Çev.). *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7 (2), 873–898.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2024). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (36. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Can, M. A. (t.y.). *Ömer Can kemanla bir ömür*.

Coşkuner, S. (2015). Türk keman ekolü neden istenilen düzeyde değildir? *Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 1–9.

Coşkuner, S. (2025). Kadri Şendil'in "Diyatonik İzdüşümler" eserinin keman tekniği açısından incelenmesi ve eser düzeyinin belirlenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 11 (22), 163–188.

Coşkuner, S. ve Aydın, B. (2018). Muller-Rusch başlangıç keman metodunun içerik analizi. *Turkish Studies*, 13 (18), 27–48.

Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (3. bs.; S. B. Demir, Çev.). Ankara: Eğiten Kitap.

Çabuk, U. (2017). J. S. Bach Viyolonsel Süitlerinin Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Viyolonsel Eğitimi Bağlamında İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Çiltaş, A. ve Akıllı, M. (2011). Öğretmenlerin pedagojik yeterlilikleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (4), 64–72.

Çoban, S. (1987). Üniversitelerimizin eğitim fakültelerinde çağdaş Türk müziği öğretmeni yetiştirmede anadal keman eğitimi: Sorunlar ve çözümleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Çuhadar, C. H. (2016). Müzik ve müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25 (1), 217–230.

Delikara, A. (2002). Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Keman Eğitiminde Yaygın Olarak Kullanılan Keman Metotlarının Ders Programları Bağlamında İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Dilsiz, Z. ve Şendurur, Y. (2022). Başlangıç keman eğitiminde doğal durumun sol el hedef davranışların kazanılmasına etkisi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (71), 321–332.

Dindoruk, D. (2022). Arthur Seybold Neue Violin Etüden Schule Op. 182 Metodunda Kullanılan Sağ ve Sol El Tekniklerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.

Göbelez, G. (2015). Başlangıç Düzeyi Keman Eğitiminde Yaygın Kullanılan Üç Türk ve Üç Yabancı Metodun İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Göktürk, D. A. (2009). A comparison of string instruction between American and Turkish universities. *Osaka Conference Proceedings*, 228.

Günay, E., ve Uçan, A. (1980). *Çevreden evrene keman eğitimi*. Yeni Dağarcık.

Hastjarjo, K. (2015). Strategic real estate development: Mixed method using sequential explanatory strategy – Research methodology. *Journal of Entrepreneurship, Business and Economics*, 3 (2), 65–85.

Jelen, B., Kitirci, B., Altıntaş, D. ve Sivri Özkaradiğin, B. (2024). Çocuklar için başlangıç düzeyi piyano metotlarının incelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 13 (115), 355–368.

Kaptan, Z. (2022). Türk müziği çalgılarında öğretim-metot ve metodoloji üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 46 (1), 95–101.

Karadeniz, C. K. ve Dalkıran, E. (2020). Güzel sanatlar liseleri keman eğitimcilerinin dizi çalışmalarına yer verme durumları, güzel sanatlar liseleri için dizi çalışma önerileri. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 6 (2), 119–134.

Karakoç, E. (2021). Ömer Can keman eğitimi I metodunun incelenmesi. H. Yücel ve S. Türkel Oter (Ed.), *Müzik kültürüne dair çeşitli görüşler VI* içinde (ss. 156–175). Eğitim Yayınevi: Ankara.

Kararoğlu, C. F. (2009). Profesyonel Keman Eğitiminde Başlangıç Seviyesindeki Metotlar ile Yöntem ve Tekniklerin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kaya, Ö. ve Barışeri Ahmethan, N. (2024). Keman eğitimindeki hazırlayıcı çalışmaların müzik öğretmenliği programlarında kullanılma durumlarına ilişkin öğrenci görüşleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 14 (3), 1277–1301.

Kesendere, Y. (2017). Özengen keman eğitimine başlangıçta yaşanılan problemler ve çözüm önerileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (Özel Sayı 2), 55–61.

Köşker, Y. (2023). Türk müziği eğitim kurumlarında makam odaklı keman başlangıç eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve metotların önemi. *Porte Akademik Müzik ve Dans Araştırmaları Dergisi*, 24, 77–89.

Kurtaslan, Z. (2009a). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Ulusal Keman Eğitim Materyallerinin Yeri ve Önemi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Kurtaslan, Z. (2009b). Türk keman okulunun oluşum süreci ve temsilcileri. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 26, 409–429.

Oğuz, T. G. (2022). Özengen Keman Eğitiminde Otakar Sevcik Alıştırmalarının Keman Çalma Becerisine Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Oğuz, T. G., Kaleli, Y. S. ve Mustul, Ö. (2021). Özengen keman eğitimi sürecine yönelik öğretmen görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41 (3), 2127–2151.

Öğreten, A. M. (2022). Keman Eğitimcilerinin İki Keman İçin Yazılmış Eğitim-Öğretim Materyallerinin İşlevselliğine İlişkin Görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Özçimen, A. ve Burubatur, M. (2012). Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarında viyolonsel eğitiminde kullanılan metotlar. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 185–194.

Özdemir, S. ve Efe, M. (2023). Amatör keman eğitiminde kullanılan eğitim materyallerine yönelik eğitimci görüş ve yaklaşımları. *Sanat ve Tasarım Üzerine Araştırmalar*, 109–126.

Özen, C. Ö. ve Kurtuldu, M. K. (2017). Keman eğitimine başlarken kullanılan ilk üç yay tekniğinin öğretilmesinde uygulanan sıralamanın ve yaklaşımın incelenmesi, 437–447.

Özfindik, Z. (2009). Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde Kullanılan Viyola Metodları Üzerine Bir İnceleme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü,

Özkan, P. (2012). 4–7 Yaş Başlangıç Keman Eğitiminde Kullanılan Metotlara Yönelik Keman Eğitimcilerinin Görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özmenteş, S. (2008). Çalgı eğitiminde özdüzenlemeli öğrenme taktikleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (16), 157–175.

Özmenteş, S. ve Taşkın, S. T. (2011). Çalgı öğretmenlerinin çalgı eğitimi yaklaşımlarının karşılaştırılması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 451–465.

Öztürk, D. S. (2023). Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Piyano Derslerinde Beyer Op. 101 Metodunun Kullanımına İlişkin Değerlendirme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.

Parasız, G. (2009). Eğitim müziği eksenli keman öğretiminde çağdaş Türk müziği eserleri. *Sanat Dergisi*, (15), 19–24.

Sonsel, Ö. B. (2020). Ayfer Tanrıverdi – Viyola Metodu 1 ve Ömer Can – Viyola Eğitimi 1 kitaplarının karşılaştırmalı incelenmesi. H. Şahin (Ed.), *Eğitim bilimleri teori güncel araştırmalar ve yeni eğilimler* içinde (ss. 87–98). İstanbul: IVPE Yayınları.

Sökezoğlu Atılgan, D. ve Yıldız, F. (2018). Amatör müzik eğitimine bir destek: Afyonkarahisar amatör çalgıcılar festivali. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (2), 333–358.

Şahin, S. ve Güven, E. (2022). Müzik öğretmeni adaylarının piyano derslerine yönelik tutumları. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 53, 518–539.

Şakar, G. D. (2012). Pazarlama araştırmalarında çeşitleme (triangulation) yaklaşımı kullanımına yönelik bir analiz. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 5 (9), 65–82.

Şen, E. (2001). Keman Eğitiminde Seslendiricilik/Yorumculuk Özelliklerinin Geliştirilmesine Yönelik Çalışmaların Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Şendurur, Y. (2001). Keman eğitiminde etkili öğrenme-öğretme yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (3), 145–155.

Taşdemir, T. ve Arapgirlioğlu, H. (2024). Keman öğretiminde kullanılan metotların çeşitliliği ve kullanım nedenlerinin incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 99, 390–406.

Taşdemir, T. ve Uludağ, A. K. (2019). Antonio Vivaldi Op. 3 6. keman konçertosu'nun çalınmasına yönelik öğretim elemanları görüşlerine dayalı çalışma stratejileri. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 43, 77–94.

Torlular, A. (2005). Keman Eğitimcilerimizin Yöntem-Teknik ve Dağar ile İlgili Kaynaklar Açısından Keman Eğitimine Katkılarının Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Uçar, B. (2025). Özengen Müzik Eğitimi Kurumlarındaki Keman Kursu Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Uludağ, A. K. (2012). Gitar Eğitiminde Türk Müziği İçerikli Akor ve Kadans Kurulumlarına Yönelik Farklı Akortlarda Konumlandırmalar ve Etkililik Düzeyleri. Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Uslu, M. (2012). Nitelikli keman eğitimine yönelik yaklaşımlar. *Uluslararası Hakemli Müzik Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 1–15.

Yalçınkaya, B., Eldemir, A. C. ve Sönmezöz, F. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 9 (2), 1583–1595.

Yıldırım, K. (2010). Kodaly yönteminin ilköğretimde bulunmasının keman çalma becerisi üzerindeki etkisi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1 (2), 140–149.

Yükseköğretim Kurulu [YÖK]. (2018). *Yeni öğretmen yetiştirme lisans programları: Müzik öğretmenliği lisans programı*. Erişim tarihi: 13 Mart 2023. https://www.yok.gov.tr

EKLER

EK 1. ETİK KURULU İZNİ

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Rektörlük

2025 AİLE YILI

Sayı : E-80110942-050.99-2500128677 25.05.2025
Konu : Melis BARAN'ın 0453 No'lu Başvuru İncelemesi

Sayın Melis BARAN

Yürütücülüğünüzü yapmış olduğunuz 2025-YÖNP-0453 nolu projeniz ile Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Komisyonu'nun almış olduğu 16.05.2025 tarih ve 27/172 sayılı kararı aşağıdadır.

Bilgilerinize rica ederim.

KARAR 27- Sorumlu yürütücülüğünü **Prof. Dr. Begüm ÖZ** 'ün yaptığı ve proje araştırmacısı **Melis BARAN** tarafından gerçekleştirilen ""Ömer Can Keman Eğitimi" Metotlarının Pedagojik Değerlendirilmesi: Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar Bağlamında Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşleri" başlıklı araştırmanın, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Komisyonu ilkelerine **uygun** olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

EK 2. MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİ: YARI YAPILANDIRILMIŞ ANKET FORMU

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Yaşınız:

2. Cinsiyetiniz:

☐ Kadın ☐ Erkek

3. Kaçıncı sınıfta öğrenim görmektesiniz?

4. Hangi kurumda eğitim görmektesiniz? (Okul ismi belirtiniz)

5. Ne kadar süredir keman eğitimi almaktasınız?

METOT KULLANIM DURUMU

6. "Ömer Can Keman Eğitimi" metotlarından hangilerini çalıştınız? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

☐ Ömer Can Keman Metodu I

☐ Ömer Can Keman Metodu II

☐ Ömer Can Keman Metodu III

☐ Ömer Can Keman Metodu IV

☐ Ömer Can Keman Metodu V

☐ Ömer Can Keman Metodu VI

☐ Hiçbirini kullanmadım

7. Öğretmeniniz keman eğitiminde, Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını hangi sıklıkla kullanmaktadır?

☐ Her derste

☐ Haftada birkaç kez

☐ Nadiren

☐ Hiçbir zaman

DERECELENDİRMELİ SORULAR

Aşağıda yer alan ifadeler, "Ömer Can Keman Eğitimi" metotlarına yönelik kişisel değerlendirmelerinizi belirlemeye yöneliktir. Her bir ifadeye, düşüncenizi en iyi yansıtan seçeneği işaretleyerek yanıt vermeniz beklenmektedir.

(Eğer Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını hiç kullanmadıysanız bu bölümü boş bırakınız.)

Lütfen her maddeyi dikkatle okuyunuz ve aşağıdaki derecelendirmeyi kullanınız:

1. – Hiç Katılmıyorum

2. – Katılmıyorum

3. – Kararsızım

4. – Katılıyorum

5. – Tamamen Katılıyorum

8. Bu metotlar yay tekniklerimi geliştirmeme katkı sağladı.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

9. Sol el pozisyonlarım bu metotlarla gelişti.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

10. Entonasyonum bu metotlarla gelişti.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

11. Egzersizler kolaydan zora doğru hazırlanmıştı.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

12. Teknik yönergeler (ör. yay tutuş açıklamaları) yeterliydi.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

13. Teorik yönergeler (müzik terimleri vb.) yeterliydi.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

14. Konu anlatımı ve açıklamalar yeterliydi.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

15. Görsel örnekler yeterliydi.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

16. Parçaları çalmaktan keyif alıyorum.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

17. Bu metot/metotlar keman çalışma isteğimi artırıyor.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

18. Parçalar ilgimi çekiyor.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

19. Görsel ve içerik düzeni benim için faydalıydı.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

20. Etütlerin eşlikli olması (eşlik akorları, karekod ile eşlik vb.) faydalı olurdu.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

21. Güncel teknolojik gelişmelerden yeterince faydalanılmıştır.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

AÇIK UÇLU SORULAR

22. Keman eğitimine başladığınızda hangi metotları / etütleri kullandınız?

23. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının faydalı bulduğunuz yönleri nelerdir? (Metot adı belirterek açıklayınız.)

24. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarından hangilerini, hangi teknik becerilerinizi geliştirmek için tercih ediyorsunuz?

25. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarıyla çalışırken müzikal açıdan ne ölçüde keyif aldığınızı düşünüyorsunuz? Kısaca açıklayınız.

EK 3. MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRETİM ELEMANI: YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz:

☐ Kadın ☐ Erkek

2. Yaşınız:

3. Hangi kurumda görev yapmaktasınız? (Okul ismi belirtiniz)

4. Keman eğitimcisi olarak kaç yıldır hizmet vermektesiniz?

5. Mezuniyet durumunuz:

Unvanınız:

☐ Prof. Dr.

☐ Doç. Dr.

☐ Dr. Öğretim Üyesi

☐ Öğr. Gör. Dr.

☐ Arş. Gör. Dr.

☐ Öğr. Gör.

☐ Arş. Gör.

METOT KULLANIM DURUMU

6. Keman öğretim metotlarından hangilerini aktif olarak kullanıyorsunuz?

7. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarından hangilerini derslerinizde kullandınız ya da kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

☐ Ömer Can Keman Metodu I

☐ Ömer Can Keman Metodu II

☐ Ömer Can Keman Metodu III

☐ Ömer Can Keman Metodu IV

☐ Ömer Can Keman Metodu V

☐ Ömer Can Keman Metodu VI

☐ Hiçbirini kullanmıyorum

8. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını hiç kullanmadıysanız, tercih etmeme nedeniniz nedir?

☐ Metot hakkında yeterli bilgiye sahip değilim.

☐ Öğrencilerime uygun olduğunu düşünmüyorum.

☐ Eğitim sistemine uygun bulmuyorum.

☐ Denedim fakat verimli bulmadım.

☐ Diğer: ……

PEDAGOJİK UYGUNLUK

9. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının (I, II, III, IV, V, VI) genel sıralaması ve etütlerin düzeylere (başlangıç, orta, ileri) göre yapılandırılması sizce öğrenci seviyelerine uygun mu? Lütfen gerekçesi ile açıklayınız.

10. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının, Yükseköğretim Kurulu (2018) Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'nda yer alan "Bireysel Çalgı (Keman)" dersinin içerik ve kazanımları doğrultusunda kullanımına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

TEKNİK VE MÜZİKAL GELİŞİM

11. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının sağ el temel teknik alanlarda gelişime katkısı hakkında görüşleriniz nelerdir? En önemli gördüğünüz etütleri metot ve etüt numarası belirterek açıklayınız.

12. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının sol el temel teknik alanlarda gelişime katkısı hakkında görüşleriniz nelerdir? En önemli gördüğünüz etütleri metot ve etüt numarası belirterek açıklayınız.

13. Gözlemleriniz doğrultusunda, öğrencilerinizin Ömer Can Keman Eğitimi metotlarına çalışırken en çok zorlandığı teknik unsurlar nelerdir?

14. Müzikal anlatım, nüans kullanımı ve yorumlama açısından Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

15. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının teknik ve müzikal gelişim açısından geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz yönleri nelerdir?

16. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının müzik teorisi, işitme, eşlikli çalma, oda müziği gibi alanlara katkıları hakkında görüşleriniz nelerdir?

KULLANIM VE TERCİH

17. Keman eğitiminin hangi düzeylerinde Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını tercih ediyorsunuz?

18. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını vize veya final sınavlarında sınav parçası olarak kullanıyor musunuz? Neden?

19. Bu metotlar dışında hangi metotlardan destek alıyorsunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

20. Mesleki eğitim dışında özengen eğitim için de Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız metot numarası belirtiniz.

21. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının özengen keman öğrencilerine yönelik kullanımı hakkında görüşleriniz nelerdir?

22. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının mesleki keman öğrencilerine yönelik kullanımı hakkında görüşleriniz nelerdir?

GÖZLEM VE ÖNERİLER

23. Öğrenci motivasyonu açısından gözlemleriniz nelerdir?

24. Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?

25. Genel değerlendirme ve önerileriniz:

EK 4. BAŞARI SERTİFİKASI

EK 5. BAŞARI SERTİFİKASI

EK 6. BAŞARI SERTİFİKASI

